

بِسْمِ اللَّهِ الْحَمْدُ

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور

لایحه

برنامه هفتم توسعه

(۱۴۰۶-۱۴۰۲)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷.....	فصل ۱- رشد اقتصادی.....
۱۱.....	فصل ۲- اصلاح نظام بانکی و مهار تورم.....
۱۹.....	فصل ۳- اصلاح ساختار بودجه.....
۳۰.....	فصل ۴- اصلاح نظام مالیاتی.....
۳۱.....	فصل ۵- اصلاح صندوق‌های بازنشستگی.....
۳۶.....	فصل ۶- امنیت غذایی و تولید کشاورزی.....
۴۰.....	فصل ۷- نظام مدیریت یکپارچه منابع آب.....
۴۶.....	فصل ۸- انرژی.....
۵۰.....	فصل ۹- طرح‌های کلان پیشران و زنجیره ارزش.....
۵۳.....	فصل ۱۰- مسکن.....
۵۷.....	فصل ۱۱- ترانزیت و اقتصاد دریا محور.....
۶۱.....	فصل ۱۲- ارتقاء نظام سلامت.....
۷۱.....	فصل ۱۳- فرهنگ عمومی و رسانه.....
۷۶.....	فصل ۱۴- زن، خانواده و جمعیت.....
۷۸.....	فصل ۱۵- میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی.....
۸۱.....	فصل ۱۶- تأمین اجتماعی و سیاست‌های حمایتی.....
۸۳.....	فصل ۱۷- سیاست داخلی و ارتقاء سلامت اجتماعی.....
۸۶.....	فصل ۱۸- شبکه ملی اطلاعات و اقتصاد رقومی (دیجیتال).....
۹۰.....	فصل ۱۹- ارتقاء نظام علمی، فناوری و پژوهشی.....
۹۵.....	فصل ۲۰- ارتقاء نظام آموزشی.....
۱۰۱.....	فصل ۲۱- سیاست خارجی.....

صفحه	عنوان
۱۰۳.....	فصل ۲۲- دفاعی و امنیتی.....
۱۰۸.....	فصل ۲۳- اصلاح نظام اداری.....
۱۱۵.....	فصل ۲۴- تحول قضایی و حقوقی.....
۱۲۶.....	جداول اهداف کمی برنامه.....

مقدمه

ماده ۱- تعاریف و اختصارات

الف- برنامه: برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه (۱۴۰۶-۱۴۰۲)

ب- سازمان: سازمان برنامه و بودجه کشور

پ- دستگاه‌های اجرایی: دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات

کشوری مصوب ۱۳۸۶ و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور

فصل ۱- رشد اقتصادی

ماده ۲- در اجرای بند اول سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۱) این قانون:

الف- متوسط نرخ رشد اقتصادی سالانه در طول سال‌های برنامه ۸ درصد، نرخ رشد بهره‌وری ۲/۸ درصد، نرخ رشد متوسط بخش کشاورزی ۵/۵ درصد، نفت ۹ درصد، معدن ۱۳ درصد، صنعت ۸/۵ درصد، آب، برق و گاز ۸ درصد، ساختمان ۹ درصد، حمل و نقل و انبارداری ۱۰ درصد، ارتباطات ۱۱ درصد و سایر خدمات ۶/۵ درصد هدف‌گذاری می‌شود.

ب- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری سازمان، بانک مرکزی و سایر دستگاه‌های اجرایی تا پایان هر سال، برنامه تأمین مالی اقتصاد برای تحقق رشد اقتصادی هشت درصد، شامل میزان منابع مالی موردنیاز و نحوه تأمین آن از بازار سرمایه، بازار پول، سرمایه‌گذاری (تأمین مالی) خارجی، مولدسازی و فروش اموال و دارایی‌ها و منابع صندوق توسعه ملی را تهیه و به تصویب شورای اقتصاد برساند. متوسط سالانه سرمایه‌گذاری و تأمین مالی خارجی حداقل ۱۰ میلیارد یورو تعیین می‌شود.

پ- به دولت اجازه داده می‌شود به منظور تسویه بدهی‌های خود به صندوق توسعه ملی از طریق وزارت نفت (شرکت ملی نفت ایران) نسبت به عقد قرارداد توسعه و بهره‌برداری از میادین جدید نفت و گاز مشترک با صندوق توسعه ملی اقدام نماید. صندوق مکلف است از طریق شرکت‌های غیردولتی اکتشاف، توسعه، استخراج و تولید دارای صلاحیت به توسعه و بهره‌برداری از این میادین بپردازد.

ت- به صندوق توسعه ملی اجازه داده می‌شود نسبت به مشارکت با بخش غیردولتی در پروژه‌های سرمایه‌گذاری صادرات‌گرا و ارزآور مشروط به خروج و واگذاری سهم خود به بخش غیردولتی حداکثر طی پنج سال پس از بهره‌برداری اقدام نماید.

ث- وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان بورس و اوراق بهادار) مکلف است ظرف مدت سه ماه بستر مناسب برای عرضه عمومی سهام پروژه‌های دارای بازدهی و ارزآوری بالا در قالب شرکت سهامی عام پروژه یا انتشار اوراق بدهی برای تأمین مالی آن‌ها را فراهم آورد و نسبت به رفع موانع تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بدهی اقدام نماید.

ج- سازمان اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) مکلف است ضمن پایش و گزارشگری سالانه بهره‌وری کل عوامل تولید، با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط سازوکارهای ارتقای بهره‌وری از طریق هسته‌های فناوری، شرکت‌های خصوصی و دانش بنیان را حداکثر تا شش ماه پس از تصویب قانون فراهم نماید.

چ- وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان توسعه تجارت ایران) مکلف است بسترهای لازم برای ایجاد، توسعه و حمایت از شرکت‌های واسطه صادراتی شامل شرکت‌های مدیریت صادرات، کنسرسیوم‌های صادراتی و شتاب‌دهنده‌های صادراتی را ایجاد نماید.

ح- از ابتدای سال دوم اجرای این برنامه، صدور و تمدید هرگونه مجوز کسب‌وکار توسط سازمان‌های مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی و دستگاه‌های خود انتظام شامل اتحادیه‌ها، کانون‌ها و تشکل‌های صنفی فقط از درگاه ملی مجوزها صورت می‌پذیرد.

خ- دولت مکلف است ظرف مدت شش ماه حمایت‌های تعرفه‌ای را مقید به زمان نموده و نرخ سود بازرگانی واردات را متناسب با سیاست‌های تجاری و صنعتی کشور بازنگری نماید.

د- از تاریخ ابلاغ این قانون در صورت تملک سهام شرکت‌های سهامی عام توسط

شرکت‌های فرعی یا وابسته به آن‌ها، صاحبان این سهام فاقد حق رأی بوده و در نصاب‌های مربوط به تشکیل مجامع عمومی و تصمیمات آن‌ها منظور نمی‌شوند. مدیران شرکت‌هایی که حداقل یک کرسی مدیریتی آن به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم (باواسطه) تحت مالکیت شرکت‌های سهامی عام ثبت‌شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار هستند، موظفند فهرست شرکت‌های تحت تملک و درصد مالکیت خود در آن‌ها را به سازمان بورس و اوراق بهادار ارائه دهند. سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف است به نحوی اقدام نماید که اعلام ترکیب سهامداران دارای حق رأی هر شرکت توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، با لحاظ مفاد این ماده صورت پذیرد.

د- به بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری، صندوق‌های مالی و سازمان بازار بورس و اوراق بهادار اجازه داده می‌شود بر اساس آیین‌نامه‌ای که حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، نسبت به پذیرش دارایی‌های نامشهود باقابلیت تبادل در بازار از جمله دارایی‌های رقمی در فرآیندهای اعتبارسنجی، وثیقه‌گذاری، ضمانت و پذیره‌نویسی اقدام نمایند.

ر- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است ظرف مدت سه ماه نسبت به اصلاح سازوکارهای گمرکی برای جلوگیری از هرگونه بیش‌اظهاری در واردات و کم‌اظهاری در صادرات اقدام نماید.

ز- به منظور تسهیل فعالیت کارآفرینان و ارتباطات بین‌المللی حوزه کسب‌وکار، فرماندهی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از ابتدای سال دوم برنامه، در کلیه موارد ممنوعیت خروج اشخاص از کشور، همزمان با اعمال ممنوعیت خروج هر شخص، ابلاغیه ممنوعیت خروج، به همراه درج اطلاعات مرجع درخواست دهنده، در سامانه ابلاغ الکترونیک قوه قضائیه ارسال کند. پس از مدت مذکور، اجرای ممنوعیت خروج از کشور توسط فرماندهی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در مورد اشخاصی که دارای حساب کاربری در سامانه ابلاغ الکترونیک قوه قضائیه هستند، منوط به ارسال ابلاغیه در حساب کاربری شخص مورد نظر در سامانه مذکور می‌باشد.

تبصره ۵- مصادیق موردنظر در بند ۳ ماده ۱۶ قانون گذرنامه به تشخیص مقامات قضایی و افرادی که دستور دستگیری آن‌ها در مبادی ورودی و خروجی کشور از سوی مراجع قضایی صادر می‌شود، از شمول مقررات این بند خارج است.

ژ- وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان بورس و اوراق بهادار) مکلف است به منظور تقویت جایگاه سهامداران خرد و سهامداران غیرحاکمیتی در نظام حکمرانی شرکتی، سازوکارهای مناسب برای ارائه پیشنهاد سهامداران خرد جهت طرح در هیأت‌مدیره و مجامع شرکت‌ها و افزایش شفافیت معاملات با اشخاص وابسته را بر اساس ماده (۱۲۹) قانون تجارت از طریق اقداماتی مانند افشای جزئیات موضوع معامله، قیمت معامله، فرایند تعیین قیمت، دلایل عدم انجام معامله با اشخاص غیروابسته و گزارش کارشناسی در خصوص قیمت‌گذاری دارایی مذکور فراهم نماید.

س- برای مقابله با ایجاد ساختارهای سهامداری هرمی و چندلایه، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است پس از شناسایی لایه‌های سهامداری، ذی‌نفعان واحد شرکت‌های مادب (هلدینگ‌ها) را مشخص نماید. نهادهای دولتی و عمومی غیردولتی مکلفند مطابق با فهرست اعلامی این وزارت، سهام موردنظر را تا پایان سال دوم برنامه واگذار نمایند.

ش- به منظور ایجاد یا توسعه کسب‌وکارهای خانگی خرد (تا دو نفر شاغل) و کارگاه‌های خرد (تا ۷ نفر شاغل) و کوچک (تا ۲۰ نفر شاغل) با اولویت مناطق محروم و روستایی، در طول برنامه، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی و نهادهای توسعه‌ای اقدامات زیر را انجام دهد.

۱- تدوین برنامه کمی سالانه به تفکیک سهمیه وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی؛ صنایع، معادن و تجارت؛ وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، آموزش و پرورش، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، معاونت علم و فناوری ریاست جمهوری، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان امور زندان‌ها و نهادهای توسعه‌ای با توزیع استانی برای اشتغال‌زایی از محل ایجاد و توسعه کسب‌وکارها

۲- انتخاب نهادهای توسعه‌ای کسب‌وکار برخوردار از مدل، تجربه و شبکه تسهیل‌گری، به عنوان رابط میان دولت و مردم و دارای ماهیت غیردولتی، اعم از نهادهای عمومی

غیردولتی مانند بنیاد برکت ستاد اجرایی فرمان حضرت امام^(ه) و کمیته امداد امام خمینی^(ه)؛ سازمان‌های خیریه‌ای؛ سازمان‌های مردم‌نهاد و بخش خصوصی و تعیین سهمیه برای هر یک از آن‌ها.

فصل ۲- اصلاح نظام بانکی و مهار تورم

ماده ۳- در اجرای بند دوم سیاست‌های کلی برنامه و به منظور تحقق اهداف مندرج در جدول شماره (۲) این قانون:

الف- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) قانون، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، صرافی‌ها و کلیه صادرکنندگان (حقیقی و حقوقی) شامل دولتی، عمومی، خصوصی و تعاونی موظفند کلیه اطلاعات موجودی ارزی و جریان درآمد ارزی خود را تحت ضوابط و مطابق با شیوه‌ای که بانک مرکزی مشخص می‌کند در اختیار این بانک قرار دهند و در رابطه با زمان و میزان عرضه و نحوه آن با هماهنگی بانک مرکزی عمل نمایند.

ب- بانک مرکزی مجاز به هر نوع مداخله ارزی و ریالی در بازارهای ارز و طلا و خرید یا فروش ارز و طلا، اوراق بهادار مبتنی بر ارز و طلا یا مشتقات آن‌ها می‌باشد.

پ- کلیه دستگاه‌های اجرایی، مراجع قضایی و نهادها از جمله وزارت اطلاعات، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان امور مالیاتی، سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان تأمین اجتماعی، شهرداری‌ها و فرماندهی انتظامی کشور موظفند علاوه بر ارائه اطلاعات در اجرای برنامه اصلاح نظام بانکی بر اساس دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار، با بانک مرکزی همکاری نمایند.

ت- جبران تعهدات و پرداخت بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی غیردولتی در فرآیند حل‌وفصل از محل دارایی‌های آن‌ها و عنداللزوم با حکم قطعی دادگاه صالحه از محل سهم و سایر دارایی‌های مدیران و سهامداران مقصر انجام می‌گیرد. مراجع قضایی موظفند حداکثر ظرف مدت یک سال نسبت به صدور رأی در خصوص دعاوی موضوع این بند اقدام نمایند.

ث- صندوق ضمانت سپرده‌ها موظف است ظرف مدت تعیین‌شده توسط بانک،

سپرده‌های تضمین شده را پرداخت نماید. صندوق به میزان مبالغ پرداخت شده جزء بستانکاران بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی محسوب می‌گردد. سایر مطالبات از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی بر اساس اولویت حقوق و مزایای کارکنان، سپرده‌های تضمین نشده به تناسب گروه‌بندی ارزشی و سایر مطالبات طبق دستورالعمل این بند که توسط بانک مرکزی تهیه می‌شود تسویه می‌گردد. سقف تضمین سپرده‌های مشمول ضمانت صندوق، با لحاظ هدف ثبات و سلامت نظام بانکی، حمایت از حقوق مشتریان خرد و نرخ تورم، حداقل هر دو سال یک‌بار با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

ج - بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مکلفند صورت‌های مالی و گزارش‌های مالی خود را مطابق رویه‌های ابلاغی از طرف بانک مرکزی تهیه و افشاء کند. در صورتی که ضوابط ابلاغی بانک مرکزی مانند حاکمیت شرکتی، کنترل داخلی، مقررات احتیاطی، ضوابط تهیه صورت‌های مالی و رویه‌های گزارشگری مالی با ضوابط ابلاغی از سایر نهادها و مراجع ذی‌ربط در تعارض و تضاد باشند، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مکلف به رعایت مقررات و ضوابط بانک مرکزی می‌باشند.

چ - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ برنامه، نسبت به ثبت و نگهداری اطلاعات تمامی مالکان حداقل یک درصد از سهام یا سرمایه اشخاص حقوقی غیر از شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار و همچنین هرگونه نقل و انتقال مالکیت میزان سهام یا سرمایه مذکور به صورت اختیاری یا قهری را در سامانه اطلاعاتی آن سازمان، اقدام نموده و دسترسی‌های لازم را برای بانک مرکزی فراهم نماید. مالکیت سهام یا سرمایه مذکور و هرگونه نقل و انتقال آن در صورتی معتبر و قابل استناد می‌باشد که در سامانه یادشده، ثبت گردد و فقط شخصی که مالکیت سهام یا سرمایه مذکور در سامانه فوق به نام وی ثبت شده مالک آن شناخته می‌شود.

ح - هرگونه تکلیف جدید به نظام بانکی مبنی بر پرداخت تسهیلات، بخشش سود، جرائم و وجه التزام، تهاتر بدهی بانکی اشخاص و انتقال بدهی دولت به بانک مرکزی ممنوع است. پرداخت تسهیلات تکلیفی، صرفاً بر پایه قوانین دائمی موجود و در چارچوب نرخ سود و سقف

مصوب شورای پول و اعتبار مجاز است. در رابطه تسهیلات با نرخ ترجیحی، تأمین مابه‌التفاوت یارانه سود در قوانین بودجه سنواتی ضروری است.

خ- در اجرای برنامه اصلاح نظام بانکی، دولت موظف است سالانه از طریق درج و پیش‌بینی روش‌هایی نظیر پرداخت بخشی از اصل و سود بدهی حسابرسی شده به بانک‌ها، اوراق بهادارسازی بدهی دولت به بانک، تهاتر بدهی مالیاتی و سهم سود دولت با بدهی دولت، افزایش سرمایه نقدی از محل فروش اوراق مازاد دولت، افزایش سرمایه نقدی بانک‌های تخصصی از محل فروش اموال مازاد وزارتخانه‌های ذی‌ربط، نسبت به بهبود کیفیت ترازنامه بانک‌ها اقدام نماید.

د- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مکلفند مطابق با ضوابط مصوب شورای پول و اعتبار نسبت به تعیین تکلیف و یا بستن حساب‌های سپرده بانکی راکد یا مازاد اشخاص حقیقی و حقوقی اقدام نمایند.

ذ- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری سازمان حداکثر سه ماه پس از ابلاغ برنامه، نحوه تسویه بدهی بخش دولتی (اعم از دولت و شرکت‌های دولتی) به بانک‌ها (اعم از بانک مرکزی و شبکه بانکی) را به تصویب هیأت وزیران برساند و به نحو مقتضی در لوایح بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی نماید.

ر- اعطای اعتبار جدید به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی بدون دریافت وثیقه، صرفاً منوط به اخذ مصوبه شورای پول و اعتبار است. نوع و میزان وثایق قابل‌پذیرش توسط شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود.

ز- انجام هرگونه عملیات بانکی، واسپاری (لیزینگ) و صرافی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی و همچنین مشارکت در تأسیس و فعالیت نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار و تصدی سمت رکن در صندوق‌های سرمایه‌گذاری توسط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و اشخاص حقوقی که بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی حسب مورد بیش از بیست درصد (۲۰٪) سهام یا سرمایه آن‌ها را به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم در اختیار دارند و یا در تعیین هیأت مدیره آن‌ها مؤثرند، بدون اخذ مجوز از شورای پول و اعتبار ممنوع است. مرتکب عملیات صرافی، بدون اخذ مجوز از شورای پول و اعتبار حسب مورد به مجازات‌های

مقرر در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و اصلاحیه‌های آن و مرتکب عملیات بانکی و واسپاری (لیزینگ)، بدون اخذ مجوز از شورای پول و اعتبار حسب مورد به یک یا چند مورد از مجازات‌های تعزیری درجه شش ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

ژ- شرکت‌ها، مؤسسات و نهادهای مالی تابعه و وابسته بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به‌استثنای صندوق‌های سرمایه‌گذاری اختصاصی بازارگردانی، مجاز به خرید سهام بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی متبوع به‌صورت مستقیم و یا غیرمستقیم نمی‌باشند. در غیر این صورت معامله مزبور باطل بوده و مرتکب علاوه بر جبران خسارات وارده حسب مورد به یک یا چند مورد از مجازات‌های تعزیری درجه هفت ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ محکوم می‌شود.

س- طرح هرگونه دعوا که منشأ آن اقدامات نظارتی به‌عمل آمده و یا سایر اقدامات مربوط به حل‌وفصل مالی در خصوص بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی از سوی بانک مرکزی باشد، باید به طرفیت بانک مزبور صورت پذیرد و افراد مؤثر در امور مربوط را نمی‌توان طرف دعوا قرار داد. در مواردی که به تشخیص مرجع قضایی، اقدامات نظارتی بانک مرکزی موجب ایراد خسارت به‌طرف دعوا شده باشد و خسارت مذکور حسب تشخیص مرجع قضایی، ناشی از تقصیر مدیران یا کارکنان بانک مرکزی باشد، خسارت وارده توسط بانک مرکزی جبران می‌شود و متعاقباً بانک مذکور حسب مورد از طریق هیأت رسیدگی به تخلفات اداری یا دستگاه قضایی علیه مقصر اقدام می‌نماید.

ماده ۴- بانک مرکزی مکلف است:

الف- به‌عنوان مقام پولی و مرجع اصلی مهار تورم، با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط و با استفاده از ابزارهای سیاست پولی از جمله کنترل رشد نقدینگی به‌گونه‌ای اقدام نماید که در پایان برنامه، نرخ تورم تک‌رقمی گردد. برنامه عملیاتی سالانه مربوط به کنترل و کاهش نرخ تورم، حداکثر تا پایان فروردین هر سال بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد. بانک مرکزی موظف است گزارش عملکرد این برنامه و دلایل عدم تحقق احتمالی آن را ماهانه به شورای پول و اعتبار ارائه نماید.

ب- نسبت به ارزیابی دقیق کیفیت دارایی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به هزینه

بانک و مؤسسه ذی‌ربط، اقدام و تا پایان سال دوم برنامه آن‌ها را در سه‌طبقه سالم، قابل احیاء و غیرقابل احیاء، طبقه‌بندی نموده و اصلاحات ساختاری لازم را در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی ناتراز قابل احیاء و غیرقابل احیاء، به‌عمل آورد. سازوکار اجرایی و دستورالعمل ارزیابی کیفیت دارایی مؤسسات اعتباری ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی پس از تصویب در شورای پول و اعتبار ابلاغ می‌گردد. بانک مرکزی می‌تواند از تمامی روش‌ها و ظرفیت‌های ممکن از جمله تأسیس شرکت ارزشیابی دارایی‌ها، استفاده از خدمات مؤسسات حسابرسی و کارشناسان رسمی استفاده نماید. در صورت تأسیس شرکت ارزشیابی دارایی‌ها توسط بانک مرکزی، بانک مرکزی موظف است به‌گونه‌ای اقدام نماید که دوره فعالیت شرکت مزبور را محدود به سال‌های اجرای برنامه باشد.

پ- پس از ارزیابی کیفیت دارایی‌ها و شناسایی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی ناتراز قابل احیاء و غیرقابل احیاء به‌منظور ایجاد زمینه کاهش دارایی‌های نامطلوب بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، نسبت به تأسیس شرکت مدیریت دارایی‌های بانکی اقدام نماید. در صورتی که بانک مرکزی تمام سرمایه شرکت را تأمین ننماید، بانک مرکزی، سهامدار ممتاز با حق تعیین کلیه مدیران شرکت و حداقل دوسوم آرای مجامع عمومی محسوب می‌گردد. در این راستا مالیات ناشی از شناسایی درآمد، تجدید ارزیابی دارایی و نقل‌وانتقال دارایی بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی قابل احیاء و غیرقابل احیاء که در جریان اجرای برنامه بازسازی و حل‌وفصل به شرکت مدیریت دارایی‌ها انتقال می‌یابد، برای یک‌بار در طول برنامه مشمول مالیات با نرخ صفر است. اساسنامه شرکت مذکور و ضوابط ناظر بر تأسیس، فعالیت و انحلال شرکت مدیریت دارایی و نیز نحوه قیمت‌گذاری دارایی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری ناتراز برای واگذاری به شرکت، ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ قانون، به پیشنهاد بانک مرکزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی، به تأیید شورای پول و اعتبار خواهد رسید. دوره فعالیت شرکت مزبور محدود به پایان مأموریت آن بوده و بانک مرکزی موظف به انحلال این شرکت پس از پایان مأموریت می‌باشد. انجام اقدامات فوق، با شکایت سهامداران، مدیران یا سایر اشخاص به‌هیچ‌وجه توسط مراجع قضایی و غیرقضایی متوقف، باطل یا بی‌اثر نمی‌شوند. در صورتی که اشخاص مزبور به‌موجب رأی قطعی دادگاه

متضرر شده باشند، خسارات وارده در حدود مقرر در قانون و حکم دادگاه، صرفاً به صورت مالی توسط بانک مرکزی جبران می‌شود.

ت- حداکثر ظرف یک ماه پس از ابلاغ این قانون، بانک‌ها یا مؤسسات مالی و اعتباری غیربانکی با نسبت کفایت سرمایه زیر ۸ درصد (۸٪) را با هدف بهبود نسبت مذکور مکلف به ارائه برنامه افزایش سرمایه نقدی و سایر روش‌های مورد تأیید نمایند. بانک‌ها یا مؤسسات مالی و اعتباری غیربانکی موضوع این بند مکلفند حداکثر یک ماه پس از اعلام بانک مرکزی ج.ا.ا. ایران، برنامه افزایش سرمایه خود را به بانک مرکزی ج.ا.ا. ارائه و حداکثر ظرف مدت ۲ ماه، نسبت به برگزاری مجمع عمومی فوق‌العاده برای افزایش سرمایه اقدام نمایند. سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف هستند برای افزایش سرمایه در بانک‌هایی که دولت در آن‌ها سهامدار است، بر اساس برنامه‌ای که به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید، اقدام نموده و منابع مالی لازم در این خصوص را در قانون بودجه سنواتی کل کشور و یا در قالب سایر شیوه‌های تأمین مالی پیش‌بینی نمایند. در صورت عدم افزایش سرمایه از سوی سهامداران فعلی، بانک مرکزی با طی مراحل قانونی نسبت به افزایش سرمایه از طریق سلب حق تقدم سهامداران فعلی اقدام نماید.

ث- نسبت به نظارت مستمر بانکی مشتمل بر مجموعه اقدامات ناظر بر مقررات‌گذاری، مجوزدهی، پایش عملیات و عملکرد، ارزیابی مخاطرات و اعمال اقدامات نظارتی و اصلاحی بر بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی و شعبه بانک خارجی در داخل کشور به صورت انفرادی و نیز مطابق با دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار بر «گروه بانکی» به صورت یکپارچه اقدام نماید. بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، اشخاص عضو «گروه بانکی» (اشخاص مشمول نظارت یکپارچه) و سهامداران، مالکان، مدیران و حساب‌برسان آن‌ها و شعبه بانک خارجی در داخل کشور موظفند ضمن همکاری با بازرسان بانک مرکزی، آمار، اطلاعات و اسناد و مدارک را در زمان مقرر مطابق با شرایط درخواستی به بانک مرکزی ارائه نمایند. عدم رعایت مفاد این تبصره در مهلت زمانی مقرر و مطابق با چارچوب‌های ابلاغی یا ارائه اطلاعات خلاف واقع، ناقص یا گمراه‌کننده به بانک مرکزی جرم محسوب گردیده، مرتکب با شکایت بانک مرکزی به یک یا چند مورد از مجازات‌های تعزیری درجه هفت ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ محکوم می‌شود.

ج- ضوابط ناظر بر تأسیس، فعالیت، نحوه اداره و نظارت بر مؤسسات اعتباری را به تفکیک هر یک از انواع مؤسسات اعتباری مشتمل بر جامع، تجاری، قرض الحسنه، توسعه‌ای و مجازی و متناسب با ماهیت و مقتضیات خاص هر یک تهیه و پس از تصویب در شورای پول و اعتبار، ابلاغ نماید.

چ- فرآیند اعطای تسهیلات خرد از جمله قرض الحسنه را در شبکه بانکی کشور از طریق اتخاذ تدابیر مقتضی از جمله توسعه نظام اعتبارسنجی و مدل وثیقه‌گیری کالایی (بانک کارگشایی) تسهیل و تسریع نماید.

ماده ۵- به منظور ساماندهی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، بانک مرکزی حسب مورد با تصویب شورای پول و اعتبار یا رأی قطعی هیأت انتظامی و یا هیأت انتظامی تجدیدنظر از اختیارات ذیل برخوردار است:

الف- لغو مجوز فعالیت بانک، مؤسسه اعتباری غیربانکی یا شعبه بانک خارجی.

ب- عزل اعضای هیأت مدیره، هیأت عامل، مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و مدیران مؤثر؛

پ- در اختیار گرفتن اداره امور بانک و مؤسسه اعتباری غیر بانکی و تعیین هیأت سرپرستی با اختیارات کامل هیأت مدیره پس از عزل اعضای هیأت مدیره، هیأت عامل، مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و مدیران مؤثر؛

تبصره- با تعیین هیأت سرپرستی، تمامی اختیارات مجامع عمومی عادی و

فوق‌العاده بانک یا مؤسسه اعتباری غیر بانکی به بانک مرکزی محول می‌شود.

ت- جلوگیری از توزیع سود قابل تقسیم و اندوخته‌ها بین سهامداران؛

ث- انتصاب ناظر یا ناظران مقیم برای حصول اطمینان از حسن اجرای اقدامات اصلاحی مقرر؛

ج- انتصاب حسابرس مستقل جهت تهیه گزارش‌های ویژه؛

چ- الزام به نگهداری اندوخته ویژه؛

ح- ممنوعیت پرداخت‌های جبرانی یا پاداش‌های مدیران حداکثر به مدت یک سال؛

خ- الزام سهامدار عمده (مالک واحد) به کاهش میزان سهام از طریق واگذاری تمام یا بخشی از سهام تحت تملک خود در مهلت زمانی مقرر؛

تبصره ۵- در صورت عدم واگذاری سهام موردنظر در مهلت مقرر، تمامی حقوق و اختیارات سهامداران به استثناء حق دریافت سود تقسیمی سالانه سلب و به بانک مرکزی واگذار می‌گردد. بانک مرکزی به منظور کاهش میزان سهامداری مالک واحد عندالزوم پس از اعمال برخی اصلاحات در مؤسسه اعتباری رأساً یا از طریق صندوق ضمانت سپرده نسبت به فروش تمام یا بخشی از سهام مزبور و پرداخت عواید به سهامداران اقدام می‌نماید. با اعلام خاتمه فرآیند واگذاری سهام توسط بانک مرکزی، حقوق و اختیارات سهامداران نسبت به سهام واگذار نشده مطابق با قوانین جاری کشور برقرار می‌گردد.

د- الزام مجامع عمومی، هیأت مدیره و مدیرعامل بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی به ارائه و اجرای برنامه اصلاح ساختار مالی، سهامداری و مدیریتی یا انحلال مطابق با برنامه زمان‌بندی تعیین شده و نظارت بر اجرای مؤثر آن؛

ذ- الزام به افزایش سرمایه از جمله از طریق انتشار و فروش سهام جدید به اشخاص ثالث بدون نیاز به تصویب مجمع عمومی و در صورت لزوم با سلب حق تقدم سهامداران؛

ر- تبدیل مطالبات حال شده سهامداران عمده به سرمایه؛

ز- تبدیل بخشی از سپرده‌های عمده به سرمایه؛

ژ- تبدیل بدهی‌های غیر سپرده‌ای به سهام؛

س- فروش یا انتقال تمام یا بخشی از دارایی‌ها و بدهی‌ها با انتقال تمامی تضمین‌ها و تعهدهای مربوط عیناً به بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی دیگر یا شرکت‌های مدیریت دارایی‌های بانکی؛

ش- سپرده‌گذاری، ثبت و نگهداری تمام یا قسمتی از اوراق مالی اسلامی دولتی در اختیار بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و سایر نهادهای مالی غیربانکی نزد خود و انجام معاملات مربوط به اوراق بهادار مزبور، انتقال مالکیت و تسویه معاملات انجام شده به منظور اجرای عملیات بازار باز

تبصره ۵- سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است تا پایان سال اول برنامه برای این منظور زیرساخت‌های فنی و قانونی لازم را فراهم کرده و در ارائه و تبادل روزانه اطلاعات اوراق مالی اسلامی دولتی میان دو بازار پول و سرمایه همکاری نماید.

ص- واگذاری انجام اقدامات نظارتی در خصوص صندوق‌های قرض‌الحسنه تحت نظر سازمان اقتصاد اسلامی به آن سازمان

فصل ۳- اصلاح ساختار بودجه

ماده ۶- در اجرای بند سوم سیاست‌های کلی برنامه:

الف- با هدف پایش پایداری بدهی بخش عمومی، سقف نسبت بدهی دولت و شرکت‌های دولتی به تولید ناخالص داخلی چهل درصد (۴۰٪) تعیین می‌شود. افزایش این نسبت تا سطح پنجاه درصد (۵۰٪) با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تأیید هیأت وزیران امکان‌پذیر است. دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون مکلفند اطلاعات موردنیاز وزارت امور اقتصادی و دارایی برای سنجش پایداری بدهی بخش عمومی را ارائه نمایند.

ب- به منظور نظم بخشی به تعهدات دولت و تأدیه بدهی‌ها، ایجاد هرگونه بدهی یا تعهد توسط دستگاه‌های اجرایی صرفاً با رعایت شاخص پایداری بدهی‌های دولت، منوط به تأیید سازمان است؛ مشروط بر آنکه اصل و فرع بدهی در هر سال از ده درصد (۱۰٪) سقف آخرین بودجه عمومی مصوب، تجاوز نماید.

پ- سازمان مکلف است تا پایان سال سوم برنامه نسبت به استقرار تدریجی نظام بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد در دستگاه‌های اجرایی ارائه‌دهنده خدمت و محصول اقدام نماید، به نحوی که پیش‌بینی و پرداخت اعتبارات بر اساس فعالیت‌ها (محصولات و خدمات) متناسب با قیمت تمام شده و حجم فعالیت صورت گیرد. اعتباراتی که بر این اساس به دستگاه‌های اجرایی اختصاص می‌یابد، بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های اجرایی و فقط بر اساس آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی، اداری و استخدامی هزینه می‌گردد. آیین‌نامه‌های مذکور شامل اعطای اختیارات به مدیران اجرایی و سازوکارهای تشویقی و همچنین معیارها و فهرست دستگاه‌های اجرایی مشمول این حکم و ضوابط اجرایی مربوط به پیشنهاد سازمان به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ت- به دولت اجازه داده می‌شود از طریق واگذاری، حذف، خاتمه، توقف عملیات اجرایی و مشارکت عمومی- خصوصی پروژه و یا طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای و همچنین بازنگری در مجوزهای ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، نسبت به غربالگری طرح‌ها و یا پروژه‌های تملک باهدف کاهش تعداد و مدت‌زمان اجرای آن‌ها اقدام نماید.

- ث- ایجاد هرگونه تعهد مالی برای شرکت‌های دولتی، صندوق‌های بازنشستگی، شهرداری‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی مازاد بر اعتبارات مصوب ممنوع است.
- ج- پذیرش بدهی‌های قطعی بر عهده دولت منوط به طی مراحل رسیدگی و حسابرسی ویژه مطالبات ادعایی اشخاص از دولت و ارائه شناسه تعهد دولت از سازمان است. سازمان موظف است از طریق شرکت‌های حسابرسی نسبت به عقد قرارداد حسابرسی ویژه بدهی دولت اقدام نماید.
- چ- شروع ساخت طرح‌ها و یا پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بدون اخذ مجوز ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و افزایش احجام طرح‌های دارای مجوز ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) ممنوع و به‌منزله تصرف غیرقانونی در اموال عمومی است.
- ح- کلیه وجوهی که به‌موجب قوانین به‌عنوان جزای نقدی یا جریمه نقدی بابت جرائم و تخلفات توسط مراجع قضایی، شبه‌قضایی، انتظامی و اداری و شرکت‌های دولتی اخذ و به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود، به‌عنوان درآمد عمومی دولت تلقی می‌گردد و دستگاه‌های وصول‌کننده این درآمدها حق استفاده مستقیم از آن به‌عنوان درآمد اختصاصی یا درآمد- هزینه ندارند. دولت مکلف است نیازمندی اعتباری دستگاه‌های مذکور را متناسب با ارقام و اعتبارات موجود و در حدود درآمدهای وصولی دولت در قوانین بودجه سنواتی از محل اعتبارات عمومی کشور پیش‌بینی نماید.
- خ- ایجاد درآمد اختصاصی جدید (به‌استثنای دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فناوری) و اختصاصی نمودن درآمدهای عمومی موجود به هر نحو در طول اجرای برنامه ممنوع است. ایجاد درآمدهای جدید به شکل درآمد- هزینه امکان‌پذیر است.
- د- به‌منظور رعایت حقوق سهامداری و عدم تحمیل تعهدات مالی به شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۱) این قانون، در تمامی قوانین (اعم از قوانین بودجه سنواتی) اختصاص درصدی از هزینه، درآمد یا سود شرکت‌های دولتی تحت هر عنوان و به هر میزان ممنوع است.
- ذ- اعطای هرگونه کمک به بخش غیردولتی مشروط به اینکه در راستای مأموریت‌ها و وظایف دولت یا الزام قانون و متناسب باقیمت تمام‌شده محصول (کالا یا خدمت) باشد، مجاز است. بخش غیردولتی نسبت به کمک‌های دریافتی پاسخگو خواهد بود.

ر- سازمان مکلف است با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی ج.ا.ا. نسبت به ایجاد نظام یکپارچه و هوشمند مدیریت مالی دولت با رعایت ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه بر اساس ضوابط ذیل اقدام نماید:

۱- واگذاری وجه توسط خزانه‌داری کل کشور در سقف تخصیص‌های ابلاغی در قالب اعتبار بانکی در حساب پرداخت دستگاه‌های اجرایی انجام و تمامی پرداخت‌های دستگاه‌های اجرایی از حساب پشتیبان حساب‌های اعتباری نزد خزانه‌داری کل کشور تامین و در وجه ذی‌نفع نهایی انجام شود.

۲- تمامی حساب‌های بانکی فرعی دستگاه‌های اجرایی اعم از حساب‌های عاملین ذی‌حساب و تنخواه‌گردان پرداخت در قالب حساب اعتباری ذیل حساب اعتباری بانکی اصلی دستگاه‌های اجرایی تعریف و پرداخت‌های آن‌ها از محل حساب پشتیبان حساب اعتباری اصلی به ذی‌نفع نهایی انجام شود.

آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر سازوکار افتتاح حساب‌های اعتباری نزد بانک مرکزی و بانک‌های دولتی و خصوصی، تعیین ذی‌نفع نهایی و اصلاح فرآیندهای مقرر در قانون محاسبات عمومی کشور و چگونگی اعمال آن در دستگاه‌های نظامی، دفاعی و امنیتی ظرف مدت شش ماه به پیشنهاد مشترک سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی ج.ا.ا. به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ز- سازمان مکلف است نسبت به طراحی و استقرار نظام نوین درآمد- هزینه استان‌ها با هدف افزایش پایدار درآمدهای استانی و توازن و تعادل‌های استانی در چارچوب سازوکارهای انگیرشی کارا و اثربخش از طریق تفکیک وظایف و اختیارات دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی و بازگشت نظام‌مند درآمدهای مازاد وصولی به استان‌ها اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این حکم ظرف مدت شش ماه با پیشنهاد مشترک سازمان، وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت کشور به تصویب هیأت دولت می‌رسد.

ژ- دستگاه‌های اجرایی که از منابع بودجه کل کشور استفاده می‌کنند، مکلفند برنامه عملیاتی خود را هر ساله براساس تکالیف برنامه شامل اهداف سال مورد نظر، شاخص‌های عملکرد، مخاطرات رسیدن به اهداف، منابع لازم، نحوه تأمین مالی، طرح‌های توسعه‌ای مرتبط و

گزارش عملکرد سال گذشته در چارچوبی که توسط سازمان اعلام می‌شود، حداکثر تا پایان مرداد هر سال برای استفاده در تدوین لایحه بودجه سال بعد به سازمان ارائه نمایند. سازمان مکلف است با استفاده از کلیه ابزارها و ظرفیت‌های قانونی خود به ویژه اختیارات شورای اقتصاد نسبت به راهبری و هماهنگی اجرای قانون و نظارت بر حسن اجرای آن اقدام نماید.

س- ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی در دستگاه اجرایی، به اشکال مختلف تصویب‌نامه، بخشنامه، دستورالعمل، تغییر تشکیلات، تغییر احکام کارگزینی (به صورت تغییر ضرایب، جداول حقوقی و طبقه‌بندی مشاغل و افزایش منای حقوقی)، اعطای مجوز هر نوع استخدام و به‌کارگیری نیرو، خرید تضمینی، جبران زیان، جایزه صادراتی و یا نظایر آن ممنوع است. مسئولیت اجرای این حکم برعهده بالاترین مقام دستگاه اجرایی و یا مقامات مجاز و مدیران مالی مربوطه است.

تبصره - به منظور جلوگیری از افزایش تعهدات بودجه‌ای، هر نوع تصمیم‌گیری توسط دستگاه‌های اجرایی و مراجع تصمیم‌گیری و شوراها مانند شورای عالی فضای مجازی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، هیأت‌های امنای دانشگاه‌ها و مجامع عمومی شرکت‌های دولتی، در خصوص افزایش تعهدات بودجه، بدون پیش‌بینی عنوان تصمیم و بار مالی آن به صورت شفاف در قانون بودجه، ممنوع است.

ش- برآورد تسهیلات بانکی تکلیفی یا تحت تضمین دولت در چارچوب برنامه کنترل تورم بانک مرکزی تا پایان شهریورماه هر سال توسط بانک مرکزی تهیه و به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

تبصره ۱- سازمان موظف است پیش‌بینی و عملکرد تسهیلات پرداختی شبکه بانکی بابت اجرای قوانین بودجه سنواتی از جمله تسهیلات تکلیفی اعطایی به بخش‌ها و مناطق دستگاه اجرایی را وفق این قانون تهیه و نحوه و میزان تادیه بدهی دولت بابت تسهیلات بر عهده دولت را به صورت سالانه در جداول لوائح بودجه سنواتی درج نماید.

تبصره ۲- پرداخت تسهیلات تکلیفی، صرفاً بر پایه قوانین و در چارچوب نرخ سود و سقف مصوب شورای پول و اعتبار و نیز در صورت تأمین مابه‌التفاوت یارانه سود در قوانین بودجه سنواتی مجاز است.

ماده ۷- با هدف کاهش ناپایداری منابع مالی دولت و افزایش سهم مالیات در بودجه عمومی کشور، منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز پس از کسر سهم وزارت نفت، به حساب صندوق توسعه ملی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز می‌شود. صندوق توسعه ملی مکلف است سالانه مبلغ ثابت ۲۰ میلیارد یورو را به صورت یک دوازدهم در اختیار دولت قرار دهد. بانک مرکزی ارزش ریالی منابع ارزی سهم دولت به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز می‌نماید.

ماده ۸- بودجه کل کشور به صورت دومرحله‌ای ارائه می‌گردد. در مرحله اول، دولت تا پایان آبان ماه هر سال، برنامه سالانه خود (شامل اهداف، برنامه‌ها و شاخص‌های کلان) به همراه ماده واحده (احکام بودجه)، جداول کلان شامل منابع و مصارف بودجه عمومی، خلاصه منابع و مصارف بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت را با رعایت تحقق‌پذیری و واقع‌بینی برای تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید. تغییر در سقف لایحه بودجه منوط به پیش‌بینی منابع واقعی تحقق‌پذیر توسط مجلس و تأیید رسمی دولت خواهد بود.

در مرحله دوم، دولت مکلف است حداکثر یک ماه پس از تصویب مرحله اول، بودجه دستگاه‌های اصلی را برحسب برنامه و به همراه جداول کلان استانی در سقف مصوب برای تصویب به مجلس ارائه نماید. تغییرات ارقام لایحه بودجه در مجلس نباید به افزایش کسری تراز عملیاتی و یا افزایش دیون دولت منجر شود.

الف- بودجه دستگاه‌های فرعی ذیل دستگاه‌های اصلی و سایر ردیف‌ها و جداول و پیوست‌ها به همراه بودجه استان‌ها و بودجه شرکت‌های دولتی حداکثر تا پایان اسفندماه برای ایفای نقش نظارتی تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود.

ب- قانون بودجه کل کشور نباید متعرض احکام غیر بودجه‌ای از جمله سیاست‌های پولی، بانکی، اعتباری، ارزی، تجاری و اصلاح یا تغییر در قوانین دائمی یا برنامه‌های توسعه شود.

پ- دولت می‌تواند لوائح بودجه سالانه کل کشور را برای دو سال متوالی به‌طور همزمان ارائه نماید، به نحوی که در هر سال ضمن ارائه اصلاحیه بودجه سال بعد، لایحه بودجه سال دوم را نیز به مجلس تقدیم نماید.

ت- نهادهای عمومی غیردولتی مکلفند بودجه تفصیلی مصوب سازمان‌های زیرمجموعه و شرکت‌های وابسته و تابعه خود را منطبق با ساختار اعلامی به سازمان ارسال نمایند. عدم اجرای حکم این ماده در خصوص دستگاه‌هایی که مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری اداره می‌شوند، منوط به اذن ابلاغی معظم‌له است.

ماده ۹- به‌منظور مولدسازی ذخایر نفت و گاز کشور و سرعت بخشیدن به توسعه میادین نفت و گاز:

الف- در خصوص میادین دارای قرارداد توسعه فعلی، سهم شرکت ملی نفت ایران از منابع حاصل از صادرات و فروش داخلی نفت خام، میعانات گازی، خالص صادرات گاز طبیعی و فروش داخلی گاز طبیعی تولیدی، بابت مصارف مندرج در ماده یک قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، در طول سال‌های برنامه همچنان چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) تعیین می‌گردد. این سهم در ارزشگذاری دارایی‌های شرکت ملی نفت ایران می‌تواند منظور گردد. منافعی که بر اساس قراردادهای موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور به سرمایه‌گذاران اختصاص می‌یابد از سهم فوق کسر می‌گردد.

ب- درخصوص سایر میادین، وزارت نفت با عاملیت شرکت ملی نفت نسبت به واگذاری توسعه، اکتشاف و بهره‌برداری از میادین به شرکت‌های اکتشاف و تولید اعم از دولتی و غیردولتی، با استفاده از سازوکارهای رقابتی و با رعایت سقف سهم سرمایه‌گذار که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، اقدام می‌نماید.

ماده ۱۰- دستگاه‌های اجرایی مکلفند با همکاری سازمان، طرح‌های جدید، نیمه‌تمام و آماده بهره‌برداری و در حال بهره‌برداری تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و طرح‌های سرمایه‌ای خود که قابل مشارکت با بخش خصوصی و تعاونی است را مشخص و از طریق روش رقابتی و شفاف مناقصه یا مزایده با رعایت موارد زیر اجرا نمایند:

الف- بهای محصول پروژه در قرارداد سرمایه‌گذاری و مشارکت تابع الگوی مالی قرارداد مشارکت بوده و از شمول تعرفه‌گذاری مندرج در تمامی قوانین و مقررات مستثنی است. در صورت تعیین قیمت تکلیفی، دخالت در تعرفه‌گذاری یا جلوگیری از دریافت تعرفه برای بهای محصول پروژه، مابه‌التفاوت قیمت محصول محاسبه‌شده بر مبنای الگوی مالی و قیمت

تکلیفی از سرجمع اعتبارات دستگاه اجرایی با محاسبه خسارات مربوطه پرداخت می‌شود؛ در غیر این صورت در حکم تصرف غیرمجاز در اموال سرمایه‌گذار است.

پ- راهبری مشارکت عمومی- خصوصی بر عهده سازمان است. تعهدات بودجه‌ای قراردادهای مشارکت که پیش‌تر به تأیید سازمان رسیده است، در اولویت تخصیص اعتبار قرار می‌گیرد.

پ- درآمدهای پروژه از مشوق‌های مالیاتی، موضوع جزءهای (۱) و (۲) بند «ث» ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم و ماده (۳۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه اشخاص حقیقی و حقوقی مطابق ماده (۱۳۸) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم برخوردار می‌باشد. طرح‌های موضوع «قانون احداث پروژه‌های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک‌ها و سایر منابع مالی و پولی کشور» نیز مشمول این حکم هستند.

ت- صدور مفصاحساب توسط سازمان تأمین اجتماعی برای حق بیمه کارکنان شاغل در دوران بهره‌برداری در قراردادهای مشارکت، در چارچوب تبصره الحاقی ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی موضوع ماده (۴۰) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور بر اساس فهرست ارسالی صورت می‌گیرد.

ث- دستگاه اجرایی ذی‌ربط می‌تواند برای تجاری‌سازی و اعطای مشوق برای توجیه مالی طرح‌های مشارکتی، نسبت به استفاده از سازوکارهای تشویقی از قبیل اعطای یارانه سود تسهیلات و خرید تضمینی محصولات که به تصویب هیات وزیران می‌رسد، اقدام نماید.

ج- تا سقف ده درصد (۱۰٪) از سرجمع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای یا طرح‌های سرمایه‌ای مربوط به هر دستگاه اصلی می‌تواند با درخواست دستگاه اصلی و تأیید سازمان صرف حمایت از طرح یا پروژه‌های موضوع این بند شود.

چ- دستگاه‌های اجرایی مجازند نسبت به عقد قراردادهای بهره‌برداری بلندمدت از زیرساخت‌های تکمیل‌شده و همچنین طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و طرح‌های سرمایه‌ای آماده بهره‌برداری و در حال بهره‌برداری اقدام نمایند.

ح- عقد قرارداد مشارکت با نهادهای عمومی غیردولتی در صورتی مجاز است که بخش خصوصی صاحب صلاحیت پس از دو مرحله در فراخوان شرکت ننماید.

خ- سازمان می‌تواند از خدمات مشاوران ذی‌صلاح، برای بررسی طرح‌های توجیه فنی اقتصادی، زیست‌محیطی و پدافند غیرعامل و نظارت بر اجرای طرح‌ها استفاده نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف چهار ماه از تاریخ ابلاغ قانون به پیشنهاد سازمان به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۱- سازمان مکلف است سند نظام فنی- اجرایی یکپارچه کشور موضوع ماده (۳۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور را حداکثر تا پایان سال اول برنامه با رویکرد کنترل نهایی طرح اجرا شده مبتنی بر شاخص‌های قیمت تمام شده بازرنگری و به تصویب هیأت وزیران برساند. تمامی دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون، مشمول نظام فنی- اجرایی یکپارچه فوق‌الذکر هستند.

ماده ۱۲- به منظور مدیریت دارایی‌های دولت و افزایش شفافیت در شرکت‌های دولتی:

الف- تمامی دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون، ملزم به ثبت اطلاعات اراضی، املاک و سایر اموال غیرمنقول از جمله انفال و اموال تملیکی که به‌عنوان مالک، بهره‌بردار، متولی و نماینده دولت در اختیار دارند اعم از اینکه مورد بهره‌برداری بوده یا متولی واگذاری باشند (دارای سند مالکیت یا فاقد سند مالکیت، اجاره‌ای، وقفی و حقوق و امتیازات مرتبط با اموال غیرمنقول از جمله حق انتفاع، حق ارتفاق، سرقفلی و غیره) در سامانه جامع اموال دستگاه‌های اجرایی (سادا) هستند. هرگونه پرداخت بابت تجهیز، نگهداری و سایر هزینه‌ها برای موارد ثبت نشده در سامانه سادا ممنوع است. عدم اجرای این بند توسط کارکنان دستگاه‌های اجرایی تخلف محسوب می‌شود.

ب- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف به شناسایی، مستندسازی و تثبیت مالکیت دولت از طریق تشخیص، تعیین بهره‌بردار، صدور گواهی بهره‌برداری برای دستگاه اجرایی به‌استثنای انفال و مصادیق مندرج در اصل هشتاد و سوم قانون اساسی است. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است بنابر اعلام و تشخیص وزارت امور اقتصادی و دارایی، اسناد مالکیت دولتی اموال غیرمنقول را بنام دولت جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان مالک و وزارت امور اقتصادی و دارایی به‌عنوان امین اموال دولت صادر نماید.

پ- وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری سازمان و سازمان اداری و استخدامی کشور

نسبت به تعیین و ابلاغ استاندارد میزان اموال غیرمنقول مورد نیاز در اختیار دستگاه اجرایی متناسب با مأموریت آن دستگاه اقدام نماید. دستگاه‌های اجرایی مکلفند ظرف مدت یک سال، نسبت به فروش اموال غیرمنقول مازاد بر استاندارد مطابق دستورالعمل هیأت عالی مولدسازی دارایی‌های دولت یا انتقال آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدام نمایند. در صورت عدم فروش اموال غیرمنقول مازاد دستگاه اجرایی در مهلت مقرر و یا عدم انتقال آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی، عنوان دستگاه بهره‌بردار دارایی‌های غیرمنقول مازاد دستگاه‌های اجرایی موضوع این مصوبه به استثناء اراضی انفال به نام وزارت امور اقتصادی و دارایی با حفظ مالکیت دولت تغییر می‌یابد.

ت- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ضمن رصد، شناسایی، مستندسازی، آماده‌سازی و پایش اموال غیرمنقول نسبت به فروش یا مولدسازی اموال غیرمنقول مازاد دولتی انتقال‌یافته و مکشوفه (از قبیل تغییر کاربری، فروش، اجاره، معاوضه و تهاتر با دستگاه‌های غیردولتی یا بخش خصوصی، تبدیل به احسن کردن، ترهین، توثیق، انتشار اوراق مالی اسلامی به پشتوانه دارایی‌ها، ایجاد صندوق‌های املاک و مستغلات، نوسازی و بهینه‌سازی یا مشارکت بخش غیردولتی) به استثنای انفال و مصادیق مندرج در اصل هشتماد و سوم قانون اساسی بر اساس دستورالعمل هیأت عالی مولدسازی دارایی‌های دولت اقدام نماید. هیأت عالی مولدسازی دارایی‌های دولت با ترکیب معاون اول رئیس‌جمهور (رئیس)، وزیر امور اقتصادی و دارایی (دبیر)، رئیس سازمان، وزیر کشور، وزیر راه و شهرسازی، معاون حقوقی رئیس‌جمهور، نماینده رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده رئیس قوه قضائیه به منظور تعیین ضوابط و چارچوب حاکم بر مدیریت دارایی‌های مازاد دستگاه‌های اجرایی، رفع موانع حقوقی و اطاله فرآیندهای اجرایی و ایجاد هماهنگی لازم میان دستگاه‌های اجرایی و نظارتی در زمینه واگذاری و مولدسازی دارایی‌ها تشکیل می‌شود.

ث- منابع حاصل از مولدسازی دارایی‌های دستگاه‌های اجرایی صرفاً برای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی یا استانی دستگاه اصلی یا استان واگذارکننده اموال غیرمنقول مازاد و یا در قالب وجوه اداره شده برای طرح‌های افزایش تولید اختصاص می‌یابد. منابع حاصل از مولدسازی دارایی‌های شرکت‌های دولتی صرفاً به طرح‌های سرمایه‌ای شرکت ذی‌نفع اختصاص می‌یابد.

ج- واگذاری اموال و دارایی‌های دولت به نهادهای عمومی غیردولتی در صورتی مجاز است که بخش خصوصی صاحب صلاحیت پس از دو مرحله در فراخوان شرکت نماید.

چ- به دولت اجازه داده می‌شود دارایی‌های ثابت شرکت‌های دولتی موضوع ماده ۴ قانون محاسبات عمومی و دارای زیان انباشته را که صد درصد سهام آن‌ها متعلق به دولت یا متعلق به شرکت‌های دولتی هستند، تا پایان سال دوم برنامه یک‌بار مورد تجدید ارزیابی قرار دهد. مبالغ حاصل از تجدید ارزیابی شرکت‌های دولتی یادشده معاف از پرداخت مالیات خواهد بود و مبالغ حاصل باید حسب مورد به حساب افزایش سرمایه دولت یا شرکت دولتی مربوط در شرکت‌های دولتی یادشده منظور شود. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است آیین‌نامه اجرایی و چگونگی استهلاک دارایی‌های ثابت استهلاک‌پذیر تجدید ارزیابی شده را حداکثر ۳ ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران برساند.

ح- شرکت‌های دولتی مکلفند تمامی طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی خود موضوع ماده (۸۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مصوب ۱۳۸۰) را که مبلغ سرمایه‌گذاری آن بیش از ۶۰ برابر سقف نصاب معاملات متوسط باشد، برای یک‌بار قبل از شروع به تأیید شورای اقتصاد برسانند.

خ- دولت مکلف است تا پایان سال اول برنامه با رعایت تبصره (۷۲) دائمی قانون بودجه سال ۱۳۵۲، نسبت به بازنگری در ترکیب اعضای مجامع عمومی شرکت‌های دولتی با رویکرد رفع تعارض منافع اقدام نماید.

د- تمامی دستگاه‌های اجرایی موظفند تمامی شرکت‌های متعلق به خود اعم از شرکت‌های تولیدی، خدماتی و بازرگانی را به استثنای مواردی که در سیاست‌های کلی اصل (۴۴) منع واگذاری آن‌ها تصریح شده است به صورت تدریجی، حداکثر تا پایان سال سوم برنامه واگذار نمایند. سازمان خصوصی‌سازی موظف بر اجرای این ماده بوده و در صورتی که در موعد مقرر اقدامات لازم از طریق دستگاه‌های ذی‌ربط انجام نشود این سازمان موظف است راسا نسبت به فرایند خصوصی‌سازی در مورد واحدهای مشمول این ماده، تا پایان برنامه اقدام نماید.

ماده ۱۳- با هدف رعایت استانداردهای زیست محیطی:

الف- کلیه طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ جدید و طرح‌های توسعه‌ای بزرگ در دستگاه‌های اجرایی، بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی در پهنه سرزمین از جمله مناطق ویژه و آزاد تجاری و صنعتی می‌بایست براساس شاخص‌ها، ضوابط و معیارهای محیط‌زیستی ابلاغی، توسط مشاوران ذی‌صلاح مورد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی قرار گیرد. آیین‌نامه اجرایی این حکم شامل شاخص‌ها، ضوابط و معیارهای محیط‌زیستی، حداکثر ظرف سه ماه اول پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب- دستگاه‌های اجرایی مکلفند بر اساس آیین‌نامه‌ای که حداکثر تا سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، طرح‌های کلان توسعه‌ای خود را مورد ارزیابی راهبردی محیط زیستی قرار داده و گزارش آن را به سازمان محیط‌زیست ارسال نمایند.

پ- سازمان حفاظت محیط‌زیست مجاز است از طریق آزمایشگاه‌های معتمد و همکار، بر میزان آلاینده‌گی و ارزیابی خوداظهاری واحدهای آلاینده و واسنجی (کالیبراسیون) تجهیزات پایش آلاینده‌های منابع زیستی نظارت و کنترل نماید. پرداخت تعرفه خدمات مذکور بر عهده واحدهای مشمول می‌باشد. آیین‌نامه تعیین تعرفه‌های ارائه خدمات به واحدهای مشمول، طی سه ماه اول توسط سازمان مذکور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۴- هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شرکت مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت سهامی توسعه منابع آب و نیروی ایران، شرکت توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی تجهیزات پزشکی کشور و شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی تا دو و نیم درصد (۲,۵٪) عملکرد تخصیص اعتبارات ذی‌ربط با احتساب کل وجه دریافتی از بودجه عمومی دولت اعم از وجوه نقد، اسناد خزانه، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار تعیین و توسط سازمان در اختیار بنیاد و شرکت‌های مذکور قرار می‌گیرد.

فصل ۴- اصلاح نظام مالیاتی

ماده ۱۵- در اجرای بند چهارم سیاست‌های کلی برنامه:

الف- دولت مکلف است در پایان برنامه نسبت مالیات (سه‌م دولت از درآمدهای مالیاتی و گمرکی) به تولید ناخالص داخلی و اعتبارات هزینه‌ای در بودجه سنواتی به ترتیب حداقل به ده درصد (۱۰٪) و هشتاد درصد (۸۰٪) برساند.

ب- وضع هرگونه تخفیف، ترجیح، بخشودگی، کاهش نرخ، معافیت و شمولیت نرخ صفر و اعطای اعتبار مالیاتی جدید در سال‌های اجرای قانون برنامه ممنوع است.

پ- میزان درآمد از دست‌رفته دولت (مالیات) از محل مجموع معافیت، نرخ صفر، اعتبار، کاهش نرخ‌های مالیاتی و بخشودگی‌های مالیاتی در خصوص مالیات بر درآمد هر شخص حقیقی نمی‌تواند بیشتر از پنج میلیارد (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال در سال باشد. دستورالعمل اجرای این بند در خصوص نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات، مالیات علی‌الحساب و وصول مالیات توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

ت- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است به منظور شفافیت حمایت‌های مالیاتی، به صورت سالانه فهرست تمامی تخفیفات، اعتبار مالیاتی، نرخ صفر، معافیت یا بخشودگی و ترجیحات مالیاتی و گمرکی را تهیه و میزان درآمد از دست‌رفته دولت ناشی از موارد مذکور و استنادات قانونی مربوطه را به تفکیک محاسبه نماید. سازمان نیز موظف به انتشار آن در قالب پیوست بودجه سنواتی است.

ث- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است تمهیدات قانونی کاهش تخفیفات، اعتبار مالیاتی، نرخ صفر، معافیت یا بخشودگی و ترجیحات مالیاتی و گمرکی را به نحوی فراهم نماید که ارزش واقعی مربوط به مجموع موارد مذکور، سالانه ده درصد (۱۰٪) کاهش یابد و در پایان سال برنامه، پنجاه درصد (۵۰٪) نسبت به سال اول برنامه کاهش یافته باشد. دستورالعمل اجرای این بند با همکاری سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌گردد.

ج- از ابتدای اولین دوره مالیاتی موضوع ماده (۱) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ در سال دوم اجرای برنامه، نرخ موضوع ماده (۷) قانون مذکور، به عنوان مالیات سهم دولت هر سال یک واحد درصد تا سقف سیزده درصد (۱۳٪) اضافه می‌شود.

ج- بانک مرکزی، کلیه بانکها، مؤسسات اعتباری، صندوقهای قرض الحسنه، شهرداریها، پلیس راهور فراجا، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلفند با راه اندازی درگاه اطلاعاتی برخط (وب سرویس)، اطلاعات مورد درخواست سازمان امور مالیاتی کشور را در اختیار این سازمان قرار دهند. مراجع مزبور در صورت تخلف از این حکم علاوه بر مسئولیت تضامنی با مؤدی در پرداخت مالیات، مشمول محرومیت ماده ۲۰۲ قانون مالیاتهای مستقیم خواهند بود.

ح- استانهایی که میزان درآمد مالیاتی سالانه آنها نسبت به سال قبل بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) رشد داشته باشد، ده درصد از مالیاتهای وصولی مازاد بر رشد پنجاه درصد (۵۰٪) در اختیار همان استان قرار میگیرد.

خ- معافیت بند (ب) ماده ۱۵۹ قانون برنامه پنجم توسعه صرفاً نسبت به فعالیتهای تولیدی و معدنی واحدهای تولیدی و معدنی که پروانه بهره برداری یا قرارداد استخراج آنها طی دوره اجرای قانون مذکور صادر شده باشد، جاری است.

د- در طول سالهای برنامه، ارقام ریالی موضوع مواد ۴۴، ۴۶ و ۴۷ قانون مالیاتهای مستقیم و تبصره‌های آنها بر اساس شاخص قیمت مصرف کننده تعدیل و اعمال می‌شود.

فصل ۵- اصلاح صندوقهای بازنشستگی

ماده ۱۶- در اجرای بند پنجم سیاستهای کلی برنامه، دولت مکلف است:

الف- ظرف مدت یکسال از ابلاغ این قانون نسبت به اصلاح ساختار این صندوقها اعم از ادغام، انحلال، انتقال و همچنین ایجاد سازوکار تنظیم‌گری بیمه‌های اجتماعی اقدام نماید.

ب- در طول اجرای قانون برنامه در قالب بودجه سنواتی نسبت به تأدیه بدهی حسابرسی شده (به صورت غیرمرکب) خود به سازمان تأمین اجتماعی و صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر از محل سهام قابل واگذاری دولت در قالب قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن، از طریق اوراق بهادار و سایر امتیازات مورد توافق و یا تأدیه نقدی در بودجه سنواتی اقدام نماید. کلیه وجوه پرداختی دولت به صندوقهای بازنشستگی مازاد بر سهم کارفرمایی و سهم دولت و همچنین کلیه تضامین تأدیه نشده، به عنوان تأدیه بدهی دولت محسوب می‌شود.

پ- به منظور ارتقای ذخایر سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی، حفظ حقوق و تعهدات بین نسلی بیمه‌شدگان، تقویت حاکمیت شرکتی، شفافیت در امور سرمایه‌گذاری‌ها، سودآوری و کارآمدسازی سبد سرمایه‌گذاری‌ها، کاهش بنگاهداری، تغییر رویکرد به سمت سرمایه‌گذاری‌های بورسی، مسئولیت‌پذیری هیأت مدیره و اصول تحلیل ریسک، علاوه بر ضوابط مندرج در بند (ه) ماده (۱۵) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی، «ضوابط سرمایه‌گذاری سازمان‌ها و صندوق‌های بازنشستگی» را با پیشنهاد مشترک سازمان و وزارت تعاون، کار و رفاه و تأمین اجتماعی و ظرف مدت شش ماه تصویب نماید، به‌نحوی که تا پایان برنامه هشتاد درصد (۸۰٪) دارایی‌های سازمان‌ها و صندوق‌های بازنشستگی در قالب سهام غیر مدیریتی سودآور باشد.

ماده ۱۷- به‌منظور ارتقاء کیفیت و اصلاح ساختار بیمه‌های اجتماعی:

الف- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون مکلفند تسویه قراردادهای خود با اشخاص حقیقی اعم از موقت یا دائمی را منوط به اخذ تأییدیه پرداخت حق بیمه توسط اشخاص مذکور به سازمان تأمین اجتماعی نمایند.

ب- کارفرمایان موضوع بند (۴) ماده (۲) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی، مشروط به عدم پوشش بیمه بازنشستگی در سایر صندوق‌های بازنشستگی به ترتیب مقرر در ماده (۲۸) قانون مذکور و اصلاحات بعدی آن از تاریخ اشتغال بکار در کارگاه در زمره مشمولین قانون مذکور قرار می‌گیرند. آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده شامل مشمولین، فرآیند اجرایی، تعریف استمرار پوشش بیمه‌ای و دستمزد مبنای کسر حق بیمه، ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

پ- ارائه‌دهندگان خدمات حمل‌ونقل بار و مسافر که از طریق سکوه‌های (پلتفرم‌های) مجازی به فعالیت مشغول‌اند و دارای بیمه بازنشستگی نمی‌باشند مکلف به بیمه نمودن خود نزد سازمان تأمین اجتماعی هستند. صاحبان سکوه‌های (پلتفرم‌های) مجازی مکلفند هرگونه پرداخت به افراد مذکور را منوط به ارائه گواهی بیمه بازنشستگی از سازمان تأمین اجتماعی نمایند. آیین‌نامه موضوع این ماده به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی حداکثر تا ۹

ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. افرادی که تحت پوشش بیمه می‌باشند با رعایت قوانین و مقررات تأمین اجتماعی از این حکم مستثنی می‌باشند.

ت- حق بیمه سهم دولت، کارفرما و بیمه‌شده در مورد کلیه بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی با رعایت ماده (۲۹) قانون تأمین اجتماعی برای مابه‌التفاوت دستمزدهای مازاد بر ۲ تا ۵ برابر حداقل دستمزد قانون کار به ترتیب ۲، ۲۰ و ۸ درصد و برای مابه‌التفاوت دستمزدهای مازاد بر ۵ برابر حداقل دستمزد قانون کار به ترتیب ۱، ۱۹ و ۱۰ درصد خواهد بود.

ث- در صندوق‌های بازنشستگی لشکری و کشوری، حق بیمه سهم کارفرما و بیمه‌شده برای مابه‌التفاوت دستمزدهای مازاد بر ۲ تا ۵ برابر حداقل دستمزد قانون کار به ترتیب ۱۲٫۵ و ۱۰ درصد و برای مابه‌التفاوت دستمزدهای مازاد بر ۵ برابر حداقل دستمزد قانون کار به ترتیب ۱۱٫۵ و ۱۱ درصد خواهد بود. در سایر صندوق‌های بازنشستگی، سطح‌بندی و ترکیب کسور بازنشستگی سهم بیمه‌شده و کارفرما به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ج- سن و سابقه قابل قبول در تمامی حالات احراز شرایط بازنشستگی در کلیه سازمان‌ها و صندوق‌های بازنشستگی در طول برنامه به ازای هر سال چهار ماه افزایش می‌یابد. در مواردی که کارفرما، دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون باشد، بیمه‌شده در صورت داشتن مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر می‌تواند پس از رسیدن به شرایط بازنشستگی همچنان به کار خود ادامه دهد، مشروط به اینکه سن وی بالاتر از شصت و پنج سال نباشد. اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و قضات، تابع ضوابط و مقررات خود می‌باشند. صندوق‌های بازنشستگی که شرط سنی بازنشستگی مشمولان آن‌ها ۶۰ سال و بالاتر می‌باشد، از مفاد این حکم مستثنی می‌باشند.

چ- در مورد صندوق‌های بازنشستگی که مبنای حداقل سن بازنشستگی تعیین نشده است، حداقل سن لازم برای بازنشستگی زنان، ۵۳ سال و مردان، ۵۶ سال در سال اول برنامه می‌باشد.

ح- سقف سنوات ارفاقی مشمولان قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰/۰۷/۱۴ برای هر سال ۱/۲ برابر و حداکثر هفت سال و برای

مشمولان قوانین مربوط به مشاغل سخت و زیان‌آور در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون حداکثر پنج سال حسب شرایط سخت و زیان‌آور خواهد بود. آیین‌نامه مربوطه در خصوص میزان سنوات ارفاقی مشاغل سخت و زیان‌آور مختلف، ظرف مدت شش ماه از ابلاغ این قانون، توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور تدوین و برای تصویب به هیأت وزیران ارسال می‌شود.

خ- در مواردی که در قوانین، بازنشستگی پیش از موعد مقرر شده است به ازای هر سال کمتر از ۳۰ سال بیمه‌پردازی، معادل ۲ سال از سنوات مبنای محاسبه اولین حقوق یا مستمری بازنشستگی کسر می‌گردد.

د- حداقل سن لازم برای بازنشستگی مشاغل سخت و زیان‌آور برای زنان ۴۵ و مردان ۵۰ سال می‌باشد.

ذ- معافیت سهم کارفرما از پرداخت کسور بازنشستگی مزاد بر ۳۰ سال برای افرادی که سنوات بیمه‌ای آنان از تاریخ اجرای این قانون از ۳۰ سال بیشتر می‌شود، در قوانین و مقررات عام و خاص ملغی می‌گردد.

ر- میزان مستمری بازنشستگی در تمامی صندوق‌ها و سازمان‌های بازنشستگی از سال اول برنامه عبارت است از یک‌سی‌ام متوسط حقوق یا دستمزد ماهیانه مشمول کسور فرد در پنج سال آخر بیمه‌پردازی ضربدر سنوات پرداخت حق بیمه مشروط بر آن که از سی‌وپنج سی‌ام متوسط مذکور بیشتر نباشد. معادل یک‌دوم مجموع درصد افزایش ضریب سالانه حقوق یا دستمزد طی سه سال آخر به حقوق یا مستمری محاسبه‌شده فوق اضافه می‌گردد.

ز- از تاریخ ابلاغ این برنامه، دوران تحصیل و ایام کارآموزی که به‌صورت تعهد خدمت یا آموزش بدو خدمت قبل از استخدام یا ماموریت آموزشی حین خدمت که منجر به اخذ مدرک تحصیلی رسمی توسط کارمندان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون از جمله مشمولان قانون متعهدین خدمت به وزارت آموزش و پرورش می‌شود، جزء سابقه خدمت برای بازنشستگی منظور نمی‌گردد. موارد قبل از ابلاغ این برنامه، در صورتی جزء سوابق خدمت برای بازنشستگی منظور می‌گردد که کسور بازنشستگی آن توسط بیمه‌شده و یا دستگاه به‌طور کامل قبل از اجرای این قانون پرداخت‌شده باشد. ایثارگران مشمول مقررات خاص خود می‌باشند.

ژ- از سال اول اجرای این قانون، معافیت‌های بیمه‌های بیمه‌شدگان بدون کارفرما در سازمان تأمین اجتماعی (از جمله مشمولان قانون بیمه‌های اجتماعی قالی بافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸، بند (ض) تبصره (۱۴) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور و بند (ب) ماده (۷) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها) منوط به ارزیابی آزمون وسیع توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است. در خصوص بیمه‌شدگان بدون کارفرما در سازمان تأمین اجتماعی سالانه ده درصد (۱۰٪) از افراد دارای استطاعت مالی حذف و معادل پنجاه درصد (۵۰٪) محذوفین، افراد پشت نوبتی واجد شرایط متناسب با محل سکونت مشمول معافیت بیمه‌ای حسب مورد می‌شوند.

مبنای مشارکت دولت برای جبران حق بیمه ناشی از معافیت‌های بیمه‌ای مذکور در این حکم، معادل حداقل دستمزد هر سال مشمولین قانون کار خواهد بود. در صورتی که مبنای پرداخت حق بیمه مشمولان این ماده، بالاتر از حداقل دستمزد باشد، مابه‌التفاوت میزان حق بیمه بالاتر از حداقل دستمزد، به‌طور کامل بر عهده بیمه‌شده خواهد بود. آیین‌نامه اجرایی این حکم توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با همکاری سازمان تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

س- معافیت بیست درصد (۲۰٪) سهم کارفرمایی موضوع «قانون معافیت از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما تا ۵ نفر مصوب ۱۳۶۱ و اصلاحات بعدی آن» سالانه نیم درصد (۰٫۵٪) کاهش می‌یابد به نحوی که، آیین‌نامه مربوطه در خصوص کارگاه‌های مشمول تا شش ماه پس از ابلاغ این قانون، به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. مشارکت دولت بابت سهم کارفرمایی در پرداخت حق بیمه مذکور معادل حداقل دستمزد و مازاد بر آن به‌طور کامل بر عهده کارفرما است.

ش- در صورت به‌کارگیری افراد بازخرید شده و بازنشستگان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون و همچنین بازنشستگان مشمول قانون کار و قانون تأمین اجتماعی در کارگاه‌های موضوع جزء (۳) ماده (۲) قانون تأمین اجتماعی و همچنین دستگاه‌های اجرایی، (با رعایت «قانون ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان» مصوب ۱۳۹۵/۰۲/۲۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن) کارفرمایان مکلفند علاوه بر پرداخت مزد، حقوق یا دستمزد به افراد

به‌کارگیری شده طبق قرارداد منعقد و ارسال اسامی آنان در لیست حق بیمه ارسالی به سازمان تأمین اجتماعی، ماهانه معادل ده درصد (۱۰٪) حقوق یا مزد پرداخت‌شده را تحت عنوان «مالیات اجتماعی» به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز نمایند. منابع مذکور در قالب بودجه سنواتی بابت اشتغال جوانان و کمک به صندوق‌های بازنشستگی هزینه می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی این حکم به پیشنهاد مشترک وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سازمان و سازمان اداری و استخدامی کشور به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

ص - مدت خدمت وظیفه عمومی (سربازی) بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی، موضوع تبصره (۱) ماده (۱۳) قانون کار و همچنین مشترکان سایر صندوق‌های بازنشستگی، با درخواست بیمه‌شده بر اساس حکم حقوقی زمان واریز در خصوص کارمندان و آخرین دستمزد مبنای پرداخت حق بیمه در خصوص مشمولین قانون کار و یا میانگین مبالغ مذکور حسب مورد طی یک سال قبل از زمان درخواست، هرکدام که بیشتر باشد در سوابق بیمه‌ای آنان محاسبه می‌گردد. مبنای پرداخت حق بیمه معادل درصدهای تعیین‌شده در هر صندوق یا سازمان بازنشستگی با کسر درصد حق بیمه مربوط به درمان می‌باشد. مشارکت دولت بابت سهم کارفرمایی در پرداخت حق بیمه مذکور معادل حداقل دستمزد مطابق قوانین و مقررات موجود و مازاد بر آن به‌طور کامل بر عهده بیمه‌شده است.

فصل ۶- امنیت غذایی و تولید کشاورزی

ماده ۱۸- در اجرای بند ششم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۳) این قانون، وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با همکاری سازمان و سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، بر اساس اسناد آمایش سرزمین و شرایط اقلیمی، نسبت به بهره‌برداری بهینه از منابع و عوامل تولید به‌ویژه منابع و مصارف آب، متناسب با استعدادها و قابلیت‌های منطقه‌ای و مزیت‌های اقتصادی، با رعایت ملاحظات محیط‌زیستی، افزایش ضریب خوداتکایی:

الف- برنامه تولید بهینه (الگوی کشت) محصولات اساسی و منتخب را هر ساله تهیه و تا یک ماه قبل از فصل کشت در هر حوضه و دشت تعیین نماید.

ب- حمایت از بهره‌برداران متناسب با میزان رعایت برنامه تولید بهینه (الگوی کشت) تعیین شده صورت می‌گیرد. در غیر این صورت هرگونه حمایت به منزله تصرف غیرقانونی در اموال عمومی است.

پ- تا پایان برنامه و به صورت تدریجی، حمایت‌های فنی و مالی بخش کشاورزی را به انتهای زنجیره تولید و متناسب با میزان محصول نهایی منتقل نماید.

ت- برای کوچک‌سازی و افزایش اثربخشی نظام آموزش، پژوهش و فناوری بخش کشاورزی و بازتعریف نقش دولت و افزایش نقش بخش غیردولتی، ساختار سازمانی، وظایف و اختیارات سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی (تات) و مؤسسات تحقیقاتی و پژوهشی وزارت جهاد کشاورزی را برای ایفای کارکردهای مدیریت خلاق، توسعه و انتشار فناوری و نوآوری، بازطراحی و در سال اول اجرای برنامه به تصویب شورای عالی اداری رسانیده و اجرا نماید به طوری که موارد زیر تحقق یابد:

۱- ارتقای جایگاه و اثربخشی ترویج کشاورزی

۲- کوچک و چابک‌سازی نظام تحقیقات کشاورزی

۳- برون‌سپاری انجام تحقیقات به مؤسسات پژوهشی غیردولتی و شرکت‌های دانش‌بنیان

۴- نفوذ و توسعه فناوری‌های نوین از طریق شرکت‌های دانش‌بنیان

۵- شناسایی و احیای دانش‌های بومی و تلفیق آن با دانش‌های نوین

۶- ایجاد و توسعه نظام نوآوری ملی کشاورزی

ث- برای افزایش بهره‌وری صندوق‌های غیردولتی حمایت از توسعه بخش کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی موظف است با رعایت ضوابط و مقررات مربوط نسبت به ادغام، اصلاح ساختار و کاهش تعداد و تنوع صندوق‌های غیردولتی حمایت از توسعه بخش کشاورزی (موضوع ماده (۱۷) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب سال ۱۳۸۹) اقدام نماید.

ج- به منظور ترویج و توسعه کاربرد فناوری‌های نوین در بخش کشاورزی، به صندوق بیمه کشاورزی با همکاری بیمه مرکزی ایران اجازه داده می‌شود نسبت به ارائه خدمات بیمه مسئولیت مدنی شرکت‌ها و مؤسسات ارائه‌دهنده خدمات فنی و مهندسی کشاورزی فناورانه بدون ایجاد بار مالی جدید برای دولت اقدام نماید. از زمان ارائه خدمات مزبور توسط

بیمه‌های تجاری، صندوق بیمه کشاورزی مکلف به خروج از این رشته فعالیت است. بیمه مرکزی ایران موظف است با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، دستورالعمل ورود بیمه‌های تجاری به فرآیند بیمه مسئولیت مدنی شرکت‌ها و مؤسسات ارائه‌دهنده خدمات فنی و مهندسی کشاورزی فناورانه را تا ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون تدوین و اجرایی نماید.

ج - مصوبات «شورای قیمت‌گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی محصولات اساسی کشاورزی» که دارای بار مالی است صرفاً پس از تأیید وزیر جهاد کشاورزی و تصویب هیأت وزیران لازم‌الاجراست.

ماده ۱۹ - واگذاری اراضی ملی توسط وزارت جهاد کشاورزی به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی صرفاً به صورت اجاره، حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع مشخص در دوره معین و در قالب طرح مصوب (موضوع لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹ و اصلاحات بعدی آن) صورت می‌پذیرد.

الف - هرگونه تأخیر غیرموجه اجرای طرح، تغییر کاربری این اراضی، بهره‌برداری غیر از طرح مصوب و یا بهره‌برداری نامناسب، به تشخیص هیأت سه‌نفره نظارت (موضوع قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع - مصوب سال ۱۳۸۶)، موجب لغو قرارداد و اعاده به وضع سابق توسط طرف قرارداد می‌شود. در صورت عدم اقدام از سوی طرف قرارداد، وزارت جهاد کشاورزی از طریق سازمان ذی‌ربط موظف است نسبت به اعاده به وضع سابق اقدام و کلیه هزینه‌های مترتب را از طرف قرارداد اخذ نماید. نظارت بر حسن اجرای این ماده بر عهده رئیس سازمان مربوطه است و قصور در این امر موجب مجازات موضوع ماده ۵۹۸ قانون مجازات اسلامی می‌شود.

ب - حق انتفاع این اراضی قبل از بهره‌برداری طرح، قابل انتقال به غیر نمی‌باشد.

پ - زمین‌های موجود در مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی نیز مشمول این حکم خواهند بود و در صورت انصراف از تولید یا عدم احداث واحد تولیدی در چارچوب زمانی تعیین شده بایستی به سازمان مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی هر منطقه به نمایندگی از دولت واگذار گردند. سازمان‌های مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی نیز صرفاً در قالب طرح‌های جامع مصوب شورای عالی مناطق آزاد می‌توانند اقدام به واگذاری مجدد این زمین‌ها کنند.

ماده ۲۰- به دولت اجازه داده می‌شود:

الف- به منظور افزایش دسترسی اقتصادی و بهره‌مندی آحاد مردم به غذای کافی و مغذی، یارانه نقدی و معیشتی یا کالابری الکترونیکی به خانوارهای تحت حمایت نهادهای حمایتی پرداخت کند.
ب- با تصویب ستاد تنظیم بازار، مالیات بر ارزش افزوده و حقوق گمرکی واردات کالاهای اساسی دارو، واکسن و ملزومات و تجهیزات مصرفی پزشکی و دامپزشکی با رعایت ملاحظات تقویت تولید داخلی کاهش دهد.

پ- در طول سال‌های برنامه با پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی و تصویب شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی نسبت به تاسیس مناطق ویژه تولید و صادرات گلخانه‌ای بزرگ مقیاس اقدام نماید. این مناطق تابع کلیه مقررات مناطق ویژه بوده و ورود محصول از این مناطق به سرزمین اصلی مشمول مقررات واردات و مالیات ارزش افزوده خواهد بود. کلیه نهاده‌ها در این مناطق با نرخ‌های غیرحمایتی تأمین خواهد شد.

ماده ۲۱- در اجرای بند ششم سیاست‌های کلی برنامه:

الف- بیمه دام و طیور صنعتی و نیمه‌صنعتی و آبزیان در مقابل انواع بیماری‌های دامی به‌ویژه بیماری‌های مشترک و واگیر اجباری است.

ب- کلیه دامپزشکان استخدام پیمانی، رسمی و قراردادی سازمان دامپزشکی کشور شاغل در ستاد و یا استان‌ها که وظایف مرتبط با دامپزشکی را عهده‌دار هستند، مجاز به فعالیت انتفاعی دامپزشکی در بخش خصوصی، عمومی غیردولتی نیستند. مسئولیت اجرای این حکم حسب مورد بر عهده رئیس سازمان دامپزشکی کشور است. در اجرای این حکم خدمات ذی‌نفعان از محل ردیف درآمد- هزینه سازمان مزبور در چارچوب بودجه سنواتی جبران می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد سازمان دامپزشکی کشور و با همکاری سازمان و سازمان اداری و استخدامی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

پ- در تمامی دعاوی مطروحه در محاکم قضایی علیه سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست، در مواردی که نیاز به اخذ نظر کارشناس فنی و تخصصی است، اخذ نظر هیأت حداقل سه نفره کارشناسی دادگستری که به صورت تصادفی در رشته مرتبط انتخاب می‌شوند، ضروری است.

ت- به منظور جلوگیری از تعارض منافع و استفاده از ظرفیت مردمی و کارآمد کردن نظارت بهداشتی و فنی دولت بر کارخانه‌ها و کارگاه‌های تهیه مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی موضوع «قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی» مصوب ۱۳۴۶/۰۴/۲۲ و «قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی» مصوب ۱۳۳۴/۰۳/۲۹ و کشتارگاه‌ها و کارخانه‌های تولید و تهیه فرآورده‌های خام دامی موضوع «قانون سازمان دامپزشکی کشور» مصوب ۱۳۵۰/۰۳/۲۴ با اصلاحات بعدی و «قانون نظارت شرعی بر ذبح و صید» مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۱۴ وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد کشاورزی مجازند نسبت به صدور مجوز تاسیس کانون‌های مسئولین فنی و بهداشتی اقدام نمایند.

آیین‌نامه اجرایی این حکم مبنی بر چگونگی تشکیل کانون‌ها، آموزش، تعرفه خدمات و چگونگی دریافت آن‌ها از واحدهای مذکور و نحوه فعالیت مسئولین فنی و بهداشتی و چگونگی اداره کانون‌ها، نظارت بر آن‌ها و مسئولیت آن‌ها در قبال وزارتخانه‌های ذی‌ربط و سایر دستگاه‌های نظارتی ظرف شش‌ماه از ابلاغ این قانون به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های مذکور و با همکاری وزارت دادگستری و معاونت حقوقی رئیس‌جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

فصل ۷- نظام مدیریت یکپارچه منابع آب

ماده ۲۲- در اجرای بند هفتم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی جدول شماره (۴) این قانون:

الف- به منظور افزایش بهره‌وری، کاهش ساختار موازی، کاهش هزینه‌های بالاسری و تفکیک وظایف حاکمیتی و تصدی‌گری، وزارت نیرو مکلف است حداکثر تا پایان سال دوم برنامه نسبت به رفع هرگونه تعارض منافع شرکتی در مدیریت بخش آب و برق و همچنین اصلاح ساختار و اساسنامه شرکت‌های زیرمجموعه خود در بخش آب، فاضلاب اعم از ادغام یا انحلال، با تصویب هیأت وزیران اقدام نماید.

ب- وزارت نیرو مکلف است در سال نخست برنامه، الگوی مصرف بهینه آب شرب و بهداشتی خانگی (برحسب بعد خانوار) را به تفکیک مناطق و اقلیم‌های آب و هوایی مختلف شهری و روستایی تعیین و ابلاغ نماید. آب‌بهای شهری و روستایی به پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. تعرفه آب مشترکین خانوارهای شهری و روستایی کشور به گونه‌ای اصلاح می‌گردد که تعرفه مشترکین تا الگوی مصرف به صورت تخفیفی، مشترکین بالاتر از الگوی مصرف متناسب با قیمت تمام شده آب جایگزین و به صورت افزایش پلکانی در هر یک از شهرها و روستاها محاسبه و از مصرف‌کنندگان اخذ می‌گردد، به نحوی که منابع ناشی از تعرفه دریافتی از مشترکین خانگی پرمصرف بالاتر از الگوی مصرف، بار مالی تعرفه مشترکین تا الگوی مصرف را جبران نماید به گونه‌ای که منجر به زیان شرکت‌های مربوط نشود.

۱- آب‌بهای مصارف تجاری و اداری بر اساس ارزش اقتصادی محاسبه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲- معافیت یا تخفیف در تعرفه برای کاربری‌هایی که بر اساس قوانین، مشمول معافیت یا تعرفه مخفف هستند صرفاً در سقف الگوی مصرف یا ظرفیت قراردادی و یا پروانه بهره‌برداری و کاربری تعیین شده است.

۳- شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب موظفند در مورد مشترکین جدید شهری و روستایی نسبت به نصب ابزار اندازه‌گیری هوشمند دارای استاندارد معتبر اقدام کنند. به شرکت‌های مزبور اجازه داده می‌شود نسبت به تعویض ابزار مزبور برای مشترکین موجود (با اولویت پرمصرف) اقدام کنند. پرداخت هزینه نصب ابزارهای هوشمند برعهده مشترکین یا بهره‌برداران بوده و به صورت اقساطی مجاز است.

پ- به منظور افزایش بهره‌وری آب کشاورزی، شرکت‌های کشت و صنعت و اشخاص حقیقی و حقوقی دارای اراضی آبی بیش از ۱۰ هکتار موظفند شبکه‌های آبیاری نوین (سطحی و یا زیرسطحی) اراضی خود را تا پایان سال دوم برنامه با حمایت‌های مصوب هیأت وزیران اجرا نمایند. در صورت عدم اجرا، از ابتدای سال سوم برنامه، آب‌بهای شرکت‌های مزبور، به بالاترین نرخ آب کشاورزی منطقه اخذ خواهد شد. وزارت جهاد کشاورزی موظف به نظارت بر حسن اجرای این حکم است.

ت- به منظور تسریع در تکمیل و بهره‌برداری از طرح‌های شبکه‌های اصلی و فرعی آبیاری و زهکشی اصلی و فرعی به وزارت نیرو و وزارت جهاد کشاورزی اجازه داده می‌شود اعتبارات مصوب طرح‌های مربوطه و منابع داخلی را به صورت کمک‌های فنی و اعتباری صرف حمایت از سرمایه‌گذاران در طرح‌های مشارکت منافع شبکه‌های آبیاری و زهکشی مطابق الگویی که در سال اول اجرای برنامه با پیشنهاد مشترک وزارت نیرو و وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، هزینه نمایند.

ث- رهاسازی آب آلوده و آلوده نمودن منابع آب سطحی و زیرزمینی ممنوع است. وزارت نیرو با همکاری شهرداری‌ها، دهیاری‌ها از طریق بخش خصوصی، شهرک‌های موضوع «قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن به وزارت مسکن و شهرسازی و تعیین وظایف آن مصوب ۱۳۵۳/۴/۱۶»، شهرک‌های صنعتی و کشاورزی، مجتمع‌های تولیدی، صنعتی، نظامی و سایر واحدهایی که دارای آلاینده‌ی عمده و بیش از حد مجاز هستند، ملزم به جمع‌آوری، تصفیه، بازچرخانی و مدیریت پساب و فاضلاب تولیدی خود (با اولویت بخش خصوصی) هستند. در صورت عدم اقدام مشمولان این ماده، وزارت نیرو از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط موظف است، هزینه کاهش آلاینده‌ی و جریمه آن را اخذ و برای اجرای طرح‌های پایش و حفاظت کیفی منابع آب و جمع‌آوری و تصفیه آب‌های آلوده صرف نماید. وزارت نیرو ملزم به جمع‌آوری، تصفیه و رفع آلودگی‌های مزبور می‌باشد. آیین‌نامه اجرایی این ماده از جمله تعرفه هزینه رفع آلودگی و جریمه آن ظرف مدت ۶ ماه پس از ابلاغ قانون، به پیشنهاد وزارت نیرو و با همکاری وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، کشور، جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط‌زیست به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ج- هرگونه بهره‌برداری و برداشت غیرمجاز آب و تجاوز به حریم رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاها ممنوع و مرتکبین علاوه بر جبران خسارت و اعاده به وضع سابق، مشمول مجازات‌های درجه ۶ موضوع ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲ می‌گردند. واحدهای انتظامی و قضایی مکلف هستند در این خصوص حداکثر همکاری را با وزارت نیرو معمول نمایند.

چ- هرگونه بارگذاری فعالیت و جمعیت و اقدام برای طراحی و ایجاد و توسعه شهرک‌های مسکونی، صنعتی، کشاورزی (زراعت، باغداری، دام و طیور) و خدماتی و واحدهای صنعتی و

معدنی، ایجاد شهرهای جدید و نیز گسترش شهرهای کنونی بر اساس اسناد آمایش سرزمین و منوط به اخذ مجوز تأمین آب از وزارت نیرو است. آب موردنیاز صنایع، به جز صنایع غذایی، بهداشتی و آشامیدنی، از پساب و آب نامتعارف تأمین خواهد شد. وزارت نیرو مکلف است در مواردی که امکان تأمین آب از پساب یا آب دریا وجود ندارد، مشروط به وجود آب به طور موقت بر اساس قیمت آب جایگزین، مجوز بهره‌برداری از آب متعارف صادر نماید.

ح- هزینه‌های انجام شده توسط خیرین در احداث، توسعه و تکمیل طرح‌های آبرسانی در چارچوب طرح‌های مصوب ملی و استانی قوانین بودجه سنواتی، با تأیید وزارت نیرو و سازمان امور مالیاتی به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب می‌شود.

خ- وزارت نیرو مکلف است ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این قانون، موقعیت نقاط گلوگاهی (سازه‌های تقاطعی فاقد آبگذری لازم برای عبور سیلاب) را جهت رفع انسداد، بهسازی و اصلاح شرایط فنی و هندسی سازه‌های مذکور به وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی به ترتیب برای سازه‌های تقاطعی درون شهری و برون شهری اعلام نماید. وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی مکلفند ضمن اولویت‌بندی سازه‌های مذکور بر اساس خطرپذیری بالا، ظرف مدت شش ماه نسبت به تدوین، تصویب و اعلام برنامه عملیاتی برای رفع انسداد، بهسازی و اصلاح شرایط فنی و هندسی این سازه‌ها اقدام نموده و ظرف مدت ۲ سال برنامه مصوب را اجرایی نمایند. شهرداری‌ها موظفند بر اساس اعلام برنامه وزارت کشور نسبت به اجرای آن از محل منابع خود اقدام نمایند.

ماده ۲۳- به منظور استقرار نظام مدیریت یکپارچه منابع آب کشور:

الف- هماهنگی، سیاست‌گذاری، تحقق رویکرد توسعه پایدار و مدیریت به هم پیوسته آب در سطح ملی و حوضه‌های آبریز، هماهنگی و سیاست‌گذاری در زمینه منابع طبیعی و آبخیزداری به وظایف شورای عالی آب اضافه می‌گردد.

ب- وزارت نیرو با همکاری وزارت جهاد کشاورزی موظف است ظرف مدت یک سال از تصویب این قانون نسبت به تدوین نظام‌نامه و استقرار مدیریت مشارکتی آب با ایجاد یا تقویت تشکل‌های بهره‌برداران در هریک از آبخوان‌های کشور اقدام نماید و همچنین مجاز است وظایف تصدی‌گری خود در حفاظت و بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی و سطحی نظیر گشت و بازرسی، جلوگیری از

اضافه برداشت از چاه‌های مجاز، اقدامات انسداد چاه‌های غیرمجاز، جمع‌آوری آب‌بها و تعمیر و نگهداری شبکه‌های آبیاری را به تشکل‌های موصوف با عقد قرارداد واگذار نماید. نظارت بر عملکرد این تشکل‌ها بر عهده وزارت نیرو است.

پ- وزارت نیرو با هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی موظف است در سال اول برنامه، الگوی مصرف آب کشاورزی در واحد سطح را برای گروه محصولات مختلف (اساسی و سایر) و در هر اقلیم و قیمت به صورت پلکانی تعیین نماید. آب‌بها برای مصارف کشاورزی از سال دوم برنامه تا سطح الگوی مصرف به صورت یارانه‌ای و مازاد بر الگوی مصرف به صورت پلکانی تا معادل بهای آب جایگزین خواهد بود. آیین‌نامه اجرایی این ماده در سال اول اجرای این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ت- وزارت نیرو مکلف است با هدف کاهش آب مصرفی بخش صنعت و معدن، حداکثر طی مدت سه ماه از ابلاغ این قانون نسبت به باز تخصیص آب مصرفی صنایع، معادن، پالایشگاه‌ها و نیروگاه‌ها و ابلاغ زمان‌بندی تأمین آب جایگزین با اولویت منابع آبی نامتعارف با هماهنگی وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام نماید. در پایان زمان‌بندی ابلاغ شده، بهای آب تحویلی یا برداشتی صنایع و معادن از منابع آبی، معادل متوسط بهای تمام شده طرح‌های تأمین آب جایگزین در محدوده استقرار صنایع تعیین می‌گردد. منابع حاصله به حساب درآمد شرکت مدیریت منابع آب ایران نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و متناسب با وصول درآمد با هماهنگی سازمان صرف اجرای طرح‌های بخش آب مصوب قوانین بودجه سنواتی می‌گردد. شهرک‌ها و نواحی صنعتی و صنایع و معادن مشمول این بند در دریافت تسهیلات و مزایده استفاده از پساب در اولویت هستند.

ث- وزارت نیرو مکلف است در سال اول برنامه، بازار مبادله آب‌های غیرمتعارف را ایجاد و برای تشویق سرمایه‌گذاران این موضوع، حمایت‌های لازم را با اعطای مجوزها، تسهیلات بانکی و کمک‌های فنی و اعتباری ارائه نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر سازوکار این بازار، شرایط مبادله، حجم، دوره و نوع مصرف آب با پیشنهاد وزارت نیرو و همکاری سازمان، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت امور اقتصاد و دارایی، وزارت جهاد کشاورزی و وزارت صنعت، معدن و تجارت تا شش ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ج- انتقال آب بین حوضه‌های آبریز داخلی برای مصارف غیر شرب ممنوع است. تأیید تخصیص

آب و اجرای طرح‌های انتقال آب شرب بین حوضه‌های آبریز و استان‌ها پس از طی مراحل فنی و تصویب در مراجع ذی‌ربط با شورای عالی آب با لحاظ نمودن حقابه‌های محیط‌زیستی و حقابه‌های مبدأ خواهد بود.

چ- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت نسبت به تعدیل پروانه چاه‌ها متناسب با وضعیت منابع آبی در هر دشت اقدام نماید.

ح- دولت مکلف است تا پایان سال اول برنامه، سازوکارهای اجرایی لازم را برای مدیریت یکپارچه تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور با تاکید بر وظایف و اختیارات وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی، میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و سازمان حفاظت محیط زیست و با جلب مشارکت بهره‌برداران در دشت‌های پیرامون تالاب‌ها و دریاچه‌ها ایجاد نماید.

خ- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی و وزارت صنعت، معدن و تجارت نسبت به تنظیم مقررات و سازوکارهای لازم برای کاهش صادرات آب مجازی محصولات کشاورزی با وضع عوارض صادرات برای کالاهای آبربر و فراهم نمودن زمینه واردات محصولات کشاورزی آب بر در سال اول برنامه و اجرای آن از ابتدای سال دوم برنامه اقدام نماید.

د- وزارت نیرو مکلف است در قالب مهندسی ارزش کلیه پروژه‌های در دست اجرای خود را بررسی و نسبت به اصلاح اهداف و عملیات و یا حذف پروژه‌های غیراقتصادی و فاقد اولویت حداکثر تا پایان سال اول برنامه اقدام نماید.

ماده ۲۴- با هدف تعادل بخشی مهار افت سطح آب‌های زیرزمینی و جلوگیری از اضافه برداشت از منابع آبی کشور؛

الف- وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های نفت و جهاد کشاورزی و به منظور کنترل اضافه برداشت از منابع آبی نسبت به تعیین و تحویل سهمیه انرژی مصرفی (سخت و برق) به برداشت‌کنندگان از منابع آب در سقف پروانه بهره‌برداری آب اقدام نماید. در صورت برداشت آب مازاد بر پروانه بهره‌برداری پس از اخطار به آنان نسبت به قطع موقت سهمیه آب و انرژی اقدام نماید و در صورت تکرار اضافه برداشت آب، وزارت نیرو ملزم به قطع انرژی، ابطال پروانه بهره‌برداری و پلمب چاه اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند تا سه ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزارت نیرو تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب- تردد و فعالیت هر گونه دستگاه حفاری چاه با مجوز وزارت نیرو انجام می‌پذیرد و استتکاف از آن جرم محسوب می‌شود. فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف به همکاری و جلوگیری از تردد دستگاه‌های بدون مجوز مذکور است. در صورت تخطی از این حکم علاوه بر توقیف تجهیزات و ماشین‌آلات حفاری چاه، اشخاص حقیقی دارای دستگاه حفاری و مدیرعامل و اعضاء هیأت‌مدیره شرکت‌های حفاری مشمول مجازات مقرر در صدر ماده (۴۵) قانون توزیع عادلانه آب (مصوب سال ۱۳۶۱) با اصلاحات و الحاقات بعدی خواهند بود. پروانه فعالیت اشخاص حقیقی و حقوقی که بیش از دو بار مرتکب جرم فوق گردند، لغو می‌شود. وزارت نیرو مکلف است با هماهنگی فرماندهی انتظامی و دادستان، چاه‌های غیرمجاز حفر شده را شناسایی و مسلوب‌المنفعه نماید. دستورالعمل این موضوع در چارچوب قوانین، توسط وزارت نیرو با همکاری وزارت جهاد کشاورزی در سال اول برنامه تهیه و ابلاغ می‌گردد.

پ- کلیه دستگاه‌های اجرایی، نهادهای عمومی و ارگان نظامی و انتظامی مکلفند با همکاری و نظارت وزارت نیرو، در سال اول برنامه تمامی منابع آبی در اختیار خود را به ابزار اندازه‌گیری هوشمند استاندارد مجهز و مصارف آب خود را در سقف مجاز اعلامی وزارت نیرو تنظیم نمایند. در غیر این صورت هرگونه برداشت از منابع آبی مذکور غیرمجاز تلقی شده و وزارت نیرو موظف است در چارچوب قوانین و مقررات مربوطه با آن برخورد نماید. تأمین آبیاری فضای سبز با استفاده از آب شرب در کلیه اماکن عمومی و دولتی ممنوع است. شهرداری‌ها و سایر متولیان اماکن عمومی و دولتی مکلفند نسبت به احداث شبکه‌های مستقل آبیاری فضای سبز و جداسازی آن از آب شرب و استفاده از پساب و سایر آب‌های غیرمتعارف اقدام نمایند.

فصل ۸- انرژی

ماده ۲۵- در اجرای بند هشتم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۵) و (۶) این قانون:

الف- وزارتخانه‌های نفت و نیرو مکلفند تا پایان سال اول برنامه نسبت به اصلاح ساختار اداری

و سازمانی شرکت‌ها و سازمان‌های زیرمجموعه خود در حوزه برق و گاز اقدام و پیشنهاد لازم برای اصلاح اساسنامه و سایر تشریفات قانونی را به تصویب هیأت وزیران برسانند.

ب- وزارت نیرو موظف است با لحاظ ارزش سوخت نیروگاه‌ها و افزایش سهم معاملات برق در بورس انرژی به گونه‌ای عمل نماید که با عرضه برق تولیدی نیروگاه‌های کشور تا پایان سال دوم برنامه سهم معاملات مذکور را به حداقل سی درصد (۳۰٪) و در انتهای برنامه به حداقل شصت درصد (۶۰٪) از کل معاملات برساند و همچنین رابطه مالی وزارت نیرو و دولت را به گونه‌ای اصلاح نماید که ضمن ایجاد استقلال مالی صنعت برق و قطع وابستگی به بودجه عمومی دولت، ناترازی مالی صنعت برق رفع گردیده و انگیزه اقتصادی کافی برای بهبود بازدهی نیروگاه‌ها و کاهش تلفات در شبکه فراهم شود.

دستورالعمل اجرایی این بند با تأکید بر لزوم خرید برق توسط شرکت‌های خرده فروش و مالک شبکه از بورس انرژی، تعیین نرخ سوخت و ترانزیت برق در شبکه انتقال و توزیع و سهم هر یک از ارکان صنعت برق (تولید، توزیع و انتقال) و تعیین سهم هر یک از منابع اولیه در تولید برق از جمله تجدیدپذیر و اتمی با پیشنهاد وزارت نیرو با همکاری وزارتخانه‌های نفت، امور اقتصادی و دارایی و سازمان حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

پ- دولت مکلف است با به‌کارگیری سیاست‌های قیمتی و غیرقیمتی نسبت به اجرای برنامه صرفه‌جویی و بهینه‌سازی مصرف انرژی به گونه‌ای عمل نماید که در پایان این برنامه با در نظر گرفتن الزامات رشد اقتصادی هدف برنامه، میزان مصرف کل انرژی کشور در سطح مصرف سال ۱۴۰۱ حفظ شود. دولت مجاز است نسبت به اصلاح ساختار واحدهای متولی حوزه بهره‌وری انرژی در وزارتخانه‌های نفت و نیرو با تصویب شورای عالی اداری اقدام کند.

ت- وزارتخانه‌های نفت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط مکلفند نسبت به صدور گواهی حامل انرژی صرفه‌جویی شده زمان اوج و غیر اوج مصرف (برق یا گاز طبیعی)، در طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی به نفع سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی متناسب با اهداف بهینه‌سازی مصرف انرژی این برنامه، مطابق سازوکار بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط زیست از طریق بورس انرژی اقدام نمایند. گواهی‌های صرفه‌جویی در زمان اوج مصرف در اولویت آخر برنامه‌های مدیریت بار و مدیریت تقاضای گاز وزارت نیرو و وزارت نفت می‌باشند. حسب

نوع گواهی، بالاترین مقام شرکت‌های تابعه وزارتخانه‌های نفت و نیرو (ناشر گواهی) مکلفند نسبت به ارائه تضمین تحویل حامل صرفه‌جویی شده به خریداران طبق مقررات بورس اقدام نمایند. ناشر موظف است تضامین مورد قبول سازمان بورس و اوراق بهادار را ارائه نماید. سازوکار ارائه تضامین و نحوه انتشار این گواهی‌ها حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ قانون به پیشنهاد سازمان و با همکاری وزارتخانه‌های نفت، نیرو و امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ث- شرکت ملی نفت ایران مجاز است براساس مصوبات شورای اقتصاد در هر یک از طرح‌های صرفه‌جویی انرژی موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، نسبت به ارائه حواله یا سپرده نفت خام معادل حامل صرفه‌جویی شده از سهم دولت به سرمایه‌گذاران اقدام و تحویل نفت یا ارزش معادل روز تحویل را تضمین نماید. دستورالعمل اجرایی این بند به پیشنهاد وزارت نفت و همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی ج.ا.ا و سازمان ظرف مدت دو ماه بعد از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ج- جرایم موضوع ماده (۲۶) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی بر مبنای قیمت صادراتی اخذ می‌گردد.

چ- به منظور تقویت نظارت بر تأسیسات و فعالیت‌های هسته‌ای و پرتوی کشور، مرکز نظام ایمنی هسته‌ای کشور وابسته به سازمان انرژی اتمی ایران به صورت یک مؤسسه دولتی با شخصیت مستقل تغییر وضعیت می‌یابد. تمامی اختیارات، اعتبارات و اموال مرکز مزبور به مؤسسه منتقل می‌شود. اساسنامه مؤسسه ظرف مدت یک‌سال پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد سازمان انرژی اتمی ایران و با همکاری سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ح- وزارتخانه‌های نفت و نیرو نسبت به سوآپ، ترانزیت و تجارت انرژی (برق، نفت و گاز) با هدف ارزآوری و نیز تأمین نیاز داخلی اقدام نمایند. وزارت امور خارجه مکلف است حداکثر تا یک‌ماه پس از ابلاغ این قانون، فهرست کشورهای هدف را تنظیم و پیشنهاد نمایند.

ماده ۲۶- دولت مکلف است در راستای افزایش کیفیت فرآورده‌های نفتی برای تطابق با استانداردها و الزامات قانونی داخلی و بین‌المللی، سازوکارهای موردنیاز برای ارتقای کیفی فرآورده‌های تولیدی و کاهش فرآورده‌های سنگین‌تر را به نحوی تدوین نماید که مطابق برنامه زمان‌بندی مصوب شیوه‌نامه این ماده تا پایان برنامه، فرآورده‌های نفتی تولید شده توسط شرکت‌های پالایش نفت با استانداردهای زیست‌محیطی بر اساس قوانین و الزامات این حوزه تولید شود. در صورت عدم اجرای حکم این بند شرکت‌های پالایش نفت مشمول عوارض سبز معادل دو برابر عوارض مندرج در ماده (۲۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده و کاهش تخفیف ۵ واحد درصدی قیمت خوراک تحویلی موضوع بند (الف) ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) می‌گردند. شیوه‌نامه موضوع این ماده توسط وزارت نفت با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی)، سازمان و سازمان حفاظت محیط‌زیست طی مدت زمان سه ماه پس از ابلاغ قانون تدوین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. سازمان حفاظت محیط‌زیست مکلف است نسبت به ابلاغ طرح‌های اجرایی موضوع این بند طی دو ماه اقدام نماید.

ماده ۲۷- با هدف تولید حداکثری از میادین نفت و گاز مشترک توسعه نیافته و همچنین در راستای توسعه دیپلماسی انرژی و حضور در بازارهای بین‌المللی، وزارت نفت مجاز است؛

الف- از طریق شرکت ملی نفت ایران بدون واگذاری مالکیت در میادین مذکور، نسبت به عقد قراردادهای بهره‌برداری مشترک با همسایگان و همچنین عقد قراردادهای مشارکت در تولید آن میادین اقدام نماید.

ب- در راستای توسعه دیپلماسی انرژی و حضور در بازارهای بین‌المللی از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط یا شرکت‌های متقاضی غیردولتی مشروط به اخذ تضامین لازم برای دریافت خوراک از ج.ا.ا، نسبت به مشارکت در احداث پالایشگاه یا پتروپالایشگاه جدید خارجی و یا تملک سهام آن‌ها از محل تحویل نفت خام مازاد بر تعهدات بودجه‌ای با تصویب شورای اقتصاد اقدام نماید.

پ- از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط و حتی‌الامکان با جلب مشارکت بخش خصوصی نسبت به ایجاد و توسعه زیرساخت‌های لازم برای ذخیره‌سازی گاز طبیعی از جمله مخازن

زیرزمینی و مخازن روزمینی به نحوی اقدام نماید که ظرفیت ذخیره‌سازی گاز طبیعی در پایان برنامه به معادل حداقل پنج درصد (۵٪) مصرف سالانه گاز طبیعی کشور افزایش یابد. وزارت نفت مسئول حسن اجرای این حکم است.

فصل ۹- طرح‌های کلان پیشران و زنجیره ارزش

ماده ۲۸- در اجرای بندهای هشتم و نهم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جداول شماره (۷)، (۹) و (۱۶) این قانون و با هدف جلوگیری از خام فروشی و تکمیل زنجیره ارزش و رویکرد جهش اقتصادی:

الف- سازمان مکلف است کلان پروژه‌های اولویت‌دار از جمله دالان‌های راهبردی ترانزیت ریلی، زنجیره اکتشاف و استخراج نفت و گاز و پترو پالایشگاه‌ها، قطار سریع‌السير در مسیرهای طولانی و پرمسافر و جایگزین هوایی، مهار آب‌های مشترک و مرزی، شهرهای ساحلی، تحول رقومی (دیجیتال)، هوشمندسازی و دستیابی به توانمندی تزریق ماهواره به مدارهای زمین‌آهنگ را ظرف مدت سه ماه پس از تصویب و ابلاغ این قانون به تصویب هیات وزیران برساند.

ب- سرمایه‌گذاری در اکتشافات معدنی که منجر به صدور پروانه بهره‌برداری شود در صورتی که بهره‌برداری آن توسط سرمایه‌گذار اکتشاف صورت گیرد، مشمول معافیت موضوع تبصره (۵) ماده (۱۲) قانون اصلاح قانون معادن مصوب سال ۱۳۹۰ خواهد شد.

پ- احداث و توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر (خورشیدی و بادی) توسط بهره‌برداران معادن در داخل محدوده‌های معدنی یا جوار آن به میزان بیست درصد (۲۰٪) سرمایه‌گذاری در نیروگاه (به تأیید وزارت نیرو) مشمول معافیت موضوع تبصره (۵) ماده (۱۲) قانون اصلاح قانون معادن مصوب سال ۱۳۹۰ در دوره اجرا می‌شوند.

ت- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است، ضوابط صدور، تمدید و لغو جوازهای تأسیس واحدهای صنعتی را بر اساس صیانت و ایجاد حداکثر ارزش افزوده از منابع پایه، ایجاد توازن و رفع ناترازی زنجیره‌های تولید و ملاحظات سند ملی آمایش سرزمین ظرف شش ماه از ابلاغ این قانون بازنگری نموده و اجرا نماید.

کلیه مجوزهای صادره در زنجیره ارزش پتروشیمی (به‌ویژه تولید متانول، اوره و پلی‌اتیلن) و زنجیره ارزش صنایع معدنی (به‌ویژه فولاد) که تا پایان سال ۱۴۰۱ به بهره‌برداری نرسیده‌اند، منطبق با ظرفیت‌های تأمین خوراک، تأمین زیرساخت‌ها، ملاحظات سند ملی آمایش سرزمین، صرفه و صلاح اقتصادی، ظرف مدت یک سال از ابلاغ این قانون باید مورد بازنگری قرار گیرد. همچنین مجوزهای تأمین خوراک، انرژی و تخصیص آب به بنگاه‌های اقتصادی در دوره اجرا تا آغاز بهره‌برداری، زمان‌مند بوده و صرفاً مشروط به بهره‌برداری در زمان‌بندی تعیین شده است و تمدید آن صرفاً بر اساس قانون و مقررات مجاز خواهد بود.

ث- معافیت مالیاتی درآمد حاصل از صادرات مواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی و محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی (از جمله بیلت، بلوم، اسلب، قیر، متانول، اوره و پلی‌اتیلن) به صورت خام و نیمه‌خام در تمام نقاط کشور لغو می‌گردد. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف یک ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان و وزارت نفت پیشنهاد و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ج- دولت موظف است از سال اول برنامه، نسبت به وضع عوارض کاهنده (با لحاظ یارانه‌های مستقیم متعلقه) صادرات مواد خام و نیمه‌خام در طول زنجیره ارزش به‌نحوی که صادرات این محصولات بر عرضه داخلی رجحان نداشته و هم‌زمان منجر به توقف تولید اقتصادی نشود، اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارت نفت حداکثر تا سه ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

چ- به وزارت نفت اجازه داده می‌شود تخفیف‌های پلکانی نرخ خوراک موضوع جزء (۳) تبصره ذیل بند الف ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) را با استفاده از «اوراق تسویه»، در طول زنجیره ارزش صنایع پایین‌دستی نفت و گاز به سرمایه‌گذاران دارای قراردادهای بلندمدت تخصیص دهد. این اوراق صرفاً با ارزش اسمی و بدون قابلیت مبادله برای تسویه هزینه خوراک قابل استفاده خواهد بود. آیین‌نامه اجرایی این ماده مشتمل بر شیوه اجرا و نحوه توزیع مشوق در حلقه‌های مختلف زنجیره ارزش و سایر

ضوابط به پیشنهاد وزارت نفت، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف شش ماه از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ح- به سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران اجازه داده می‌شود ارزش اقتصادی پروانه‌های بهره‌برداری معادن در اختیار خود را به عنوان دارایی و حقوق صاحبان سهام ثبت نماید.

خ- وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران) می‌تواند با همکاری شهرداری‌ها و در چارچوب طرح جامع شهری نسبت به ایجاد مجتمع‌های صنایع خلاق، صنایع دستی و صنفی تولیدی و خدماتی در داخل حریم شهری اقدام نماید.

د- به منظور نظارت بر رعایت حریم‌های ساخت‌وساز و بررسی میزان تخلفات ساخت‌وساز و نقض حریم‌ها در اراضی با کاربری صنعتی، فسخ و خلع ید از اراضی و قراردادهای غیرفعال، تعیین جریمه ساخت‌وسازهای غیرمجاز و رسیدگی و تعیین تکلیف وضعیت واحدهای تولیدی راکد، در هر استان کارگروه صیانت از اراضی با کاربری صنعتی متشکل از نماینده سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، نماینده استاندار و نماینده دادگستری استان (قاضی) تشکیل می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. احکام این کارگروه‌ها قابل اعتراض در محاکم قضایی نخواهد بود.

ذ- در خصوص پرونده‌های حقوقی مربوط به واحدهای تولیدی و همچنین در رابطه با مطالبات موضوع ماده (۵۰) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۰۴/۰۳، هرگونه توقیف و ضبط ماشین‌آلات، ابزار تولید، تجهیزات و مواد اولیه واحدهای تولیدی، بازداشت و حبس مدیر عامل و یا اعضای هیأت‌مدیره که با تشخیص ستاد تسهیل و رفع موانع تولید استان منجر به توقف تولید شود، تا زمان قطعی شدن حکم ممنوع است.

ماده ۲۹- سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور مکلف به حفظ و احیاء جنگل‌ها در چارچوب طرح‌های جنگل‌داری نوین است. هرگونه بهره‌برداری چوبی از جنگل‌ها ممنوع است.

الف- برداشت درختان ریشه‌کن، شکسته و افتاده تجمعی ناشی از بروز عوامل طبیعی خرساز (طوفان و سیل؛ برف سنگین؛ لغزش و رانش وسیع) و آفت‌زده غیرقابل احیاء

جنگل‌ها (خارج از مدیریت شهرداری‌ها) و همچنین درختان خطرناک در حاشیه جاده‌های جنگلی و پارک‌های جنگلی صرفاً توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور با تأیید رئیس سازمان انجام خواهد گرفت.

ب- از طریق فراخوان و تعیین برنده با انعقاد قراردادهای دوره‌ای و مدت‌دار اقتصادی (بدون انتقال مالکیت) طرح‌های زراعت چوب را در اراضی مناسب و عرصه‌های جنگلی فاقد پوشش و مخروطه (در مقیاس اقتصادی) و همچنین بهره‌برداری از درخت‌کاری‌ها و جنگل‌های دست‌کاشت سنواتی با هدف زراعت چوب براساس طرح مصوب را از طریق سرمایه‌گذاری بخش خصوصی اجرا نماید.

۱۰- مسکن

ماده ۳۰- در اجرای بند نهم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۸) این قانون: به‌منظور زمینه‌سازی و تسهیل دسترسی به مسکن مناسب به‌ویژه برای فاقدین مسکن و در راستای ارتقای کمی و کیفی سکونت، وزارت راه و شهرسازی مکلف است در اجرای قانون جهش تولید مسکن در طول سال‌های برنامه، اقدامات زیر را به‌عمل آورد:

الف- در قلمروهای فاقد اولویت استقرار جمعیت بر اساس اسناد آمایش سرزمین از بارگذاری جمعیتی با تراکم بیش از ۵۰ نفر در هکتار اجتناب نماید.

ب- برنامه تولید و عرضه مسکن حمایتی را پس از تأیید در شورای مسکن استان‌ها و سپس تصویب در شورای عالی مسکن با رویکرد حمایت از سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی، شهرداری‌ها و سایر نهادهای عمومی غیردولتی در چارچوب تفاهم‌نامه‌های فی‌مابین و با استفاده از ابزار اعتبارات حمایتی مصوب عملیاتی نماید.

تبصره ۵- افزایش محدوده شهر تهران صرفاً به‌منظور باز تنظیم کاربری‌های خدماتی و بازآفرینی بافت‌های ناکارآمد و رساندن تراکم جمعیتی این بافت‌ها به کمتر از ۱۵۰ نفر در هر هکتار برای تأمین خدمات دولتی غیرانتفاعی و انتقال حق توسعه بافت‌های

تاریخی و باغات درون شهر از طریق تهاتر زمین یا واحد مسکونی و با رعایت ثبات جمعیت شهری تهران و حومه مجاز خواهد بود.

پ- نسبت به بازنگری شناسنامه فنی- ملکی ساختمان و ایجاد و راهبری سامانه صدور الکترونیکی آن اقدام نماید به طوری که امکان درجه بندی ساختمان ها و مستحقات جدیدالاحداث در دو بخش کیفیت ساخت و بهره‌وری انرژی در چهار رده فراهم گردد. تکمیل مرحله‌ای شناسنامه فنی- ملکی از شروع اخذ پروانه ساخت و در زمان تنظیم گزارش‌های مرحله‌ای توسط مهندسین ناظر انجام کار تا صدور پایان کار الزامی بوده و شهرداری‌ها مکلفند که از صدور پایان کار برای ساختمان‌های فاقد شناسنامه فنی- ملکی مورد تأیید سازمان نظام مهندسی ساختمان خودداری نمایند و حسب مورد پرونده متخلفین را برای تعیین تکلیف به کمیسیون ماده (۱۰۰) شهرداری و شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان ارجاع نماید. از تاریخ ابلاغ این قانون کارکنان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون خدمات کشوری و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، امکان فعالیت به عنوان مجری یا ناظر حقیقی، یا نماینده مجری یا ناظر حقوقی در فرآیند ساخت و ساز ساختمان‌ها را ندارند. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت پنج ماه پس از ابلاغ این برنامه شامل تکالیف دستگاه‌ها، عوامل فنی، اجرایی و نظارت ساختمان، فرایندهای تهیه و صدور شناسنامه فنی- ملکی ساختمان، ضوابط و معیارهای صنعتی‌سازی و بهره‌وری انرژی با پیشنهاد وزارتخانه راه و شهرسازی و با همکاری وزارتخانه‌های کشور، نفت، نیرو، سازمان و نماینده شورای عالی استان‌ها به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ث- طرح‌های هادی روستایی و تعیین محدوده روستاها در سراسر کشور بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری، توسط اداره بنیاد مسکن شهرستان تهیه و به تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان می‌رسد.

ث- به شرکت عمران شهرهای جدید اجازه داده می‌شود از محل منابع داخلی خود نسبت به مشارکت در تأمین منابع مورد نیاز برای ساخت آزادراه‌ها، بزرگراه‌ها و خطوط ریلی شهری- حومه‌ای در داخل و خارج از حریم شهرهای جدید کشور (بدون ایجاد شرکت جدید و صرفاً برای اتصال خود به شهرهای مادر) اقدام نماید.

ج- شهرداری‌های مراکز استان‌ها مکلفند با استفاده از حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از منابع عوارض موضوع ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب ۱۴۰۰ اقدامات زیر را به‌عمل‌آورند:

۱- با تلفیق منابع فوق با سایر منابع حسب مورد اعم از منابع مالی، تسهیلات قابل تأمین و زمین‌های در اختیار وزارت راه و شهرسازی با عقد تفاهم‌نامه با شرکت بازآفرینی شهری نسبت به بازآفرینی محلات هدف با اولویت بافت میانی و حاشیه‌ای در جهت حصول به حداقل سرانه‌های طرح تفصیلی شهر اقدام نماید.

۲- نسبت به توسعه زیرساخت‌ها و تأمین ناوگان حمل و نقل عمومی به نحوی اقدام نماید تا در پایان برنامه سهم حمل‌ونقل عمومی درون شهری نسبت به ابتدای برنامه به میزان حداقل ۵ درصد افزایش یابد.

ج- به‌منظور تشویق مالکان به مشارکت در نوسازی بافت‌های فرسوده، وزارت راه و شهرسازی مجاز است در فرایند معاوضه کلید به کلید واحدهای بافت فرسوده با واحدهای نوساز یا اراضی تحت مالکیت خود، در قیمت کارشناسی واحدهای نوساز یا اراضی معوض مزبور، تا سقف چهل درصد تخفیف اعمال نماید و یا اراضی یا واحدهای مسکونی واقع در بافت فرسوده را، تا سقف چهل درصد (۴۰٪) بیش از قیمت کارشناسی قیمت‌گذاری نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند شامل معیار انتخاب شیوه مناسب، سقف ریالی تخفیفات قابل اعمال، ظرف شش ماه از تصویب این قانون توسط وزارت راه و شهرسازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ح- در اجرای پروژه‌های حمایتی مسکن موضوع قانون جهش تولید مسکن؛

۱- تفاهم‌نامه‌ها و قراردادهای پروژه‌های حمایتی و بافت فرسوده طرح نهضت ملی مسکن حمایتی، از مصادیق قراردادهای ماده (۳۸) و ماده (۴۱) قانون تأمین اجتماعی محسوب نمی‌شوند.

۲- دریافت عوارض ناشی از ارزش‌افزوده تغییر کاربری زمین یا الحاق به محدوده توسط شهرداری مجاز نمی‌باشد.

ماده ۳۱- وزارت راه و شهرسازی مجاز است؛

الف- به‌منظور تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز برای اجرای پروژه‌های آماده‌سازی،

تأمین خدمات زیربنایی و روبنایی طرح‌های حمایتی تأمین مسکن، نسبت به تهاثر اراضی در اختیار خود با پیمانکاران بر اساس قیمت کارشناسی روز اقدام نماید.

ب- به منظور تأمین هزینه‌های مسکن محرومین و اعتبارات بخش مسکن از طریق صندوق ملی مسکن نسبت به فروش متمرکز حداکثر سی درصد (۳۰٪) از زمین‌های پهنه مسکونی با رعایت تشریفات قانونی و سایر قوانین و مقررات مربوطه اقدام نماید.

پ- از طریق شرکت‌ها و سازمان‌های تابعه خود نسبت به انتقال مالکیت اراضی و املاک در اختیار، به بانک مسکن در سقف مبالغ پیش‌بینی شده در بودجه سنواتی اقدام نماید. معادل ارزش روز کارشناسی دارایی‌های مزبور به عنوان افزایش سرمایه دولت در بانک مسکن منظور می‌گردد. بانک مسکن مکلف به مولدسازی دارایی‌های فوق حداکثر ظرف سه سال از زمان واگذاری جهت افزایش ارائه تسهیلات در اجرای قانون جهش تولید مسکن است.

ت- از طریق توافق با مالکین اراضی غیردولتی فاقد کاربری مسکونی با رعایت ماده (۸) قانون جهش تولید مسکن نسبت به تأمین زمین برای اجرای طرح‌های حمایتی ساخت مسکن و یا احداث شهرک‌های مسکونی توسط بخش خصوصی با رعایت ضوابط وزارت راه و شهرسازی اعم از رعایت سرانه‌های شهری و تأمین خدمات زیربنایی و روبنایی مورد نیاز و همچنین سایر قوانین و مقررات اقدام نماید.

ث- دولت مکلف است ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ برنامه، اقدامات قانونی لازم را برای ساماندهی و اصلاح ترکیب اعضای کمیسیون ماده (۱۰۰) قانون شهرداری‌ها انجام دهد.

ج- در اجرای قانون جهش تولید مسکن و به منظور اجرای طرح (پروژه)‌های حمایتی مسکن از جمله طرح نهضت ملی، مطابق طرح توجیهی فنی و اقتصادی مورد تأیید (شامل مشخصات فنی ضروری اعم از تعداد واحدها مسکونی، سرانه‌های شهری مورد نیاز)، بخشی از اراضی تحت تملک و در اختیار خود را از طریق مزایده و رعایت تشریفات قانونی به سرمایه‌گذاران، توسعه‌گران، انبوه‌سازان و نهادهای عمومی غیردولتی مشروط به ساخت به صورت فروش یا اجاره یا انتقال مالکیت پس از دوره اجاره زمین واگذار نماید و منابع حاصل را به حساب صندوق ملی مسکن واریز نماید و یا منابع حاصل از آن را به صورت واحدهای مسکونی آماده در همان اراضی دریافت نماید. فروش زمین مشروط به ساخت و ساز

در زمان‌بندی معین بوده و مطابق مدل مالی زیرساخت‌ها و سرانه‌های شهری شهرک تأمین و بخشی از مسکن‌های ساخته شده به گروه‌های حمایتی اختصاص می‌یابد.

تبصره- وزارت راه و شهرسازی موظف است در قراردادهای منعقد شده شرط فسخ قرارداد در صورت تأخیر در ساخت‌وساز بیش از حدود تعیین شده را پیش‌بینی نموده و در صورت وقوع نسبت به بازپس‌گیری زمین، تسویه هزینه‌های انجام شده و واگذاری مجدد اقدام نماید.

فصل ۱۱- ترانزیت و اقتصاد دریا محور

ماده ۳۲- در اجرای بندهای دهم و یازدهم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۹) این قانون:

الف- ستاد ملی ترانزیت با عضویت وزرای امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، کشور، نفت و امور خارجه و سازمان و با ریاست وزیر راه و شهرسازی به عنوان مسئول مدیریت واحد و هماهنگی ترانزیت کشور تشکیل می‌شود. وظایف ترانزیتی از شورای عالی هماهنگی ترابری کشور منتزع و به ستاد ملی ترانزیت انتقال می‌یابد. وظایف این ستاد به شرح زیر خواهد بود:

۱- سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در امور حمل و نقل، گمرکی، بانکی، بیمه‌ای، سوخت مرتبط با حوزه ترانزیت و تعیین مجوزهای الزامی ترانزیت.

۲- بازنگری در مقررات و رویه‌های موجود، حذف مجوزهای غیرضروری و محدود نمودن زمان پاسخگویی دستگاه‌های مرتبط با هدف تسریع در فرآیندهای ترانزیتی.

۳- تعیین شیوه مدیریت امور زیربنایی و فرآیندی و همچنین هماهنگی میان سازمان‌ها و نهادهای مستقر در پایانه‌های مرزی هوایی، دریایی، ریلی و جاده‌ای.

ب- وزارت راه و شهرسازی به‌عنوان متولی پنجره واحد خدمات یکپارچه ترانزیت در مبادی ورودی و خروجی تعیین می‌شود. کلیه دستگاه‌های اجرایی مستقر در مبادی ورودی و خروجی اعم از نهادهای نظامی، امنیتی و اقتصادی موظفند وظایف قانونی خود را به‌طور

مؤثر و به موقع، در قالب پنجره واحد تحت مدیریت وزارت راه و شهرسازی به متقاضیان خدمات مزبور ارائه نمایند.

پ- وزارت راه و شهرسازی اقدامات لازم برای رقابتی کردن و همچنین کاهش زمان و هزینه ترانزیت از مسیر ایران نسبت به مسیرهای رقیب و تحقق افزایش ترانزیت به ۳۰ میلیون تن در سال پایانی برنامه در قلمرو کشور را به عمل آورد.

ت- سازمان امور مالیاتی کشور با همکاری دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی موظف است اعطای معافیت مالیاتی در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی برای واحدهای جدید را صرفاً برای صادرات به خارج از کشور اعمال نماید.

ث- احداث فرودگاه جدید در کشور در طول برنامه پس از طی مراحل موضوع ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، صرفاً با تصویب هیأت وزیران مجاز خواهد بود.

ج- شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران به عنوان متولی اداره ترافیک و زیرساخت شبکه ریلی کشور مجاز به حفظ مالکیت حداکثر بیست درصد (۲۰٪) کِشنده‌های خود بوده و باید مازاد بر آن را با رعایت قوانین و مقررات مربوط تا پایان برنامه به بخش غیردولتی واگذار نماید. این شرکت همچنین مکلف است قطارهای باری را به صورت برنامه‌ای (مبدا- مقصد) سیر دهد و مجوز تشکیل و سیر «قطار کامل» را به بخش غیردولتی اعطا کند به نحوی که تا پایان سال چهارم برنامه سیر تمامی قطارهای باری کشور به صورت منظم و برنامه‌ای انجام شود.

چ- مشوق‌ها و حمایت‌های موضوع قانون توسعه و حمایت از صنایع دریایی تا پایان برنامه تمدید می‌شود.

ح- وزارت راه و شهرسازی مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور خارجه و بانک مرکزی و شورای عالی مناطق آزاد نسبت به ایجاد و توسعه زیرساخت‌های صادراتی نظیر آف شور، مراکز بارانداز و سوله برای تسهیل صدور کالاهای ایران و تأمین امنیت صادرکنندگان، اقدام نماید.

ماده ۳۳- با هدف ساماندهی خدمات ترانزیتی کشور و توسعه، نگهداری و بهره‌برداری بهینه از شبکه حمل‌ونقل جاده‌ای؛

الف- شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی ایرانی در مناطق آزاد تجاری-صنعتی از شمول هرگونه ممنوعیت در واردات ناوگان از خارج از کشور با عمر کمتر از ۵ سال و صرفاً با رعایت ضوابط و استانداردهای محیط‌زیستی و ایمنی معاف بوده و با تأیید سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای و با استفاده از رانندگان ایرانی مجاز به ارائه خدمات ترانزیتی و حمل کالا از مبادی ورودی به مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و از مناطق مزبور به مقاصد صادراتی و یا ترانزیت (با پلاک مناطق آزاد) از طریق جاده‌های کشور هستند. استفاده از ناوگان مزبور برای حمل بار داخلی مجاز نمی‌باشد.

ب- به وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای) اجازه داده می‌شود با استفاده از ابزارهای هوشمند از کلیه وسایل نقلیه (به‌استثناء وسایل نقلیه عمومی دارای صورت وضعیت و بارنامه با پلاک عمومی) که در راه‌های شریانی تردد می‌نمایند بر مبنای میزان پیمایش به ازای هر کیلومتر و بر اساس نوع خودرو، با تصویب هیأت وزیران عوارض دریافت نموده و به حساب سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای نزد خزانه‌داری کل کشور واریز تا در قالب بودجه سالیانه صرف توسعه و بهسازی و نگهداری و ایمن‌سازی و هوشمندسازی جاده‌های کشور نماید.

پ- سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای موظف است تا جدول عوارض جبران خسارات وارده به جاده‌ها را بر اساس میزان بار محوری و میزان صدمه وارده به جاده‌های کشور توسط انواع کامیون‌ها و کامیونت‌ها تا پایان سال اول برنامه تهیه به تصویب شورای عالی هماهنگی ترابری کشور برساند.

ت- به منظور جلوگیری از تخریب جاده‌های کشور ناشی از اضافه گنجایش (تناژ) حمل تولیدات معدنی، کلیه معادن کشور مکلفند با هماهنگی ادارات کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای در خروجی واحد تولیدی نسبت به صدور بارنامه اقدام نمایند. تخصیص سهمیه سوخت به ناوگان حمل‌ونقل محصولات واحدهای تولیدی معادن شن و نمک مشروط به اخذ بارنامه و تأییدیه پیمایش توسط اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان می‌باشد.

- ث- وزارت راه و شهرسازی به عنوان دستگاه سیاست‌گذار آماد (لجستیک) غیرنظامی در کشور تعیین می‌گردد و نحوه صدور مجوز فعالیت شرکت‌های ارائه‌دهنده این‌گونه خدمات و مراکز مربوط، ضوابط مربوطه و نحوه تقسیم کار دستگاه‌های اجرایی مربوطه براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی و با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، خواهد بود.
- ماده ۳۴-** به منظور افزایش سهم ارزش افزوده اقتصاد دریامحور در تولید ناخالص داخلی تا سطح سه برابر سهم کنونی در طی سال‌های برنامه اقدامات ذیل انجام می‌شود:
- الف -** افزایش سهم جمعیت‌پذیری سواحل جنوب کشور از ۵ درصد فعلی به ۸ درصد در طی دوره برنامه و هدایت فعالیت‌های آب‌بر و صادرات‌گرا به این مناطق از طریق:
- ۱- هدایت جمعیت به قلمروهای مستعد جنوب کشور در چارچوب اسناد آمایش سرزمین و اسناد مدیریت یکپارچه سواحل
  - ۲- تامین آب مصرفی صنایع مستقر در استان‌های ساحلی جنوب کشور از طریق احداث تاسیسات آب شیرین کن توسط وزارت نیرو
  - ۳- تامین پایدار برق و گاز موردنیاز شهرک‌های صنعتی، شهرک‌های کشاورزی و مجتمع‌های شیلاتی و آبی‌پروری توسط وزارتخانه‌های نفت و نیرو
  - ۴- حفاظت از تنوع زیستی، احیاء و بازسازی زیستگاه‌های حساس توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست با همکاری مراکز تحقیقاتی و سایر دستگاه‌های ذیربط
- ب -** تسهیل، تسریع و شتاب‌بخشی به فرآیند بازسازی، نوسازی، روزآمدسازی و توسعه زیرساخت‌ها، تاسیسات، تجهیزات و ماشین‌آلات مورد بهره‌برداری در بنادر بازرگانی و مسافری جنوب کشور از طریق:
- ۱- اعمال مدیریت یکپارچه در بنادر بازرگانی، مسافری و چندمنظوره ساحلی بر اساس آیین‌نامه- ای که به پیشنهاد مشترک سازمان، وزارت راه شهرسازی و وزارت صنعت، معدن و تجارت ظرف سه ماه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.
  - ۲- شبانه روزی کردن فعالیت گمرکات در بنادر بزرگ و پر تردد کشور

- ۳- اصلاح نظام تعرفه‌گذاری خدمات بندری و ایجاد سازوکارهای لازم برای رقابتی نمودن آن در مقایسه با بنادر منطقه توسط وزارت راه و شهرسازی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت
- ۴- توانمندسازی کادر نیروی انسانی سازمان بنادر و دریانوردی توسط وزارت راه و شهرسازی
- پ - افزایش سهم کشور از بازار سوخت رسانی و ارزیابی خدمات جانبی به کشتی‌ها (بانکرینگ) تا میزان حداقل ۷ میلیون تن در سال تا پایان دوره برنامه از طریق:
- ۱- رشد سالانه ۲۵ درصدی تولید و تحویل نفت کوره کم سولفور (۳,۵ درصد) به شرکت‌های بانکرینگ و تسهیل فرایندهای واردات و تهیه سوخت بر اساس استانداردهای سوخت رسانی دریایی توسط وزارت نفت
- ۲- واگذاری زمین به بخش خصوصی برای عملیات احداث زیرساخت بانکرینگ توسط وزارت راه و شهرسازی
- ت - افزایش صید محصولات شیلاتی کشور از ۱,۳ میلیون تن فعلی به ۲,۶ میلیون تن تا پایان برنامه و ارتقاء نقش و جایگاه پروتئین دریایی در سبد غذایی خانوارها از طریق:
- ۱- کنترل دفع پسماندها و آلاینده‌های نفتی، صنعتی و شهری در محیط‌های دریایی توسط سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارتخانه‌های نفت، کشور و صنعت، معدن و تجارت
- ۲- تامین آب، برق، گاز مجتمع‌های شیلاتی و سوخت مورد نیاز برای توسعه ناوگان صید فراساحلی توسط وزارتخانه‌های نیرو و نفت
- ۳- ایجاد مراکز خوراک ماهی و میگو و تکثیر ماهیان در استان‌های جنوبی کشور توسط وزارت جهاد کشاورزی
- ۴- بومی‌سازی تجهیزات مورد نیاز پرورش ماهی در قفس مانند تور با همکاری شرکت‌های دانش‌بنیان توسط وزارت جهاد کشاورزی

فصل ۱۲ - ارتقاء نظام سلامت

- ماده ۳۵- در اجرای بند دوازدهم سیاست‌های کلی برنامه و به منظور اجرای سیاست‌های کلی سلامت و تحقق اهداف مندرج در جدول شماره (۱۰) این قانون:

الف- کارکردهای اصلی نظام سلامت به شرح زیر تفکیک می‌شود:

- ۱- تمرکز سیاست‌گذاری‌های اجرایی، برنامه ریزی‌های راهبردی، ارزشیابی و نظارت در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
  - ۲- مدیریت منابع سلامت از طریق نظام بیمه با محوریت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همکاری سایر مراکز و نهادها.
  - ۳- تدارک خدمات توسط ارائه‌کنندگان خدمت در بخش‌های دولتی، عمومی و خصوصی.
- ب-** کلیه پزشکان و پیراپزشکان، مؤسسات و مراکز ارائه‌دهنده خدمت، دارو و کالاهای سلامت در کشور اعم از دولتی، عمومی غیردولتی، خصوصی و خیریه موظفند تعرفه‌های مصوب دولت را رعایت نمایند. دریافت هرگونه وجه مازاد بر تعرفه مصوب دولت، توسط اشخاص حقیقی و حقوقی و مؤسسات و مراکز ارائه‌دهنده خدمت، دارو و کالاهای سلامت، حسب مورد مشمول مجازات قانونی مربوطه خواهند بود. تعرفه خدمات دارویی مانند سایر خدمات سلامت، براساس بند (الف) ماده (۹) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور به‌طور سالانه تعیین می‌گردد.
- پ-** وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است نسبت به قیمت‌گذاری ملزومات و تجهیزات مصرفی پزشکی و مکمل‌های دارویی، رژیمی و غذایی و مواد اولیه دارویی متناسب با نرخ ارز مبنای واردات، با اعلام قواعد و به‌صورت سامانه‌ای اقدام نماید.
- ت-** کلیه پزشکان، دندانپزشکان و داروسازان و مشمولین قانون ارتقاء بهره‌وری کارکنان بالینی نظام سلامت که در استخدام پیمانی، رسمی و قراردادی دستگاه‌های اجرایی شاغل در ستاد و یا مراکز و مؤسسات ارائه خدمات سلامت موضوع این قانون هستند، مجاز به فعالیت انتفاعی پزشکی در مراکز تشخیصی آموزشی درمانی و بیمارستان‌های بخش خصوصی، عمومی غیردولتی و خیریه با رعایت تبصره (۱) ماده واحده قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۱۱ و یا فعالیت انتفاعی پزشکی در بخش خصوصی مرتبط با حوزه ستادی مربوط به غیر از دستگاه اجرایی خود نیستند، مسئولیت اجرای این حکم حسب مورد بر عهده وزرای مربوطه و سازمان نظام پزشکی است. دولت مکلف است در اجرای این

حکم با جبران خدمات ذی‌نفعان از طریق اعمال تعرفه خاص و اصلاح نظام پرداخت کارانه در چارچوب بودجه سنواتی اقدام نماید.

ث- از زمان ابلاغ این قانون ساخت توسعه و تجهیز کلیه واحدهای درمانی و بیمارستان‌های دولتی و عمومی غیردولتی کشور و توسعه شبکه اورژانس صرفاً بر اساس نظام سطح‌بندی مصوب خواهد بود. اعمال نظام سطح‌بندی مصوب دولت در خصوص بخش‌های خصوصی و خیریه با تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود.

ج- فهرست رسمی دارویی ایران بر اساس نظام دارویی ملی کشور توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سه ماه یکبار بر اساس ارتقاء بهره‌وری منابع بخش دارویی، داروهای نوین و اثربخش، بازنگری و منتشر می‌گردد. تجویز داروهای خارج از فهرست یادشده منوط به درخواست پزشک و تأیید کمیته منتخب سازمان غذا و دارو بوده و در غیر این صورت تخلف محسوب شده و متخلف با توجه به شدت و ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آن، حسب مورد به مجازات‌های مندرج در تبصره (۱) ماده (۲۸) قانون سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۰۸/۱۶ محکوم می‌شود.

چ- به‌منظور تکمیل زنجیره تأمین خدمات درمان دولتی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی در مناطقی که امکان ارائه خدمات درمانی دولتی نبوده و یا کافی نباشد، مجاز است نسبت به خرید خدمت از بیمارستان‌های غیردولتی با لحاظ سهم پرداخت بیمه پایه سلامت و صرفه و صلاح دولت بر حسب ضرورت، بر اساس تعرفه مصوب دولت مبتنی بر مدل مالی مورد تأیید سازمان و از محل اعتبارات خرید راهبردی خدمات تا سقف اعتبارات مصوب قوانین بودجه سنواتی اقدام نماید. مدل مالی مذکور حداکثر در شش ماه سال اول برنامه تعیین و هرساله مورد بازنگری قرار می‌گیرد.

ح- منابع موضوع ماده (۳۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) علاوه بر موارد درج شده در متن قانون یاد شده، در راستای تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز کاهش هزینه‌های بهداشتی درمانی در سطح شهرهای بالاتر از بیست هزار نفر نیز قابل تخصیص می‌باشد.

ماده ۳۶- به منظور توسعه سامانه‌های پرونده الکترونیک سلامت:

الف- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با همکاری سازمان، سازمان‌های بیمه‌گر پایه، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سازمان نظام پزشکی و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط تا پایان سال اول برنامه نسبت به تکمیل و یکپارچه‌سازی سامانه‌های تشکیل‌دهنده پرونده الکترونیک سلامت مبتنی بر معماری یکپارچه و مدل مرجع فنی اقدام نماید. سامانه‌های مذکور مبتنی بر معماری و مدل مرجع ابلاغی توسعه خواهند یافت و تبادل اطلاعات و خدمات آن‌ها صرفاً بر بستر درگاه مرکز ملی تبادل اطلاعات کشور خواهند بود. سامانه‌های ارائه‌دهنده خدمات سلامت صرفاً مورد تأیید آزمایشگاه‌های ارزیابی نرم‌افزار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دارای گواهینامه تطابق با استانداردهای پرونده الکترونیک سلامت مجاز به فعالیت در چرخه تجویز تا مصرف دارو و ارائه خدمات سلامت می‌باشند.

ب- به‌منظور تکمیل داده‌های پایگاه اطلاعات برخط بیمه‌شدگان درمان کشور و مدیریت مصارف و منابع، اجتناب از همپوشانی بیمه‌ای؛ کلیه شرکت‌ها و صندوق‌های بیمه پایه و تکمیلی درمان اعم از دولتی و غیردولتی و نیز دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، ازجمله سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح، سازمان تأمین اجتماعی و سایر سازمان‌های بیمه‌گر پایه و تکمیلی مکلفند نسبت به ارسال برخط اطلاعات بیمه‌شدگان خود به سازمان بیمه سلامت و به‌روزرسانی پایگاه مذکور به‌صورت رایگان و مستمر اقدام نمایند. مراکز تشخیصی درمانی موظفند جهت ارائه کلیه خدمات به مراجعین صرفاً از سامانه (سرویس) استحقاق‌سنجی سازمان بیمه سلامت ایران استفاده کنند. سازمان بیمه سلامت موظف است امکان استفاده از سامانه مذکور را به‌طور متقابل برای سازمان‌های بیمه‌گر فراهم نماید.

پ- کلیه شرکت‌ها و سازمان‌های بیمه‌گر پایه و تکمیلی درمان مکلفند حداکثر تا پایان سال اول اجرای برنامه، دسترسی به سوابق پزشکی توسط فرد و پزشک را از طریق درگاه پرونده الکترونیک (مبتنی بر نسخ الکترونیک و پرونده‌های بستری و سرپایی بیمار) مطابق دستورالعمل ابلاغ شده توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به صورت برخط ایجاد نمایند.

ت- سازمان‌های بیمه‌گر پایه و تکمیلی و کلیه ذی‌نفعان مکلفند حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون ضمن انجام وظایف و تکالیف مندرج در ضوابط اجرایی طرح نسخه الکترونیک، سامانه‌های موجود خود در تطابق با استانداردهای مربوط به نسخه الکترونیک وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را تکمیل و گواهینامه مربوطه را اخذ نمایند.

ث- در مواردی که به دلیل بروز شرایط اضطراری نظیر حوادث قهری، قطعی اینترنت، قطعی برق و اختلال در زیرساخت‌های ارتباطی که امکان ثبت و پردازش نسخه الکترونیک وجود ندارد، نسخه‌نویسی می‌تواند به صورت کاغذی و با درج شماره ملی بیمار در قالب دستورالعمل ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام گردد. اسناد تولید شده در این قالب به عنوان اسناد هزینه توسط کلیه سازمان‌های بیمه‌گر پایه و تکمیلی قابل پرداخت است.

ج- هرگونه تمدید پروانه مسئول فنی، تمدید پروانه مطب پزشکان و سایر ارائه‌دهندگان خدمات و مراقبت‌های سلامت و همچنین تمدید پروانه تأسیس بهره‌برداری و گواهینامه اعتباربخشی در بخش‌های سرپایی و بستری کلیه مراکز و مؤسسات ارائه‌دهنده خدمات سلامت در تمامی بخش‌های دولتی و غیردولتی منوط به ارسال اطلاعات در سامانه پرونده الکترونیک سلامت ایرانیان می‌باشند. تمدید کلیه مجوزهای اشتغال حوزه سلامت اعم از پروانه طبابت مطب و دفاتر کار براساس دستورالعمل‌ها و ضوابط ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و از طریق درگاه ملی مجوزهای کشور انجام خواهد شد.

چ- به منظور تکمیل صدور نسخه الکترونیک، ارائه‌دهندگان خدمات سلامت که نسخه الکترونیک را رعایت نمی‌کنند، مشمول جرائمی خواهند شد که طی دستورالعملی به پیشنهاد وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ح- بیمه‌های پایه و تکمیلی موظف هستند تا با اتصال به سامانه پرونده الکترونیک سلامت نسبت به دریافت اسناد درمانی بیمه‌شدگان اقدام نمایند. بیمه‌های پایه و تکمیلی، سهم خود در هزینه‌های درمانی را به صورت برخط و آنی بر مبنای اسناد بیمه پایه پرداخت نمایند.

ماده ۳۷- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی موظف است:

الف- در خصوص مراکز و مؤسسات و شرکت‌هایی که از قوانین، مقررات و ضوابط ابلاغی آن وزارتخانه تخلف نمایند و موجب اختلال در زنجیره تأمین خدمات و کالاهای سلامت‌محور از

ابتدا تا انتها گردند در صورت تذکر قبلی، نسبت به لغو مجوز مراکز و مؤسسات و شرکت‌های مذکور به صورت موقت یا دائم اقدام نماید.

ب- در اجرای اسناد آمایش سرزمین، با مشارکت سازمان نسبت به انجام موارد زیر اقدام نماید:

۱- نیازسنجی، جانمایی و اولویت‌بندی پروژه‌های توسعه‌ای و پیاده‌سازی اسناد ملی و استانی آمایش سرزمین در حوزه بهداشت و درمان و تدوین نظام تجهیز منابع بخش با تأکید بر مشارکت خیرین، کمک‌های مردمی، مولدسازی دارایی‌ها و استفاده از منابع بودجه عمومی تا پایان سال اول برنامه.

۲- تدوین و پیشنهاد سند سطح‌بندی خدمات درمانی مشتمل بر تأمین فضای فیزیکی، تجهیزات سرمایه‌ای پزشکی و نیروی انسانی با لحاظ حداقل و حداکثر تعهد دولت و بخش عمومی غیردولتی در پهنه جغرافیایی با لحاظ جمعیت و عدالت در دسترسی به خدمات حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این قانون جهت تصویب در هیأت وزیران

۳- طراحی و استقرار نظام ارائه خدمات بهداشت، اورژانس، درمان سرپایی، بستری موقت و اعزام به سطوح بالاتر در شهرستان‌های کمتر از پنجاه هزار نفر جمعیت فاقد بیمارستان در قالب ایجاد، تکمیل و یا تجهیز مراکز خدمات سلامت شبانه‌روزی به عنوان حلقه واسط بخش بهداشت و درمان (سطح یک و دو) و اعلام فهرست خدمات قابل ارائه و نظام پرداخت نیروی انسانی مستقر در این مراکز متناسب با عملکرد آن‌ها به نحوی که این مراکز با استفاده از ظرفیت موجود شبکه بهداشتی، درمانی و پایگاه‌های اورژانس پیش‌بیمارستانی نسبت به ارائه خدمات مورد نظر اقدام نمایند.

پ- نسبت به ساماندهی خدمات طب سنتی- ایرانی بر اساس استانداردهای ابلاغی آن وزارت در نظام سلامت و تهیه فهرست داروهای سنتی و گیاهی کشور و نظارت بر توزیع آن در مراکز و اماکن مجاز اقدام نماید.

ت- به‌منظور توسعه کیفی و کمی نظام آموزش علوم پزشکی، افزایش دسترسی مردم به خدمات سلامت به‌ویژه در مناطق کم‌برخوردار، ایجاد آمادگی برای مواجهه با بحران سالمندی جمعیت، جلوگیری از فرسودگی کادر درمان و دستیابی به رتبه اول کشورهای حوزه سند

چشم‌انداز از نظر شاخص‌های دسترسی به خدمات بهداشتی درمانی با ارجحیت نظام ارجاع و سطح‌بندی خدمات نقشه جامع علمی کشور، سند ملی آمایش سرزمین و سند توسعه متوازن آموزش عالی سلامت ضمن هدف‌گذاری افزایش سالیانه ظرفیت پزشکی تخصصی با اخذ تعهد خدمت در مناطق موردنیاز به‌نحوی که تا پایان برنامه نسبت دستیاران تخصصی و متخصصین بالینی به پزشکان عمومی حداقل به یک برسد. برنامه افزایش ظرفیت تربیت نیروی انسانی گروه پزشکی با اولویت رشته‌های پرستاری، مامایی، پیراپزشکی داروسازی و رشته‌های حد واسط را ظرف مدت سه ماه جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه دهد. سازمان مکلف است اعتبارات لازم را به‌منظور تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز برنامه مذکور در سقف بودجه سنواتی پیش‌بینی نماید.

ماده ۳۸- به‌منظور تبدیل جمهوری اسلامی ایران به قطب تأمین سلامت منطقه جنوب غرب آسیا، دستیابی به صادرات سالانه بیش از یک میلیارد یورو دارو و واکسن و صادرات سالانه بیش از یک میلیارد یورو تجهیزات پزشکی، افزایش درآمد سالانه کشور از گردشگری سلامت به دو میلیارد یورو و افزایش درآمد سالانه حاصل از جذب دانشجویان خارجی در رشته‌های علوم پزشکی به بیش از ۷۰۰ میلیون یورو، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است:

الف- جهت افزایش ضریب خودکفایی در تأمین مواد اولیه دارو و تجهیزات پزشکی تا پایان سال اول اجرای برنامه، با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت نسبت به راه‌اندازی سامانه ثبت قراردادهای صادراتی و تضمین حقوق و امنیت این قراردادها اقدام نماید. سازمان غذا و دارو مکلف است، جز در موارد ضرورت نسبت به اعلام ممنوعیت‌های صادراتی حداقل ۶ ماه پیش از اعمال آن‌ها اقدام نماید. در صورت اتخاذ ممنوعیت‌های صادراتی، قراردادهایی که در سامانه مذکور ثبت شده باشند مشمول این ممنوعیت‌ها نمی‌باشند. موارد ضرورت، در هر مورد با تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین می‌گردد.

ب- تا پایان سال دوم اجرای برنامه، با انجام مذاکرات دوجانبه و چندجانبه با اولویت کشورهای منطقه، حوزه تمدنی و اعضای اتحادیه اقتصادی اوراسیا اقدامات لازم را جهت پذیرش داروهای ثبت شده در ایران توسط این کشورها و صدور گواهی‌نامه‌های مشترک کیفیت تولید به‌عمل آورد.

ماده ۳۹- به منظور اطمینان از تأمین پایدار ذخایر راهبردی باکیفیت دارو به میزان حداقل چهارماه نیاز کشور، پیش‌بینی و پیشگیری از کمبود دارو و کاهش سهم واردات فوریتی از تأمین نیاز کشور به کمتر از یک درصد (۱٪) از نظر ارزش ریالی، اقدامات زیر در طول برنامه انجام می‌شود:

الف- سازمان غذا و دارو مکلف است به‌گونه‌ای تنظیم‌گری نماید که ذخایر راهبردی دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی به میزان حداقل چهارماه نیاز کشور با اولویت تولید داخلی و واردات رسمی باشد. این امر بایستی به‌گونه‌ای صورت پذیرد که سهم واردات فوریتی از تأمین نیاز کشور به کمتر از یک درصد از نظر ارزش ریالی کاهش یابد.

ب- تا پایان سال اول اجرای برنامه، وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری سازمان، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نسبت به ایجاد سازوکار پرداخت سهم یارانه دولت از طریق تسویه الکترونیکی و اعتباری مطالبات در زنجیره تأمین دارو، تجهیزات و ملزومات پزشکی در وجه داروخانه‌ها، بیمارستان‌ها، شرکت‌های پخش و تأمین‌کننده اقدام نماید.

پ- سازمان غذا و دارو مکلف است نسبت به تکمیل سامانه ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت کالاهای سلامت‌محور برای دارو و تجهیزات و ملزومات پزشکی اقدام نماید، به‌نحوی که تا پایان سال سوم برنامه کل بازار را از نظر ارزش ریالی تحت پوشش این سامانه قرار دهد. بیمه‌های پایه و تکمیلی درمان در بخش سرپایی و بستری، صرفاً در صورتی مجاز به پرداخت دارو و تجهیزات و ملزومات پزشکی تحت پوشش این سامانه هستند که از طریق سامانه رهگیری، ردیابی و کنترل اصالت فرآورده‌های سلامت‌محور گواهی تأیید اصالت دریافت کرده باشند.

ماده ۴۰- به منظور تأمین منابع مالی پایدار برای بخش سلامت، توسعه کمی و کیفی بیمه‌های سلامت و مدیریت منابع سلامت از طریق نظام بیمه با محوریت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:

الف- پوشش بیمه پایه برای تمامی آحاد جمعیت کشور اجباری بوده و برخورداری از یارانه دولت جهت حق بیمه (شامل سرپرست خانوار و افراد تحت تکفل) از طریق ارزیابی وسع براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد شورای عالی بیمه سلامت به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب- حق بیمه پایه سلامت خانوار به شرح ذیل، سهمی از درآمد خانوار خواهد بود:

- ۱- خانواده روستائیان، عشایر و اقشار نیازمند تحت پوشش نهادهای حمایتی معادل هفت درصد (۷٪) حداقل دستمزد مشمولان قانون کار که صددرصد (۱۰۰٪) آن بر مبنای بند (الف) این ماده توسط دولت در قالب بودجه سنواتی تأمین می‌شود.
- ۲- کارکنان دستگاه‌های اجرایی معادل هفت درصد (۷٪) حقوق و مزایای مستمر آنان که بخشی از آن از محل بودجه عمومی دولت تأمین می‌شود.
- ۳- بیمه‌شدگان و مشترکان سازمان تأمین اجتماعی مطابق قانون تأمین اجتماعی
- ۴- سهم خانوارهای سایر اقشار، متناسب با گروه‌های درآمدی معادل هفت درصد (۷٪) درآمد، حداکثر معادل سقف درآمد کارکنان دولت.

پ- شورای عالی بیمه سلامت مکلف است تا پایان سال اول اجرای برنامه، تعرفه خدمات شایع تشخیصی درمانی پزشکی را از شیوه «به‌زای خدمت» به شیوه «پرداخت موردی (گلوبال) هزینه خدمات» تبدیل نماید، به‌گونه‌ای که سالانه شیوه تعرفه‌گذاری حداقل ۱۰۰ خدمت تا پایان اجرای برنامه مشمول این تغییر شده باشد و توسط بیمه‌های پایه و تکمیلی به شیوه پرداخت جدید (پس از تفکیک اقلام دارویی و تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی) خرید خدمت شود.

ت- از سال اول اجرای برنامه کلیه ارائه‌دهندگان خدمات سلامت (شامل مراکز و حرف پزشکی و پیراپزشکی اعم از دولتی عمومی غیردولتی خیریه و خصوصی ملزم به عقد قرارداد با بیمه‌های درمانی پایه و ارسال اسناد به‌صورت الکترونیکی می‌باشند. کلیه دستگاه‌های مجوزدهنده مراکز مذکور موظفند تمدید مجوزهای مربوط به حرف و مراکز پزشکی را (جز در موارد خاص با تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حداکثر برای مدت سه ماه) منوط به عقد قرارداد با بیمه‌های درمانی پایه نمایند به‌طوری که در پایان سال پنجم اجرای برنامه، صددرصد (۱۰۰٪) مراکز فعال در بخش‌های مذکور با بیمه‌های درمانی پایه قرارداد داشته باشند. بیمه‌های درمانی پایه مکلف به پرداخت مطالبات مراکز و حرف طرف قرارداد حداکثر ظرف یک ماه از زمان دریافت اسناد الکترونیکی می‌باشند.

ث- پوشش بیمه سلامت برای افراد خارجی مقیم در کشور، از جمله مهاجران گروهی مورد

تأیید دفتر اتباع خارجی وزارت کشور، الزامی است. شیوه دریافت حق بیمه و برخورداری از یارانه دولت برای تأمین حق بیمه براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد سازمان بیمه سلامت ایران و با همکاری سازمان و وزارت کشور حداکثر ظرف سه‌ماه از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. حکم این جزء نافی حکم ماده (۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور نیست.

ج- در راستای حفاظت مالی از مردم، کاهش هزینه‌های کمرشکن و فقرا، شورای عالی بیمه سلامت مکلف است نسبت به تعیین میزان استطاعت‌پذیری مالی (مبتنی بر داده‌های پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان) و در جهت تقویت رفتارهای مناسب بهداشتی و درمانی خانوارها از طریق برقراری نظام خودپرداخت متغیر و پلکانی برای بسته مذکور مبتنی بر بار مالی خدمات، اقدام و مراتب را به تصویب هیأت وزیران رساند. سقف ریالی پرداخت از جیب بیمار به صورت سالانه و از طریق سازوکار ماده (۹) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه تعیین می‌گردد.

ماده ۴۱- به منظور ارتقا خدمات درمانی و کاهش پرداخت مستقیم بیماران در هنگام دریافت خدمات بستری و تحقق بند (۹) سیاست‌های کلی سلامت:

الف- در مورد کلیه اشخاصی که از بیمه تکمیلی تجاری برخوردار می‌باشند، خدمات بیمه پایه و تکمیلی سلامت تجمیع می‌شود به نحوی که مجموع هزینه‌های قابل پرداخت بیمه‌های پایه و تکمیلی مذکور در بیمارستان یک جا به ارائه‌دهنده خدمت پرداخت شود.

بانک مرکزی با همکاری وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و سازمان مکلف است سازوکار پرداخت حق امتیاز (فرانشیز) یا هزینه خدمات درمانی افراد مشمول این بند در قالب تسهیلات با نرخ مصوب شورای پول و اعتبار با امکان تضمین در قالب کسر حقوق و یا کسر از حساب‌های بیمه شده نزد بانک‌های عامل از جمله حساب دریافت یارانه نقدی را فراهم نماید.

ب- اشخاصی که از بیمه تکمیلی تجاری برخوردار نمی‌باشند به صورت اختیاری و پس از احراز شرایط بر اساس آزمون وسع مشمول بیمه تکمیلی بر اساس ضوابط زیر خواهند بود:

۱- حق بیمه سرانه تکمیلی مذکور حداکثر معادل پنجاه درصد (۵۰٪) پایین‌ترین نرخ حق بیمه سرانه تکمیلی تجاری می‌باشد.

۲- خرید خدمات درمانی برای دارندگان بیمه موضوع این حکم از طریق بیمارستان‌ها و مراکز ارائه خدمات درمانی اعم از دولتی خصوصی عمومی غیردولتی و خیریه که استانداردهای تعیین شده از جمله بسته خدمتی و تعرفه (در سقف تعرفه عمومی غیردولتی) را رعایت می‌نمایند، صورت می‌گیرد.

۳- بخشی از سرانه بیمه تکمیلی موضوع جزء (۱) فوق از محل منابع بودجه عمومی در سقف بودجه سنواتی و مابقی توسط فرد یا از محل یارانه نقدی پرداختی با درخواست وی به صورت اقساط، قابل تأمین است.

۴- تجمیع خدمات بیمه پایه و تکمیلی و نیز پرداخت حق امتیاز (فرانشیز) در قالب تسهیلات و غیر آن در مورد اشخاص مشمول این بند با رعایت بند (۱) این ماده انجام می‌شود.

۵- در مناطقی که نظام ارجاع و پزشک خانواده اجرا می‌شود اعمال این ماده با رعایت ضوابط نظام ارجاع خواهد بود.

فصل ۱۳- فرهنگ عمومی و رسانه

ماده ۴۲- در اجرای بندهای سیزدهم و چهاردهم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۱۱) این قانون:

الف- به منظور بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور و با هدف افزایش کارایی و اجتناب از هم‌پوشانی و تداخل مأموریت و وظایف و با رویکرد استقرار الگوی حکمرانی هوشمند، شبکه‌ای، تعاملی، مردم پایه و ارزشی- انقلابی، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان مکلفند با همکاری سایر دستگاه‌های فرهنگی ذی‌ربط، تا پایان سال دوم برنامه نسبت به تهیه و تصویب طرح اصلاح مأموریت، ساختار، وظایف و تشکیلات دستگاه‌های فرهنگی که به نحوی از انحاء از بودجه‌های عمومی به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم استفاده می‌کنند، اقدام نموده و به تصویب مراجع ذی‌صلاح برسانند.

ب- به منظور احصاء دقیق و برخط داده‌های آماری مورد نیاز به جهت تسهیل پردازش، تحلیل دقیق و ایجاد بستر مناسب برای آینده‌پژوهی روندهای سبک زندگی جامعه ایرانی و همچنین انتشار آن‌ها از طریق یک سامانه واحد، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با هماهنگی مرکز آمار ایران و راهبری و نظارت «مرکز رصد، برنامه‌ریزی و ارزیابی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی» مکلف است نسبت به راه‌اندازی «سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی و سبک زندگی مردم» با رویکرد اسلامی- ایرانی و سنجش مستمر ارزش‌ها، گرایش‌ها، رفتارهای جریان عمومی مردم، طیف‌های قشری جامعه ایرانی و دستگاه‌های اجرایی و حاکمیتی اقدام نماید. کلیه دستگاه‌های اجرایی و دارندگان پایگاه‌های داده موضوع این بند، موظفند نسبت به ارائه مستمر و جامع داده‌ها به پایگاه داده مذکور به صورت برخط اقدام کنند.

پ- کلیه دستگاه‌های اجرایی به ویژه وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و امور خارجه، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان فرهنگ و ارتباطات و دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم مکلفند با استفاده از کلیه امکانات فرهنگی، هنری و امکانات تجسمی و رسانه‌های همگانی نسبت به تبیین، تبلیغ، ترویج و نشر آثار و اندیشه‌ها و سیره عملی حضرت امام خمینی (ره) بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران و مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» در گستره ملی و بین‌المللی اقدام نمایند. دولت مکلف است آیین‌نامه اجرایی این حکم را ظرف مدت شش ماه از شروع برنامه، تدوین و پس از تأیید دفتر حفظ نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای «مدظله‌العالی» ابلاغ نماید.

ت- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون مکلفند حداقل ۵۰ درصد فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی غیرقابل واگذاری خود را براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، فرهنگ و ارشاد اسلامی و ورزش و جوانان تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد برای اجرای برنامه‌های مدارس کشور و فعالیت‌های غیرانتفاعی فرهنگی، هنری و ورزشی به‌ویژه با رویکردهای انقلابی و بسط و گسترش فرهنگ و هنر اصیل اسلامی- ایرانی، به صورت رایگان و یا درآمد- هزینه (خودگردان) یا تخفیف در اجاره، برای مدت مشخص در اختیار مدارس، مؤسسات و مجموعه‌های مردمی دارای صلاحیت قرار دهند. درآمدهای حاصله پس از

واریز به خزانه‌داری کل کشور با رعایت بند (د) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) در اختیار دستگاه اجرایی ذی‌ربط قرار می‌گیرد تا صرف هزینه نگهداری و تعمیرات اماکن مذکور گردد.

ث- به منظور مردمی‌سازی فعالیت‌های فرهنگی و استفاده از ظرفیت مساجد، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است با همکاری مرکز رسیدگی به امور مساجد، سازمان بسیج مستضعفین و سازمان تبلیغات اسلامی طرح «مسجدمحوری در محلات» را ظرف مدت ۳ ماه از شروع این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ج- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (سازمان اوقاف و امور خیریه) مکلف است با همکاری سازمان صدا و سیما و سازمان تبلیغات اسلامی، طرح احیاء و فعال‌سازی موقوفات، جهت حمایت و تقویت فعالیت‌های قرآنی، هیئات، مساجد و بقاع متبرکه را با توجه به نیت واقفین تا پایان سال اول برنامه، تدوین و به تصویب هیأت وزیران برساند.

چ- بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است نسبت به ساماندهی گلزارهای شهدای سراسر کشور با رضایت والدین شهید اقدام نماید. وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی و کشور موظفند حسب مورد نسبت به تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز شامل آب، برق، گاز و جاده دسترسی در سقف بودجه سنواتی اقدام نمایند.

ح- مراکز فرهنگی، هنری، قرآنی، رسانه‌ای، سینمایی، مطبوعاتی و تبلیغی- دینی دارای مجوز از مراجع ذی‌صلاح (به‌جز سالن‌های نمایش فیلم و تئاتر، آموزشگاه‌ها، کانون‌های تبلیغاتی) مشروط به رعایت قوانین و مقررات پلیس اماکن عمومی فرماندهی نیروی انتظامی، مادامی‌که فعالیت آن‌ها مورد تأیید مراجع ذی‌صلاح باشد، از حمایت‌های زیر برخوردار می‌شوند:

۱- احتساب هزینه‌های انشعاب مصرف آب، برق و گاز براساس تعرفه فرهنگی (آموزشی)

۲- استفاده از کاربری فرهنگی در فضاهای مسکونی مشروط به عدم تضییع حقوق ساکنان
آیین‌نامه اجرایی مشتمل بر سطح و گستره اعمال حمایت‌های مذکور به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری سازمان تبلیغات اسلامی ظرف مدت ۶ ماه از ابلاغ این قانون، به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۴۳- به منظور حمایت از تولید محتوا در حوزه فضای مجازی با رویکرد گسترش و تعمیق فرهنگ اسلامی ایرانی و مواجهه مؤثر با جنگ روانی و تهاجم فرهنگی و سیاسی دشمنان با تقسیم کار موضوعی بین دستگاه‌های ذی‌ربط:

الف- مسئولیت تنظیم‌گری و صدور مجوز و نظارت بر خبرگزاری‌ها، رسانه‌های مکتوب، کتاب، بازی‌های رایانه‌ای، تبلیغات و نظایر آن که در چارچوب وظایف و مأموریت‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار دارد در بستر فضای مجازی نیز به عهده آن وزارتخانه است. در صورتی که بخشی از رسانه‌های فوق از صوت و تصویر فراگیر استفاده کنند، ملزم به رعایت تفاهم نامه و دستورالعمل‌های توافق شده میان سازمان صدا و سیما و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌باشند. دو نماینده از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در هر یک از شوراهای صدور مجوز تولید، مجوز انتشار (موضوع جزء ۲ این بند) و مجوز پخش آگهی بازرگانی (موضوع جزء ۳ این بند) که در سازمان صدا و سیما تشکیل می‌شود عضویت خواهند داشت.

ب- مسئولیت تنظیم‌گری، صدور مجوز، نظارت بر رسانه‌های فعال در عرصه صوت و تصویر فراگیر شامل رسانه‌های «کاربر محور» و «ناشر محور» و نیز شبکه نمایش خانگی به‌ویژه تولید سریال‌ها و برنامه‌های تلویزیونی و امثال آن بر عهده سازمان صداوسیما است. تولید و پخش زنده برنامه‌ها و نیز صدور مجوز و نظارت بر پخش زنده در فضای مجازی در انحصار سازمان صدا و سیما خواهد بود.

پ- در تمامی مواردی که در این قانون به دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۱) قانون برنامه اشاره شده است، شمول آن‌ها بر سازمان صدا و سیما مستلزم بررسی و تأیید هیأت وزیران است، مگر در خصوص احکامی که به نام صدا و سیما در آن‌ها تصریح شده باشد. صدور مجوز، نظارت و تنظیم مقررات تبلیغات و آگهی در حیطه صوت و تصویر فراگیر بر عهده سازمان صدا و سیما است.

ماده ۴۴- به منظور تقویت کارایی و اثربخشی رسانه ملی برای گسترش و تعمیق فرهنگ اسلامی- ایرانی و مواجهه مؤثر با جنگ روانی و تهاجم فرهنگی و سیاسی دشمنان و ایجاد تحول در محتوا، رویکرد و سازوکار:

الف- سازمان صداوسیما مکلف است نسبت به تولید و پخش محتوای هویت‌محور،

عدالت‌گستر و شتاب‌بخش پیشرفت در قالب‌های خلاق، جذاب و امیدافزا در برنامه‌ها و اخبار رادیویی و تلویزیونی در تمامی سطوح ملی، استانی و برون‌مرزی اقدام نماید.

ب- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است پهنای باند و امکانات لازم برای دسترسی عموم مردم به شبکه‌ها و برنامه‌های رسانه ملی در اقصی نقاط کشور بر بستر شبکه ملی اطلاعات و همچنین دسترسی حداکثری در سطح بین‌المللی را فراهم نماید.

پ- منابع لازم برای تحقق بند (۱۴) سیاست‌های کلی برنامه و نیز تولید محتوا در فضای مجازی بر اساس فرهنگ اسلامی- ایرانی توسط دولت در سقف اعتبارات بودجه سنواتی تأمین می‌گردد.

ت- سازمان صدا و سیما مکلف است در راستای حمایت از فرهنگ و ارزش‌های اسلامی- ایرانی و توسعه حکمرانی رسانه‌ای و همچنین با توجه به مسئولیت آن سازمان در تنظیم مقررات، صدور مجوز و نظارت بر رسانه‌های فعال در عرصه صوت و تصویر فراگیر شامل رسانه‌های کاربرمحور و ناشرمحور و نیز شبکه نمایش خانگی به‌ویژه سریال‌ها و برنامه‌های تلویزیونی و امثال آن در فضای مجازی، آیین‌نامه نحوه حمایت و رسیدگی به تخلفات اشخاص در موارد فوق را حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون تدوین و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۴۵- به‌منظور توسعه ورزش‌های همگانی و قهرمانی:

الف- سازمان صدا و سیما مکلف است با هماهنگی وزارت ورزش و جوانان، آیین‌نامه نحوه تعیین میزان حق پخش تلویزیونی مسابقات ورزشی و چگونگی تامین و تسهیم آن بین ذی‌نفعان را با لحاظ کیفیت و کمیت مسابقات و تعداد مخاطبان تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ب- هزینه‌کرد اشخاص حقوقی در ساخت اماکن ورزشی و انجام فعالیت‌های ورزشی در مناطق محروم و کم‌برخوردار با هماهنگی و تأیید وزارت ورزش و جوانان به‌صورت صددرصد (۱۰۰٪)، به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود.

فصل ۱۴- زن، خانواده و جمعیت

ماده ۴۶- در اجرای بند پانزدهم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۱۲) این قانون:

الف- دولت (معاونت امور زنان و خانواده رئیس‌جمهور) موظف است با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- بررسی و آسیب‌شناسی قوانین و مقررات مرتبط با حمایت از خانواده و مشاوره خانواده در جهت تحکیم نهاد خانواده و رفع موانع رشد و شکوفایی زنان و پیشنهاد اصلاح قوانین و مقررات مغایر با سیاست‌های کلی خانواده ابلاغی مقام معظم رهبری (با همکاری معاونت حقوقی رئیس‌جمهور) تا پایان سال اول برنامه.

۲- سنجش وضعیت زن و خانواده و رصد و تحلیل‌شناختی و روندنگاری و ارائه گزارش‌های ادواری این حوزه به تفکیک شهری، روستایی و عشایری با همکاری مرکز آمار ایران و سایر دستگاه‌های دارنده اقلام آماری مرتبط در بستر درگاه هوشمند تبادل اطلاعات.

ب- وزارت کشور مکلف به انجام اقدامات زیر است:

۱- تهیه و تدوین طرح جامع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار با همکاری معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و تصویب در شورای اجتماعی کشور ظرف مدت شش ماه از آغاز برنامه و ابلاغ مصوبات به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط برای تحقق برنامه‌ها در قالب بودجه مصوب هر دستگاه، تا پایان سال اول برنامه.

۲- تکمیل و اصلاح «برنامه ملی کنترل و کاهش طلاق» با هدف افزایش پایداری نهاد خانواده و پیشگیری از گسست آن با همکاری معاونت امور زنان و خانواده رئیس‌جمهور و دستگاه‌های ذی‌ربط ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون.

پ- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری سازمان امور اداری و استخدامی کشور و معاونت امور زنان و خانواده رئیس‌جمهور نسبت به تدوین مقررات و سازوکارهای اجرایی برنامه اشتغال بانوان با رعایت نقش زن در خانواده با تعیین وظایف و

کارکردهای هر یک از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون، حداکثر تا پایان سال اول برنامه جهت تصویب در هیأت وزیران اقدام نمایند.

ماده ۴۷- در اجرای بند (۱۶) سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف مندرج در این قانون:

الف- وزارت آموزش و پرورش (سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک) موظف است دستورالعمل تشکیل، اداره و نظارت بر مهدکودک‌های خانگی (مهدهای مادر-کودک) را با رعایت ماهیت غیردولتی آن‌ها، تدوین و حداکثر طی شش ماه اول برنامه به تأیید هیأت وزیران برساند.

ب- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سقف منابع مربوط به قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و سایر ردیف‌های مرتبط در قوانین بودجه سنواتی، در چارچوب آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد شورای عالی بیمه سلامت به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، ضمن تعیین جمعیت هدف، بسته خدمت و میزان پوشش بیمه، حمایت‌های لازم را از جمله در خصوص روش‌های علمی حفظ جنین و تخمک به‌عمل آورد.

پ- ستاد ملی جمعیت مکلف است با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط اقدامات حمایتی لازم را جهت رشد سالیانه ازدواج و مولید، کاهش سالیانه سقط جنین و ناباروری، کاهش میانگین سن ازدواج، کاهش فاصله بین تولد فرزندان به‌ویژه تولد فرزند اول پس از ازدواج و مدیریت مهاجرت داخلی و خارجی به‌عمل آورد به‌گونه‌ای که میانگین نرخ باروری و مولید سالانه حداقل ۱۰٪ افزایش یافته و نرخ مولید تا پایان برنامه حداقل به ۲,۵ درصد برسد. سازمان مکلف است اعتبارات لازم را به پیشنهاد ستاد ملی جمعیت در بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی نماید.

فصل ۱۵ - میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

ماده ۴۸- در اجرای بند هفدهم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۱۳) این قانون:

الف- کلیه تأسیسات و فعالیت‌های گردشگری از هر نظر دارای معافیت‌های مالیاتی تابع قوانین و مقررات بخش صنعت گردشگری بوده و از شمول قوانین نظام صنفی مستثنی هستند. به‌منظور یکسان‌سازی، یکپارچگی و انسجام‌بخشی تشکلهای حرفه‌ای صنعت گردشگری، آیین‌نامه نحوه تشکیل، اداره، فعالیت و آموزش و توانمندسازی اعضای تشکلهای مذکور و امور غیرحاکمیتی قابل واگذاری به آنها، حداکثر ظرف مدت شش ماه اول برنامه توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی پیشنهاد و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد. فعالان حوزه گردشگری جهت اخذ مجوز، مکلف به عضویت در تشکل ذی‌ربط می‌باشند.

ب- مجوز لازم برای واردات کشتی‌های گردشگری، شناورهای تفریحی، وسایل نقلیه و تجهیزات ویژه گردشگری برای سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تعاونی متقاضی با معافیت حقوق ورودی توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی با رعایت اختیارات قانونی وزارت راه و شهرسازی صادر می‌گردد. فهرست مصادیق موضوع این حکم توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی با همکاری وزارت صنعت، معدن، تجارت و وزارت راه و شهرسازی ظرف مدت سه ماه اول برنامه تعیین می‌گردد. مصادیق مذکور از سوی فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران یا مرجع قانونی ذی‌ربط با پلاک یا نشان ویژه متمایز شده و حداقل ۱۰ سال صرفاً در حوزه خدمات گردشگری باید به کار گرفته شوند. نظارت بر نحوه استفاده از خودروها و اخذ تضامین لازم بر عهده وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی و با همکاری فرماندهی انتظامی ج.ا.ا و سایر دستگاه‌های نظارتی دستگاه‌های ذی‌ربط خواهد بود.

پ- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است با همکاری وزارت میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی نسبت به رقوم‌سازی نقشه‌های عرصه و حریم آثار ملی و

محدوده بافت‌های تاریخی در نقشه‌های حدنگاری (کاداستر) پوشش کشور و همچنین لایه شهرها و بناها و محدوده بافت‌های تاریخی- فرهنگی در سامانه جامع صدور اسناد مالکیت و بستر یکپارچه استعلام دستگاهی تا پایان سال دوم برنامه اقدام نماید.

ت- وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی می‌تواند در راستای تسهیل فرایندهای سرمایه‌گذاری و تأمین نیازهای مشاوره‌ای و اجرایی طرح‌ها و فعالیت‌های گردشگری به مؤسسات واجد صلاحیت با رعایت قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار، مجوزهای «توسعه‌دهنده»، «تسهیل‌گر سرمایه‌گذاری» و «بهره‌برداری در بخش گردشگری» صادر نماید. این شرکت‌ها مجاز خواهند بود با رعایت مقررات، ضوابط و شیوه نامه‌های ابلاغی در امور مربوط به فرآیند سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری و مدیریت تأسیسات و مؤسسات گردشگری وزارتخانه فعالیت نمایند.

ث- ساماندهی صدور مجوز ایجاد پروژه‌های گردشگری با کاربری ترکیبی (تجاری یا ویلایی یا گردشگری) و امکان فروش و پیش‌فروش تأسیسات و واحدها بر اساس طرح مصوب، در محدوده و حریم شهرها و روستاها با اخذ مجوز از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط صرفاً در اراضی با کاربری گردشگری مندرج در طرح‌های جامع و تفصیلی شهر یا طرح هادی روستا بر اساس آیین‌نامه‌ای است که توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و با هماهنگی وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی ظرف مدت شش ماه اول برنامه به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ج- تغییر کاربری تأسیسات گردشگری تحت هر عنوان، بدون تأیید وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ممنوع است. مراجع تغییر کاربری مکلفند پیش از موافقت، نسبت به اخذ استعلام از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اقدام نمایند. در صورت موافقت با تغییر کاربری تأسیسات گردشگری موجود توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، کلیه تخفیفات، تسهیلات، حمایت‌ها و معافیت‌های اعطایی ملغی و عین یا معادل آن به اضافه ۵۰ درصد مابه‌التفاوت ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری ملک به قیمت کارشناسی روز، اخذ و به حساب خزانه واریز و معادل ۱۰۰ درصد آن با رعایت بند (د)

ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) برای هزینه کرد در زمینه توسعه گردشگری به وزارت مذکور اختصاص می‌یابد.

چ- به‌منظور تسهیل، تشویق و ایجاد مدیریت یکپارچه و متمرکز و تسریع در توسعه سرمایه‌گذاری بخش گردشگری ساحلی و دریایی توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی، کلیه تصمیم‌گیری‌ها برای اجرای طرح‌های گردشگری اعم از صدور مجوز، پاسخ استعلامات، نحوه، فرآیند و قراردادهای واگذاری عرصه ساحلی و پهنه دریایی، استفاده از اسکله‌های موجود برای کاربری ترکیبی گردشگری یا مسافری، به شورای متشکل از استانداران استان‌های ساحلی (رئیس)، ادارات کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی (دبیر)، ادارات کل راه و شهرسازی، منابع طبیعی و آبخیزداری، بنادر و دریانوردی و محیط زیست استان تفویض می‌گردد. کلیه مقررات مغایر با مصوبات شورا در طول دوره اجرای برنامه ملغی‌الاثربودن می‌شود.

ح- وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی مکلف است:

۱- کل درآمد اختصاصی و کمک‌های مردمی از اماکن و محوطه‌های تاریخی و موزه‌ها را به حسابی که نزد خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌گردد، واریز نماید. صددرصد (۱۰۰٪) وجوه حاصله در اختیار وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی قرار می‌گیرد تا با رعایت بند (د) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) برای اداره، توسعه و مرمت این اماکن هزینه گردد.

۲- وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی مکلف است، به‌منظور جبران حقوق مالکانه مردم و اعطای اراضی معوض به مالکان املاک واقع در عرصه و حریم آثار ملی که با محدودیت یا کاهش ارزش املاک مواجه شده‌اند، با همکاری وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، وزارت جهادکشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و معاونت حقوقی ریاست جمهوری، تا پایان سال اول برنامه نسبت به ارایه لایحه جبران حقوق مالکانه مردم در عرصه، حریم و محدوده‌های تاریخی اقدام نماید.

فصل ۱۶- تأمین اجتماعی و سیاست‌های حمایتی

ماده ۴۹- در اجرای بند پنجم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۱۴) این قانون:

الف- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است تا پایان سال اول برنامه نسبت به استقرار تدریجی نظام چندلایه تأمین اجتماعی مبتنی بر آزمون وسع با تأکید بر کاهش فقر مطلق، ضریب جینی، و نسبت هزینه دهک دهم به دهک اول در بخش‌های روستایی و شهری با شناسایی اقشار کم درآمد جامعه و نیازمندی‌های فعال، با رویکرد اجتماع محور، از طریق ساماندهی و تجمیع منابع بودجه عمومی و منابع هدفمندسازی یارانه‌ها اقدام نماید.

ب- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است تا پایان سال اول برنامه پنجره واحد خدمات حمایتی و پرونده الکترونیک رفاهی افراد یا خانوار را به‌طور کامل راه‌اندازی نماید. دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون که به هر شکل از اقشار آسیب‌پذیر حمایت می‌کنند مکلفند تمامی حمایت‌های نقدی و غیرنقدی خود را از طریق پنجره واحد خدمات حمایتی وزارت مذکور ارائه دهند. متقاضیان دریافت حمایت‌ها باید از طریق پنجره واحد خدمات حمایتی برای دریافت حمایت‌های مذکور اقدام کنند.

پ- سازمان امور مالیاتی مکلف است تا پایان سال اول برنامه، زمینه‌های لازم برای تکمیل اظهارنامه مالیاتی تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی و ارائه اطلاعات آن به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به‌صورت برخط به‌منظور شناسایی دقیق افراد یا خانوارهای با درآمد پایین را فراهم نماید. ارائه خدمات حمایتی به اشخاص حقیقی و حقوقی صرفاً پس از تکمیل اظهارنامه مالیاتی مجاز می‌باشد.

ت- از ابتدای سال دوم برنامه، تمامی پرداخت‌های نقدی به خانوارها از محل بودجه عمومی و منابع هدفمندی یارانه‌ها بر اساس فهرست اسامی اعلامی توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، به حساب ذی‌نفع نهایی واریز می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این حکم به پیشنهاد مشترک سازمان و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت شش ماه اول برنامه تهیه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ث- در طول اجرای برنامه، خرید خدمات درمانی برای مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور از طریق بیمارستان‌ها و مراکز ارائه خدمات درمانی دولتی، رایگان می‌باشد.

ج- دولت موظف است تا پایان سال اول برنامه از محل باقیمانده سهام متعلق به دولت یا شرکت‌های دولتی در بنگاه‌های قابل واگذاری در هر بازار موضوع گروه (۱) و (۲) ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، نسبت به واگذاری سهام عدالت به افراد تحت پوشش دستگاه‌های حمایتی (کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور) که تاکنون سهام عدالت دریافت نکرده‌اند، طبق قانون مذکور اقدام نماید.

چ- وزارت راه و شهرسازی مجاز است از طریق توافق با مالکین اراضی غیردولتی فاقد کاربری مسکونی با رعایت ماده (۸) قانون جهش تولید مسکن نسبت به تأمین زمین برای اجرای طرح‌های حمایتی ساخت مسکن و یا احداث شهرک‌های مسکونی توسط بخش خصوصی با رعایت ضوابط وزارت راه و شهرسازی اعم از رعایت سرانه‌های شهری و تأمین خدمات زیربنایی و روبنایی مورد نیاز با اولویت افراد تحت پوشش دستگاه‌های حمایتی (کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور) اقدام نماید.

ماده ۵۰- بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است با توجه به شأن و منزلت خانواده معظم شهدا و ایثارگران و ضرورت توسعه خدمت رسانی به ایشان از طریق مراجع ذی‌ربط و با هدف تقویت عدالت و حمایت هدفمند، ارتقاء اثربخشی و افزایش رضایتمندی جامعه هدف در ارائه خدمات، نسبت به اصلاح، تنقیح و تجمیع کلیه قوانین و مقررات موجود در حوزه خدمات‌رسانی به ایثارگران از جمله قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران و اصلاحات بعدی آن، قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز، ازکارافتاده و مفقودالاثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و اصلاحات بعدی آن، قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی تا پایان سال اول برنامه متناسب با نوع و سابقه ایثارگری، میزان ازکارافتادگی با لحاظ سن و دهک درآمدی اقدام نماید.

فصل ۱۷ - سیاست داخلی و ارتقاء سلامت اجتماعی

ماده ۵۱- در اجرای بند هجدهم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۱۵) این قانون وزارت کشور مکلف است:

الف- به‌منظور انسجام در مدیریت اجتماعی و ایجاد هماهنگی، هم‌افزایی و نظارت بر دستگاه‌های عضو شورای اجتماعی و بهره‌گیری از مشارکت مردم با تقسیم کار ملی، استانی و محلی، از طریق اصلاح و تصویب طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی در شورای اجتماعی کشور ظرف سه ماه پس از ابلاغ این برنامه با تأکید بر تدوین برنامه عملیاتی مبتنی بر پیشگیری کنترل و کاهش اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی و مفاسد اجتماعی، بر اساس شاخص‌های معتبر و زمان‌بندی متناسب با هدف بهبود حداقل ۲۵ درصد شاخص‌های آسیب‌های اجتماعی تا پایان برنامه به نسبت سال پایه، در محورهای ذیل اقدام نماید:

ب- پیشگیری اولیه از بروز آسیب‌های اجتماعی از طریق: اصلاح برنامه‌ها، متون درسی دوره آموزش عمومی و پیش‌بینی آموزش‌های اجتماعی و ارتقای مهارت‌های زندگی با تأکید بر نظام یکپارچه پیشگیری در حوزه‌های دانش‌آموزی، دانشگاهی و کارگری.

پ- اجرایی شدن پیوست اجتماعی به‌منظور پیشگیری از ناهنجاری‌ها و آسیب‌های اجتماعی مبتنی بر برنامه‌های مصوب شورای اجتماعی کشور شامل برنامه‌ها و طرح‌های کلان توسعه‌ای، با توجه به آثار محیطی آن‌ها به ویژه برای صدور مجوز به طرح‌های موضوع ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲).

ت- به‌روزرسانی سالیانه اطلس ملی آسیب‌های اجتماعی، گزارش ملی وضعیت اجتماعی و استانداردسازی و کیفیت‌بخشی به داده‌های تولیدی و به اشتراک‌گذاری داده‌ها در حوزه آسیب‌ها و مسائل اجتماعی با محوریت سازمان امور اجتماعی کشور و با همکاری دستگاه‌های اجرایی عضو شورای اجتماعی کشور و مرکز آمار ایران تا پایان سال اول برنامه.

ث- خدمات‌رسانی به‌موقع به افراد در معرض آسیب‌های اجتماعی با بهره‌گیری حداکثری از مشارکت‌های مردمی و غیردولتی.

- ج- توسعه مراکز فوریت‌های اجتماعی با اولویت شهرهای متوسط و بزرگ، به تناسب جمعیت و میزان گسترش آسیب‌های اجتماعی، با رعایت قوانین و مقررات.
- چ- بهره‌گیری مطلوب از ظرفیت‌های مردمی از طریق ایجاد سامانه یکپارچه اطلاعات تشکل‌های مردم نهاد و نظارت بر فعالیت آن‌ها و ارائه گزارش شش‌ماهه به هیأت وزیران.
- ح- بسط و توسعه نقش مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه‌های مشارکت گروهی و تأمین مالی مبتنی بر رویکرد خیر اجتماعی و تلاش در جهت جلب مشارکت بیشتر ذی‌نفعان در تأمین منابع مورد نیاز.
- خ- شناسایی نقاط آسیب‌خیز و بحران‌زای اجتماعی در بافت شهری، حاشیه شهرها و سکونتگاه‌های غیررسمی و تمرکز اطلاعات آن در سامانه مدیریت آسیب‌های اجتماعی با محوریت سازمان امور اجتماعی کشور و ایجاد هماهنگی و ایفای نقش حداکثری دستگاه‌های عضو شورای اجتماعی، با استفاده از ظرفیت مساجد و ساکنین این مناطق در عرصه‌های حمایت اجتماعی.
- د- جلوگیری از توسعه حاشیه‌نشینی با رویکرد تقویت کیفیت زندگی ساکنین کانون‌های مهاجرپرست (مهاجرت معکوس) و توزیع متناسب فرصت‌ها، فعالیت‌ها، جمعیت و ساماندهی مهاجرت در کشور با رعایت اسناد و مصوبات شورای عالی آمایش سرزمین.
- ذ- تکمیل و به‌روزرسانی و انطباق کدپستی ده‌رقمی محل سکونت و کد ملی تمامی افراد مقیم کشور حداکثر تا پایان سال اول برنامه به گونه‌ای که کلیه خدمات دولتی و شهرداری‌ها از سال دوم برنامه بر اساس کدپستی ارائه گردد.
- ر- تدوین برنامه ملی کاهش حوادث و سوانح رانندگی و جاده‌ای تا پایان شش‌ماه اول برنامه با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی؛ صنعت، معدن و تجارت؛ بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ سازمان صدا و سیما و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهنمایی و رانندگی) در قالب برنامه عملیاتی مدون شامل تقسیم کار ملی مبتنی بر شاخص‌های کمی و متناسب، اقدامات و سازوکارهای اجرایی و تصویب آن در هیأت وزیران به‌نحوی که حوادث رانندگی در سطح کشور نسبت به تعداد ده‌هزار دستگاه خودرو و در سطح استانی نسبت به یکصد هزار نفر جمعیت، سالیانه حداقل پنج درصد کاهش یابد. پرداخت اعتبارات از محل بودجه

عمومی و اختصاصی ردیف‌های مرتبط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط توسط سازمان بر اساس ارزیابی عملکرد برنامه عملیاتی خواهد بود.

ز- ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز موظف است ظرف سه ماه از ابلاغ این برنامه، برنامه جامع پنج‌ساله مبارزه با قاچاق کالا و ارز را با هدف کاهش سالانه حداقل پانزده درصد (۱۵٪) قاچاق کالا و به تفکیک دستگاه‌های اجرایی تهیه و ابلاغ نماید. ستاد موظف است گزارش دوره ای شش ماهه عملکرد دستگاه‌های اجرایی در اجرای برنامه مزبور را برای عموم منتشر نماید.

ماده ۵۲- به‌منظور ساماندهی مهاجرین و اتباع بیگانه، دولت موظف است ضمن تشکیل سازمان امور مهاجرین ذیل وزارت کشور اقدامات ذیل را انجام دهد:

الف- ساماندهی، ورود، خروج، طرد، سرشماری، آمایش سرزمینی و ثبت احوال اتباع بیگانه، پناهجویان، مهاجرین قانونی و غیرقانونی، در تعامل با وزارت خارجه، وزارت اطلاعات، مرکز آمار ایران، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان ثبت احوال و سایر دستگاه‌های موضوع ماده (۱) این قانون به نحوی که تمامی اطلاعات مهاجرین و اتباع بیگانه در یک پایگاه داده مرجع برخط و یکپارچه گردآوری شود و درگاه‌های بهره‌بردار آن بر اساس ماده (۷) قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی مصوب ۱۴۰۱ برای سایر دستگاه‌ها ایجاد شود. ارائه هرگونه خدمات به اتباع بیگانه توسط دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون باید براساس اطلاعات هویتی این سامانه باشد.

ب- مدیریت و هدایت هوشمند گردش مهاجرین و اتباع بیگانه در کشور با همکاری وزارتخانه‌های امور خارجه و ارتباطات و فناوری اطلاعات با ایجاد کارت هوشمند با رعایت قوانین و مقررات، به‌صورت یکتا و چند کاربردی (هویتی، اعتباری، ارتباطی، گذرنامه‌ای و بیمه‌ای و...)

پ- تسهیل در بازگرداندن مهاجرین و اتباع بیگانه غیرمجاز و ایجاد تعادل آمایشی در سطح کشور و طراحی سازوکار شناسایی و تعیین تکلیف آنان طی شش ماه نخست سال اول برنامه

ت- ساماندهی زنان بی‌سرپرست، ایتام و معلول مهاجرین و اتباع بیگانه نیازمند با همکاری کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور، از محل کمک‌های بین‌المللی و بشردوستانه با رعایت مقررات مربوطه به صورت متمرکز از طریق سامانه در اختیار کمیته

امداد امام خمینی (ره) و براساس آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد وزارتخانه‌های کشور و تعاون، کار و رفاه اجتماعی و کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این برنامه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ث- وزارت کشور با همکاری سازمان مکلف است ظرف شش ماه پس از ابلاغ این برنامه نسبت به تدوین سند جامع ساماندهی مهاجرین خارجی اقدام نموده و آن را به تصویب هیأت وزیران برساند.

تبصره- قوه قضائیه مکلف است ظرف شش ماه از ابلاغ این برنامه امکان ثبت اتباع بیگانه که به صورت قانونی در کشور اقامت دارند و دارای شماره اختصاصی اتباع بیگانه هستند را در سامانه ثنا فراهم نماید. خدمات ثنا در مدت اقامت قانونی تبعه بیگانه باید به وی ارائه شود.

فصل ۱۸- شبکه ملی اطلاعات و اقتصاد رقومی (دیجیتال)

ماده ۵۳- در اجرای بندهای نوزدهم و بیستم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۱۶) این قانون:

الف- دولت موظف است به منظور شتابدهی رشد صنعت فضایی کشور و توسعه کاربرد خدمات فضاپایه و داده‌های فضایی در بخش‌های اقتصادی نسبت به اجرای برنامه‌های فضایی با اولویت‌های زیر اقدام کند:

- ۱- تثبیت قابلیت دستیابی به مدارهای پایین و حفظ نقاط مداری کشور
- ۲- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های تست و آزمون سامانه‌های ماهواره‌ای و ماهواره‌برها
- ۳- تکمیل پایگاه ملی پرتاب
- ۴- ارتقای توانمندی ساخت بومی ماهواره‌های سنجشی و مخابراتی
- ۵- توسعه توانمندی دستیابی به مدارهای ارتفاع بالا و زمین آهنگ
- ۶- پوشش خطرات سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در تامین، توسعه فناوری و راه‌اندازی منظومه‌های ماهواره‌ای ارائه‌دهنده خدمات ارتباطی، سنجشی و اینترنتی
- ۷- توسعه دسترسی خدمات مبتنی بر فناوری‌های فضایی برای کسب‌وکارها

ب- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون مکلفند تا پایان سال اول این برنامه نسبت به تدوین برنامه تحول رقومی (دیجیتال) و توسعه اقتصاد رقومی (دیجیتال) بخش خود و پروژه‌های پیشران بر بستر ابری با سازوکارهای تأمین مالی آنها از محل منابع غیر دولتی اقدام و آن را به تصویب هیأت وزیران برسانند.

پ- به منظور تأمین نیروی انسانی ماهر و متخصص لازم برای توسعه اقتصاد رقومی (دیجیتال) در کشور، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، آموزش و پرورش و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان اداری و استخدامی کشور برنامه ملی رشد مهارت‌های رقومی (دیجیتال) کشور شامل ایجاد رشته‌های تحصیلی و دوره‌های جدید و بازنگری در سرفصل رشته‌های تحصیلی و دوره‌های مهارتی موجود در کلیه مقاطع را تا پایان شش ماه اول برنامه تدوین و پس از تصویب هیأت وزیران اجرا نماید.

ت- به منظور پرهیز از موازی‌کاری و صرفه‌جویی در هزینه‌های دولت، در طول سال‌های برنامه، راه‌اندازی هرگونه سامانه جدید با گستره ملی صرفاً پس از کسب مجوز از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات امکان‌پذیر خواهد بود. وزارت مزبور مکلف است ظرف مدت یک ماه از تاریخ وصول درخواست، نسبت به ضرورت و عدم موازی‌کاری آنها تعیین تکلیف و ابلاغ نماید. دستگاه‌های اجرایی مکلف به همکاری و اجرای ابلاغ‌های مذکور هستند.

ث- مرکز آمار ایران با همکاری وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت، موظف است حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این برنامه نسبت به تدوین نظام سنجش سهم زیست‌بوم اقتصاد رقومی (دیجیتال) در ارزش‌افزوده کل اقتصاد کشور و به روزرسانی آن به صورت ادواری اقدام نماید.

ماده ۵۴- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است:

الف- با استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی، امکان اتصال هشتاد درصد اماکن اداری، تجاری و مسکونی شهرهای هر استان به شبکه ملی اطلاعات از طریق شبکه دسترسی مبتنی بر فیبرنوری و دسترسی پرسرعت صد در صد روستاهای بالای بیست خانوار تا پایان برنامه را فراهم کند.

ب- تا پایان سال اول برنامه با اولویت استفاده از الگوی مشارکت عمومی - خصوصی نسبت به ایجاد، تقویت و استقرار زیرساخت یکپارچه ابری دولت هوشمند اقدام نماید. دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۱) این قانون مکلفند مراکز داده اصلی و پشتیبان خود را به زیرساخت یکپارچه ابری دولت هوشمند انتقال دهند. آیین‌نامه این بند مشتمل بر زمان‌بندی و شیوه انجام آن توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با همکاری وزارت اطلاعات ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این برنامه تدوین و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

پ- با مشارکت سازمان و همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور «سند ملی توسعه اقتصاد رقومی (دیجیتال) کشور» را با در نظر گرفتن نگاهت نهادی آن، با رعایت «سند راهبردی جمهوری اسلامی ایران در فضای مجازی» (مصوب شورای عالی فضای مجازی)، ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این برنامه تدوین و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ت- با همکاری وزارت راه و شهرسازی و سازمان ملی استاندارد ایران و وزارت کشور ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این برنامه، نسبت به تدوین ضوابط و مقررات و استانداردهای لازم برای هوشمندسازی ساختمان‌ها اعم از (شبکه، فیبر، رادیو) به‌عنوان بخش هوشمندسازی اقدام و لوایح لازم برای اصلاح قوانین مربوط را به دولت ارسال نماید.

ث- نیاز دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی به تصاویر و داده‌های ماهواره‌ای را با اولویت کارورها و شرکت‌های دانش‌بنیان تأمین نماید. تعرفه این خدمات به پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به تصویب کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات می‌رسد. دستگاه‌های نظامی و تحت نظر مقام معظم رهبری با اذن معظم‌له مشمول این بند خواهند شد. هرگونه فعالیت موازی دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون در تأمین تصاویر و داده‌های ماهواره‌ای ممنوع است.

ج- با مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی از طریق سازمان توسعه‌ای زیرمجموعه خود نسبت به تأمین زیرساخت‌های لازم توسعه اقتصاد رقومی (دیجیتال) اعم از ارتباطی و اطلاعاتی (ابری) و ذخیره‌سازی و پردازش سریع اقدام نماید.

ماده ۵۵- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون مکلف اند:

الف- اقدامات لازم را برای توسعه دولت هوشمند به منظور ارتقای شاخص‌های ملی و بین‌المللی از جمله شاخص بین‌المللی توسعه دولت الکترونیک به اجرا برسانند. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است ظرف مدت سه ماه اول این برنامه دستورالعمل و ضوابط مربوط را تهیه و ابلاغ نماید.

ب- خدمات خود را تا پایان سال اول برنامه به صورت برخط و امن و حداقل سالانه بیست درصد (۲۰٪) از خدمات الکترونیکی خود را برای ۵۰ درصد جمعیت مشمول (بالای ۱۸ سال) و ۱۰۰ درصد اشخاص حقوقی از طریق «پنجره ملی خدمات دولت هوشمند» به صورت هوشمند و بدون مراجعه حضوری، دخالت عامل انسانی و نیاز به بارگذاری و اخذ مدارک و مستندات به صورت دستی ارائه نمایند. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر مصادیق خدمات و نحوه هوشمندسازی و بهینه‌سازی فرآیندهای مربوطه حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این برنامه توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان اداری و استخدامی کشور تدوین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

پ- از ابتدای سال دوم برنامه، تبادل داده و اطلاعات و هرگونه پاسخگویی به استعلام‌های مورد نیاز سایر دستگاه‌های اجرایی و کسب و کارها را براساس قانون داده و اطلاعات ملی به شکل کاملاً آنی و برخط انجام دهند.

ت- با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی به منظور فراهم کردن و تسهیل نوآوری‌های مبتنی بر داده‌ها در خدمات و محصولات، دسترسی کسب و کارهای رقومی (دیجیتال) به داده‌ها و اطلاعات خود را با حفظ امنیت و حریم خصوصی، فراهم نمایند. تعرفه ارائه اطلاعات به تصویب کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات خواهد رسید.

ث- با اعلام وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مجوز استفاده از ابنیه و زیرساخت‌های خود از قبیل تیرهای انتقال، مسیرهای ارتباطی زمینی و زیرزمینی، مجرا (داکت)ها و فضاهای مناسب شامل فضاهای دولتی، عمومی، تفریحی و غیره جهت نصب تجهیزات ارتباطی را وفق تعرفه‌های مصوب کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات در اختیار کارور(اپراتور)های مخابراتی قرار دهند.

ج- از شش ماه پس از ابلاغ برنامه از دریافت هرگونه مدرک یا مستندی که دولت صادرکننده آن است به صورت دستی و یا الزام به بارگذاری توسط کاربران خودداری نمایند.

چ- به منظور ارتقاء قدرت سایبری جمهوری اسلامی ایران به تراز قدرتهای تأثیرگذار جهانی و همچنین پیشگیری و مقابله با حوادث فضای مجازی و صیانت و حفاظت از امنیت فضای مجازی کشور با مرکز عالی فضای مجازی کشور همکاری نمایند.

فصل ۱۹- ارتقاء نظام علمی، فناوری و پژوهشی

ماده ۵۶- در اجرای بند بیستم سیاستهای کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۱۷) این قانون:

- الف- به منظور وحدت رویه و تقویت هماهنگی و همگرایی در روند توسعه آموزش عالی، پژوهش و فناوری، شوراهای گسترش آموزش عالی مکلفند حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این برنامه، برنامه خود در طول اجرای قانون برنامه شامل تعیین ظرفیت کل و سهم دانشجویان به تفکیک رشته، گرایش و مقطع تحصیلی و زیر نظامهای آموزش عالی کشور، توزیع دانشجو در رشته، گرایش و مقاطع تحصیلی و نیز توسعه و ایجاد رشته، گرایش و مقاطع تحصیلی مورد نیاز در گروههای آموزش عالی و ایجاد مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی مبتنی بر ملاحظات آمایش آموزش عالی و آمایش سرزمین را تدوین و پس از تأیید سازمان برای طی سایر مراحل تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی پیشنهاد نمایند.
- ب- وزارتخانههای علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این قانون، نسبت به رفع همپوشانی رشتهها و گرایشهای فعال براساس سیاستهای شورای عالی انقلاب فرهنگی اقدام نماید.
- پ- با هدف ارتقای بهره‌وری و افزایش اثربخشی منابع آموزش عالی، پژوهش و فناوری پرداخت اعتباراتی که از محل منابع عمومی و در قالب بودجه‌های سنواتی به دانشگاهها و مؤسسات آموزشی پژوهشی و فناوری موضوع ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور اختصاص می‌یابد براساس شاخص‌های مورد توافق در موافقت‌نامه متبادله میان

سازمان و هر یک از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه‌ها و مؤسسات ذی‌ربط خواهد بود. انطباق هزینه کرد با شاخص‌های یادشده بر عهده رئیس مؤسسه یا دانشگاه می‌باشد.

ت- نظام تأمین مالی تحقیقات دولتی (اعم از پروژه‌های پژوهشی، پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها) دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاه‌های اجرایی به نحوی اصلاح می‌گردد که تا پایان برنامه حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) منابع بودجه عمومی مربوط به این تحقیقات در قالب پروژه‌های تحقیقاتی هدفمند و اولویت‌دار مبتنی بر نیازها، مزیت‌ها و آینده‌پژوهی تحولات علمی و فناوری مندرج در سامانه نظام ایده‌ها و نیازها (نان) هزینه گردد. آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این برنامه به پیشنهاد مشترک سازمان و وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۵۷- به‌منظور فعال کردن قابلیت‌های سرزمینی و موقعیت راهبردی جمهوری اسلامی ایران و تعامل موثر با محیط بین‌المللی و منطقه‌ای، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، امور خارجه و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور مکلفند عندالزوم با همکاری سایر وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون در طول برنامه اقدامات زیر را انجام دهند:

الف- پذیرش دانشجوی خارجی حداقل معادل ده درصد (۱۰٪) کل دانشجویان کشور در سقف ظرفیت دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی با اولویت دانشگاه‌های برتر و دانشگاه‌های مراکز استان و نقاط مرزی؛

ب- پذیرش و جذب دانشمندان غیرایرانی در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی و فناوری در دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی دولتی به‌عنوان عضو هیأت علمی با اولویت علوم و فناوری‌های مطرح شده در اولویت (الف) نقشه جامع علمی کشور؛

پ- توسعه برنامه‌های تبادل دانشجو و تسهیل شرایط لازم برای پذیرش، رقابتی کردن

قیمت‌گذاری شهریه، تقویت تبادل‌پذیری برنامه‌های درسی دانشگاه‌های کشور با دانشگاه‌های خارجی هدف و تسهیل حضور در دوران تحصیل به ویژه اعطاء حق اقامت به مدت تحصیل، ورود و خروج مکرر، کار پاره‌وقت، بیمه درمانی و خدمات بانکی به دانشجویان خارجی؛

ت- تقویت بازگشت و نگهداشت نخبگان، متخصصان، دانشجویان، اعضای هیأت علمی، پژوهشگران و فناوران از طریق ایجاد پنجره واحد صیانتی و حمایتی برای همکاری‌های بین‌المللی علمی و فناوری کشور با محوریت معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان؛

ث- ایجاد امکان اشتغال، اقامت و تسهیلات کنسولی دانش‌آموختگان بین‌المللی نخبه‌ای که تقاضای لازم برای کار آن‌ها در کشور وجود دارد بر اساس دستورالعمل مشترک وزارتخانه‌های امور خارجه، کشور، اطلاعات و علوم، تحقیقات و فناوری

ج- ایجاد واحدها و شعب دانشگاه‌ها، مراکز رشد و مراکز نوآوری و پارک‌های علم و فناوری با مشارکت دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فنی و حرفه‌ای و دانشگاه جامع علمی-کاربردی در داخل کشور یا تأسیس شعب و یا پردیس بین‌الملل در شهر محل استقرار خود یا دیگر شهرها و مناطق آزاد یا در خارج از کشور با اولویت کشورهای همسایه و حوزه تمدنی و دارای منافع مشترک به‌صورت خودگردان و با دریافت شهریه از داوطلبان، در چارچوب سیاست‌ها و ضوابط شورای عالی انقلاب فرهنگی و تصویب شورای گسترش هر یک از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۱- حداقل سی درصد (۳۰٪) از ظرفیت پذیرش شعب و پردیس‌های بین‌الملل به دانشجویان غیرایرانی اختصاص خواهد یافت.

۲- دستگاه‌ها، شرکت‌ها و بانک‌هایی که در خارج از کشور خدمات فنی و مهندسی، پیمانکاری و یا سرمایه‌گذاری انجام می‌دهند، مجازند با اختصاص اعتبارات لازم از محل منابع خود و یا در قالب شروط قراردادی با طرف‌های خارجی، امکان آموزش اتباع واجد شرایط کشور خارجی محل فعالیت را از طریق دانشگاه‌های جمهوری اسلامی ایران فراهم نمایند.

ج- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجازند تا سقف

بیست درصد (۲۰٪) ظرفیت پذیرش دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی خود را برای جذب دانشجویان از میان افرادی که جزو بیست درصد (۲۰٪) بالاترین ورودی‌های رشته‌های هر سال باشند، در قالب ضوابط دانشجویان ممتاز و با شیوه پذیرش استادمحور برای مشارکت دادن دانشجویان پذیرفته شده در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های مرتبط با نیازهای کشور براساس اولویت‌های مندرج در سامانه نظام ایده‌ها و نیازها (نان) اختصاص دهند.

ح- به منظور مردمی‌سازی نظام آموزش عالی علوم پزشکی و پاسخگویی به تقاضای جامعه در رشته‌های مورد نیاز و در راستای بهره‌گیری از توانمندی‌های بخش غیردولتی و خصوصی در ارائه خدمات آموزش عالی علوم پزشکی به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می‌شود با رعایت مصوبات و سیاست‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی نسبت به پذیرش و تربیت دانشجو در رشته‌های مختلف علوم پزشکی با مشارکت بخش غیردولتی و یا خصوصی اقدام نماید.

ماده ۵۸- به منظور تحقق اهداف آمایش آموزش عالی، تنظیم ارتباط تحصیل و اشتغال، ارتقاء پاسخگویی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهش و فناوری به نیازهای بازار کار و تقاضای اجتماعی و افزایش جذابیت تحصیل در رشته‌های دارای اولویت براساس نقشه جامع علمی کشور، تأمین مالی تحصیلات عالی با رعایت اصل (۳۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران متناسب با قیمت تمام شده تحصیل بر مبنای سرانه‌های استاندارد آموزشی مقاطع مختلف تحصیلی به ترتیب زیر انجام می‌گیرد:

الف- پرداخت هزینه تحصیل رایگان و نیز کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان نخبه برای تحصیل در رشته‌های اولویت‌دار کشور در سقف بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) ظرفیت رشته محل‌های روزانه بر مبنای ظرفیت سال اول اجرای این قانون از محل منابع عمومی؛

ب- پرداخت هزینه تحصیل رایگان دانشجویان مستعد در رشته محل‌های روزانه مورد نیاز کشور در سقف پنجاه درصد (۵۰٪) ظرفیت سال اول این قانون؛

پ- پرداخت هزینه تحصیل سایر دانشجویان روزانه در قالب تسهیلات اعطایی به ایشان و بازپرداخت آن پس از فراغت از تحصیل؛

ت- شهریه دانشجویان شهریه‌پرداز تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی و دانشجویان شاهد و ایثارگر هزینه‌های خدمات رفاهی (غذا و خوابگاه) آنها، از محل اعتبارات برنامه مستقل توسط سازمان به صورت وجوه اداره شده در اختیار صندوق‌های رفاه دانشجویان وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار می‌گیرد تا به صورت تسهیلات برای پرداخت شهریه آنها به دانشگاه ذی‌ربط پرداخت گردد. بازپرداخت تسهیلات موضوع این بند بعد از اشتغال، طبق مقررات صندوق‌ها از دانشجویان مشمول وصول می‌شود.

ث- به منظور ارتقاء کیفیت و بهره‌وری خدمات رفاهی دانشجویان منابعی که از محل اعتبارات عمومی برای کمک به تغذیه و خدمات رفاهی دانشجویان اختصاص می‌یابد، به صندوق‌های رفاه دانشجویان هر یک از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پرداخت می‌شود. بخشی از هزینه تغذیه و خدمات رفاهی از محل اعتبارات عمومی و بخش دیگر از محل وام دانشجویی تامین می‌شود. صندوق‌های مذکور مکلفند به نحوی برنامه‌ریزی و اقدام نمایند که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) از کمک هزینه تغذیه و خدمات رفاهی دانشجویی از محل وام دانشجویی تأمین نگردد. بازپرداخت وام دانشجویی موضوع این بند تابع مقررات صندوق‌های یادشده و در زمان مقرر قانونی خواهد بود.

ماده ۵۹- با هدف تحقق مرجعیت علمی و سرآمدی جهانی در عرصه علوم و فناوری و ارتقاء شتاب علمی و تقاضامحور کردن آموزش و کمک به حل مسائل جامعه در طول برنامه اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند شاخص‌های ارزیابی، برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و آیین‌نامه‌ها و پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری مقررات مربوط به جذب، تبدیل وضعیت، ارتقاء، ترفیع، و آیین‌نامه جامع مدیریت دانشگاه‌ها، نظام سنجش و انگیزش و نحوه ارائه خدمات موظفی اعضای هیأت علمی را براساس رویکرد برنامه محوری و استاد محوری اصلاح نمایند.

ب- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، و نیز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در رشته‌های غیربالینی، موظفند در هر یک از مقاطع تحصیلی در رشته‌های ممکن در کنار

دروس نظری، دروس عملی و مهارتی را نیز پیش‌بینی و ارائه نمایند به گونه‌ای که پس از فراغت از تحصیل در رشته مذکور، دانش‌آموخته دانشگاهی حداقل در یک حوزه تخصصی دارای مهارت‌های کاربردی مورد نیاز کشور باشد. دستگاه‌های موضوع ماده (۱) این قانون موظفند مشارکت لازم را برای اجرای دروس عملی (کارآفرینی، طراحی و راه‌اندازی کسب‌وکار، کارآموزی، کارورزی، حضور کاری در بازار کار، پایان‌نامه با موضوع عملی، مشارکت در انجام پروژه‌های تحقیقاتی) در دستگاه خود به عمل آورند. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر تعیین تکالیف دستگاه‌های اجرایی، سقف سهمیه هر دستگاه، شیوه ارزیابی و گزینش دانشجویان، میزان کمک هزینه تحصیلی در دوره کارورزی، برقراری بیمه حوادث خصوصاً در مشاغل پرخطر و صدور گواهینامه دوره تا پایان سال اول برنامه با پیشنهاد وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

فصل ۲۰- ارتقاء نظام آموزشی

ماده ۶۰- در اجرای بند بیستم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۱۸) این قانون:

ماده ۶۱- به‌منظور ارتقای کیفیت آموزشی و پرورشی و تأمین و تربیت نیروی انسانی کارآمد و متعهد:

الف- «سند جامع سرمایه انسانی آموزش و پرورش» ظرف مدت شش ماه اول وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی برنامه با پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب- جذب و تربیت نیروهای مورد نیاز در مشاغل آموزشی و پرورشی منحصراً از طریق دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی با تقویت زیرساخت‌ها و ظرفیت‌ها و توسعه کمی و کیفی آن‌ها و با همکاری حوزه‌های علمیه منتخب (برای تربیت و توانمندسازی معلمان گروه معارف اسلامی، قرآن و مربی امور تربیتی) و سایر دانشگاه‌های دولتی صورت گیرد. وزارت آموزش و پرورش مجاز است نسبت به تأمین نیروی مورد نیاز خود از بین

دانشجویان واجد صلاحیت‌های عمومی و تخصصی سایر دانشگاه‌های دولتی یا حوزه‌های علمیه منتخب با طی دوره مهارت‌آموزی و یا دانشجو معلمی در دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی، همزمان با تحصیل در دانشگاه دولتی یا حوزه علمیه منتخب و یا از طریق اعطای مدرک تحصیلی مشترک اقدام نماید. در این صورت تعهد استخدامی و پرداخت حقوق به داوطلبان حرفه معلمی در دوره تحصیل در دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی انجام می‌شود.

پ- دوره کارشناسی ارشد حرفه‌ای تربیت معلم با همکاری سایر دانشگاه‌ها و جذب دانشجوی متعهد به خدمت در این رشته‌ها از سال نخست اجرای این قانون ایجاد شود به طوری که تا پایان برنامه حداقل ۳۰ درصد ظرفیت پذیرش دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی به این دوره اختصاص یابد. ایجاد دوره‌های کاردانی برای تأمین نیاز مناطق خاص به تشخیص وزارت آموزش و پرورش، صرفاً با روش بومی‌گزینی مجاز است. هرگونه تقاضای انتقال این نیروها به سایر مناطق، به منزله استعفا تلقی می‌گردد.

ت- مدت‌زمان تحصیل کلیه مشمولان قانون متعهدین خدمت به وزارت آموزش و پرورش، جزو سنوات خدمتی آن‌ها محسوب نمی‌شود.

ث- صلاحیت‌های عمومی و حرفه‌ای معلمان و کارکنان اعم از رسمی یا پیمانی، علاوه بر گزینش بدو خدمت، در طول سنوات خدمتی در قالب اعطای گواهینامه صلاحیت حرفه‌ای و نظام ارزیابی مشارکتی (با مشارکت مراجع ذیصلاح و خانواده دانش‌آموزان) و براساس نظام رتبه‌بندی معلمان و آیین‌نامه انضباطی خاص فرهنگیان که به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌رسد، احراز می‌شود. با اجرای این حکم، فرهنگیان مشمول قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ نخواهند بود.

ج- به منظور ارتقای توانمندی‌ها و مهارت‌های مورد نیاز معلمان و کارکنان، مسیر رشد و برنامه‌های توانمندسازی آن‌ها با استفاده از ظرفیت دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی و سایر مراجع واجد صلاحیت، طراحی و اجرا می‌شود.

چ- هرگونه به‌کارگیری نیروی جدید از طریق خرید خدمات آموزشی، حق‌التدریس آزاد و

آموزش‌یار نهضت سوادآموزی در مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی دولتی ممنوع است. مقررات این حکم مانع از مشارکت افتخاری نخبگان بدون ایجاد هرگونه تعهد استخدای برای دولت، نمی‌باشد.

ماده ۶۲- وزارت آموزش و پرورش مکلف است با همکاری سایر دستگاه‌های ذی‌ربط به‌منظور برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت و تأمین و بسط عدالت تربیتی، نسبت به موارد زیر اقدام نماید:

الف- جذب بازماندگان از تحصیل با اولویت دوره ابتدایی به نحوی که در پایان برنامه میزان بازماندگان از تحصیل در دوره ابتدایی کمتر از ده درصد (۱۰٪) باشد.

ب- ایجاد انعطاف در نحوه اجرای برنامه‌ها، شیوه‌ها و ساعات آموزشی و اصلاح تقویم آموزشی مدارس در چارچوب مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش در مناطق هدف

پ- تهیه و تأمین کتب درسی و تغذیه رایگان، بسته‌های حمایتی (از قبیل نوشت‌افزار و کیف، کفش و پوشاک) و منابع آموزشی و کمک آموزشی برای دانش‌آموز یا اعطای کمک نهادهای حمایتی به خانواده‌ی وی از طریق واحدهای آموزشی

ت- توسعه مدارس شبانه‌روزی، روستا مرکزی، استثنایی و آموزش از راه دور با اولویت تأمین هزینه‌های سرویس ایاب و ذهاب دانش‌آموزان روستایی و استثنایی (به‌ویژه دختران)

ث- تحقق سهم پوشش ۴۵ درصدی آموزش‌های فنی، حرفه‌ای و مهارتی در دوره متوسطه دوم از طریق بازطراحی رشته‌های این دوره مبتنی بر آمایش و آینده پژوهی و توسعه زیرساخت‌های کمی و کیفی هنرستان‌ها بر اساس بسته‌های حمایتی مصوب دولت با مشارکت سازمان‌ها، نهادهای عمومی غیردولتی، شهرک‌های صنعتی، صاحبان صنایع و مشاغل اتحادیه‌های حرفه‌ای اصناف و بنگاه‌های اقتصادی برای راه‌اندازی هنرستان‌های جوار کارخانه، شهرک‌های صنعتی و پارک‌های علم و فناوری

ماده ۶۳- به منظور ارتقای بهره‌وری نظام آموزش و پرورش و تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش:

الف- وزارت آموزش و پرورش مکلف است اقدامات ذیل را بر اساس آیین‌نامه‌ای که ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد اجرا نماید:

۱- بازمهندسی و اصلاح ساختار و تشکیلات اداری متناسب با مأموریت‌های مقرر در سند تحول بنیادین در کلیه سطوح با تأکید بر اصل مدرسه محوری، حذف ساختارهای غیرضرور در استان‌ها و مناطق و تحقق تربیت تمام‌ساختی و تقویت مدارس دولتی تا پایان سال اول اجرای این قانون

۲- اعطای اختیارات اداری و مالی لازم و تقویت سطح تصمیم‌گیری به ارکان مدرسه به عنوان کانون تربیتی محله

۳- به‌کارگیری فناوری‌های نوین در ارائه خدمات اداری و آموزشی و پرورشی و سامانه سپاری خدمات و فرایندهای کاری با تأکید بر تکمیل و یکپارچه‌سازی نظام آمار و سامانه‌های کاربردی آموزش و پرورش

۴- استقرار الگوی مدرسه تراز سند تحول بنیادین با تأکید بر پیوند مدرسه با نهاد مسجد، نهادهای مذهبی، انقلابی، گروه‌های جهادی و خانواده و جلب مشارکت‌های آموزشی و تربیتی مردمی و اعطای اختیارات مالی، مدیریتی، آموزشی و پرورشی لازم به مدارس مربوط

۵- ابلاغ استانداردها و ضوابط اداره کیفی مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی در زمینه‌های آموزشی، پرورشی، تجهیزاتی و اداری به مدیران آن واحدها و هدف‌گذاری و اخذ تعهد از آن‌ها برای اجرای صحیح قواعد اعلام شده

۶- تعیین بودجه مدارس متناسب با استانداردهای فوق‌الذکر و ابلاغ آن به هر واحد آموزشی

۷- ارزیابی مدارس بر اساس میزان اجرای تعهدات موضوع این ماده مبتنی بر اهداف محقق شده

ب- وزارت آموزش و پرورش مکلف است به‌منظور غنی‌سازی برنامه‌های قرآنی، فرهنگی، هنری و ورزشی در مدارس و پیشگیری از آسیب‌ها و مخاطرات اجتماعی دانش‌آموزان و تأمین سلامت روحی و جسمی آن‌ها با بهره‌گیری از انواع روش‌های تربیتی و استفاده از ظرفیت کلیه دستگاه‌های اجرایی، شهرداری‌ها، صدا و سیما، گروه‌های جهادی، نهادهای فرهنگی، انقلابی، سازمان بسیج مستضعفین، سازمان تبلیغات اسلامی، مساجد، آستان‌های مقدس و حوزه‌های علمیه و با مشارکت دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند و خانواده‌ها، براساس

«نظام جامع امور تربیتی» که ظرف شش ماه اول برنامه نسبت به تسهیل‌گری و فراگیر کردن انواع روش‌های تربیتی از جمله اردوهای علمی، فرهنگی، ورزشی، زیارتی، راهیان‌نور و راهیان پیشرفت دانش‌آموزی با رعایت ملاحظات تربیتی اقدام نماید.

پ- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون مکلفند در اجرای نظام جامع امور تربیتی، با استفاده از تمامی ظرفیت‌های کالبدی، منابع انسانی و مالی، تفریحی و رفاهی، رسانه‌ای، انتشاراتی، فرهنگی، مذهبی، ورزشی، هنری، فنی و مهارتی با وزارت آموزش و پرورش و مدارس و مراکز آموزشی و تربیتی همکاری نمایند.

ت- به‌منظور پیشگیری و مقابله به‌نگام و مؤثر با آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان، دولت موظف است با ارتقای برنامه ملی «نظام مراقبت‌های اجتماعی دانش‌آموزان» با مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد، خیرین و بخش غیردولتی و با استفاده از ظرفیت‌های قانونی در اختیار از جمله منابع و ظرفیت‌های سازمان‌ها و نهادهای متولی، اعم از سازمان امور اجتماعی، شورای اجتماعی کشور، شهرداری‌ها، سازمان بهزیستی، صدا و سیما، دستگاه‌های درمانی، حمایتی، انتظامی، قضایی، فرهنگی، ورزشی و تربیتی و تجمیع منابع قابل اختصاص برای این امر اقدام نماید.

ث- وزارت آموزش و پرورش مکلف است نسبت به ایجاد «بانک جامع سوابق فرهنگی، تحصیلی، آموزشی و مهارتی» برای دانش‌آموزان در قالب «پرونده الکترونیک آموزشی - رشدی-تربیتی» با همکاری تمامی دستگاه‌های مرتبط از جمله سازمان ثبت احوال، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان اداری استخدامی و همچنین استفاده از ظرفیت مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی و معلمان و مربیان شاغل و بازنشسته واجد صلاحیت‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای در اجرای فوق-برنامه‌های فرهنگی تربیتی در ساعات غیرآموزشی و ایام تعطیل اقدام نماید.

ج- وزارت آموزش و پرورش مجاز است با هدف تحقق سیاست مدرسه به مثابه کانون کسب تجربیات تربیتی محله و آموزش یک مهارت فرهنگی-هنری، ورزشی و مهارتی به دانش‌آموزان در پایان هر دوره تحصیلی و فعالیت تمام وقت مدارس نسبت به ارائه خدمات فوق برنامه آموزشی، مهارتی، فرهنگی، هنری، تربیتی، ورزشی و غنی‌سازی اوقات فراغت در

ساعات غیرآموزشی برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها در کلیه مدارس با همکاری گروه‌های جهادی و فعالان تربیتی و سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و با رعایت ملاحظات تربیتی اقدام نماید. سازوکار نظارت بر ارایه خدمات فوق برنامه و نحوه هزینه کرد وجوه دریافتی حاصل از آن به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش به تصویب دولت می‌رسد.

چ- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون مکلفند بر اساس «برنامه تقسیم کار ملی و نقشه راه اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» و «الگوی نظارت و نظام شاخص‌ها و استانداردهای ارزشیابی این سند» که به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش تا شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسند، نسبت به در اختیار گذاشتن امکانات و منابع خود بر اساس اعلام نیاز واحدهای آموزشی، پرورشی و ورزشی وزارت آموزش و پرورش اقدام نمایند.

ح- کارکنان وزارت آموزش و پرورش می‌توانند به اختیار خود عضویت در صندوق ذخیره فرهنگیان یا حساب پس‌انداز کارکنان دولت را انتخاب کنند. در صورت جابجایی بین حساب و صندوق مذکور صرفاً برای یک‌بار وجوه پس‌انداز آن‌ها به تفکیک سهم دولت، سهم مستخدم و سود حاصل از سرمایه‌گذاری به محل عضویت جدید انتقال می‌یابد.

خ- هزینه کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی در احداث، توسعه، تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی و پرورشی، خوابگاه‌های شبانه‌روزی، کتابخانه‌ها، سالن‌های ورزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش و مراکز آموزش مهارتی که در چارچوب مصوبات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان انجام می‌شود حسب مورد با تأیید سازمان توسعه، نوسازی و تجهیز مدارس کشور یا سازمان‌های ذی‌ربط به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب می‌شود.

د- دولت مکلف است نسبت به تنظیم و اجرای سیاست‌های حمایتی از خیرین مدرسه‌ساز و منظور نمودن معادل کمک‌های تحقق یافته آنان جهت تکمیل طرح‌های (پروژه‌های) نیمه‌تمام خیرین در بودجه سنواتی اقدام نماید، منوط به این‌که تعیین ساختگاه با مجوز آموزش و پرورش صورت گیرد.

د- دولت مجاز است در صورت تأمین اعتبار در قوانین بودجه سنواتی، پاداش بازنشستگی معلمان در رتبه‌های استادیار معلم و بالاتر را در سال سی‌ام خدمت بدون اعمال فرآیند بازنشستگی پرداخت و با استمرار خدمت آنان تا پنج سال افزایش خدمت با رعایت سقف ۶۸ سالگی موافقت نماید.

فصل ۲۱- سیاست خارجی

ماده ۶۴- در اجرای بندهای بیست و یکم و بیست و دوم سیاست‌های کلی برنامه و به‌منظور تقویت جایگاه دستگاه دیپلماسی کشور در سیاست خارجی و کنشگری فعال در دیپلماسی رسمی و عمومی کشور و تقویت رویکرد اقتصاد محور در سیاست خارجی و توسعه روابط با کشورهای همسو و روابط منطقه‌ای و جهانی وزارت امور خارجه مکلف است اقدامات زیر را انجام دهد:

الف- طراحی و اجرای اقدامات دیپلماتیک در جهت تحقق اصول قانون اساسی به‌ویژه در بعد مبارزه با استکبار جهانی و رژیم صهیونیستی، حمایت از مستضعفین و حمایت از فلسطین با تأکید بر قانون حمایت از انقلاب اسلامی مردم فلسطین مصوب سال ۱۳۶۹ و قانون الزام دولت به حمایت همه‌جانبه از مردم مظلوم فلسطین مصوب سال ۱۳۸۷، و تثبیت و تقویت اقتدار محور مقاومت و حمایت از جریان‌های وحدت‌آفرین در جهان اسلام؛

ب- تهیه طرح جامع ارتقای کارآمدی و اثربخشی دیپلماسی اقتصادی به‌ویژه در زمینه اقتصاد دانش‌بنیان، با تمرکز بر پیوندهای اقتصادی با همسایگان، کشورهای آسیایی، آفریقایی، آمریکای لاتین، قدرت‌های نوظهور و سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان همکاری شانگهای ظرف حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این قانون با همکاری اعضای ستاد هماهنگی روابط اقتصادی خارجی.

پ- انعقاد و تعمیق موافقتنامه‌های تجارت ترجیحی و آزاد با اولویت انعقاد موافقتنامه تجارت ترجیحی با کشورهای هدف در میان‌مدت و تجارت آزاد در بلندمدت (از جمله اوراسیا) و تعمیق موافقتنامه تجارت ترجیحی با کشورهای همسایه با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت.

ت- فراهم کردن سازوکار دوجانبه بین اتاق‌های بازرگانی کشورهای هدف تجاری به‌منظور رسمیت بخشی به مراکز داوری و میانجی‌گری تجارت بین‌الملل مرضی‌الطرفین با همکاری معاونت حقوقی ریاست جمهوری و اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران.

ث- کنشگری فعال در موضوعات مختلف بین‌المللی شامل مسائل مربوط به حوزه‌های حقوق بشر، خلع سلاح، محیط‌زیست، صیانت از برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای کشور، لغو تحریم‌های ظالمانه، مدیریت بحران‌ها و مناقشات منطقه‌ای و مقابله با خشونت‌گرایی، تروریسم، افراط‌گرایی و الهام‌بخشی انقلاب اسلامی به جامعه مستضعفین جهان.

ج- حمایت همه‌جانبه و صیانت از حقوق و هویت ایرانیان خارج از کشور در چارچوب منافع ملی، جلب و ترغیب مشارکت آن‌ها در توسعه و پیشرفت کشور و تقویت جایگاه و عملکرد شورای عالی ایرانیان خارج از کشور با مسئولیت وزارت امور خارجه و همکاری وزارتخانه‌های کشور، اطلاعات و سازمان.

چ- حمایت از جریان‌های وحدت‌آفرین، تقریب ادیان و مذاهب و مقابله با توطئه دشمنان در ایجاد تفرقه در جهان اسلام.

ماده ۶۵- وزارت امور خارجه مکلف است به‌منظور توسعه دیپلماسی اقتصادی و تقویت رویکرد پشتیبانی و تسهیل حمل و نقل کالا، توسعه و حمایت از سرمایه‌گذاری مشترک و تشکیل شرکت‌های همکار، اجرای برنامه‌های توسعه فناوری و تولید محصولات مشترک، توسعه ظرفیت‌های صنعت بیمه و خدمات تجارت خارجی، تهاتر کالا با فناوری‌های موجود در کشورهای هدف، در سه ماه اول برنامه نسبت به تدوین برنامه عملیاتی شامل محورهای ذیل اقدام نماید:

الف- استفاده از تمام امکانات، ظرفیت‌های سیاست خارجی، روابط دوجانبه، سیاست همسایگی و دیپلماسی چندجانبه و بین‌المللی برای پیشبرد دیپلماسی اقتصادی و تسهیل شرایط برای دستگاه‌های ذی‌ربط داخلی.

ب- تعیین میزان و نحوه اعطای کمک‌های توسعه‌ای به کشورهای هدف در چارچوب برنامه عملیاتی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط با تصویب ستاد هماهنگی روابط اقتصادی خارجی.

پ- صدور ویزای الکترونیک برای تجار خارجی با سابقه تجارت با ایران و مورد تأیید اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران،

- ت- انجام توافقات لازم با کشورهای طرف تجاری ایران در مورد رعایت استانداردهای مورد قبول طرفین با همکاری سازمان ملی استاندارد کشور،
- ث- تسهیل مقررات قرنطینه‌های دامی با همکاری دفتر قرنطینه و امنیت زیستی سازمان دامپزشکی کشور و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران،
- ج- کمک به توسعه سواحل مکران و تکمیل بندر چابهار با همکاری کشورهای ذی‌نفع،
- چ- مساعدت و معاضدت در تأسیس شرکت‌های مشترک با کشورهای هدف به منظور بهره‌گیری از تسهیلات ارائه شده به پیمانکاران بین‌المللی در سند سیاست تجاری متبادله با کشورهای مذکور.

فصل ۲۲- دفاعی و امنیتی

ماده ۶۶- در اجرای بندهای بیست و سوم و بیست و چهارم سیاست‌های کلی برنامه و به منظور تقویت بنیه دفاعی و زیرساخت‌ها و بهینه‌سازی سازوکارهای عمومی و دستگاهی:

الف- به منظور تحول در نظام اداری نیروهای مسلح (ستاد کل، ارتش، سپاه، فراجا و وزارت دفاع و نیروها، سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات تابعه و وابسته به آنها) کمیته‌ای با مسئولیت وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و فرمانده سازمان و نیروی مربوطه تشکیل و با اخذ تدبیر از مقام معظم رهبری و با رعایت ماده (۳) قانون تشکیل وزارت دفاع مصوب سال ۱۳۶۸ از نظر ساختار و سازمان، نظامات و روش‌ها، برنامه‌ریزی، بودجه‌بندی نسبت به انحلال یا ادغام تشکیلات دارای وظایف مشترک یا موازی و تفکیک فعالیت‌ها، وظایف و اختیارات، اصلاح سازوکارها و فرایندها با اولویت موارد زیر اقدام نماید:

۱- یکپارچه‌سازی وظایف، تجمیع و ساماندهی امور

۲- تحقق بهره‌وری و هزینه تمام شده فعالیت‌ها در ابقا و تعیین خطوط کاری

۳- ساماندهی، حذف و اصلاح ساختارهای پژوهشی وابسته

ب- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح مجاز است نسبت به مولدسازی اموال غیرمنقول (ازجمله پادگان‌های داخل شهرها) از طریق ستاد کل نیروهای مسلح اقدام و منابع حاصله را

پس از گردش در خزانه و در قالب موافقتنامه متبادله با سازمان مطابق دستورالعمل ابلاغی ستاد کل که با مشارکت سازمان تهیه می‌شود صرف انتقال پادگان‌ها به خارج از محدوده شهرها، احداث، تکمیل و نوسازی اماکن نظامی و انتظامی نمایند.

پ- به منظور تحکیم دفاع از استقلال و تمامیت ارضی کشور، استفاده بهینه از ظرفیت‌های ملی و ایجاد انگیزه لازم برای جوانان در انجام خدمت وظیفه، ستاد کل نیروهای مسلح موظف است با اخذ تدابیر فرماندهی کل قوا در سال اول اجرای برنامه، نسبت به ارائه ساز و کار تحول اساسی در نظام خدمت وظیفه عمومی و اصلاح قوانین و مقررات ذی‌ربط، به نحو مقتضی اقدام نماید.

ت- به منظور هم‌افزایی بین قابلیت‌ها و ظرفیت‌های صنایع دفاعی با سایر حوزه‌های صنعتی و استفاده حداکثری از سرریز فناوری‌های بخش دفاع به بنگاه‌های اقتصادی و فناوری کشور و بهره‌گیری از ظرفیت‌های ملی در نظام نوآوری و زنجیره تأمین دفاعی و دومنظوره‌سازی آنها، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح مکلف است ضمن استفاده از توان مراکز علمی و مراکز رشد پارک‌های علم و فناوری نسبت به انتقال سرریز دانش فنی و دستاوردهای بخش دفاعی و مشارکت با بخش خصوصی در صنایعی نظیر صنعت هوایی، دریایی، انرژی، خودرو، معدن، کشاورزی و خدمات اقدام نماید. وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری مبادی ذی‌ربط در دولت، بخش‌های عمومی و خصوصی نسبت به شناسایی و تعیین الزامات دومنظوره‌سازی ظرفیت‌های این بخش‌ها برای تولیدات دفاعی و امنیتی اقدام و جهت تصویب هیأت وزیران ارائه نماید. آیین‌نامه اجرایی این حکم با پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و با مشارکت وزارت صنعت، معدن و تجارت، معاونت علم و فناوری ریاست‌جمهوری و سازمان تدوین و با تأیید ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ث- به‌منظور فراهم ساختن امکان رصد و بهبود امنیت اطلاعاتی و ارتباطی نهادهای حاکمیتی و ارتقاء امنیت سایبری، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است:

۱- با همکاری شرکت‌ها و مؤسسات دارای پروانه و یا گواهینامه ممیزی امن از مرکز مدیریت راهبردی افتای ریاست‌جمهوری و سازمان فناوری اطلاعات ایران، نسبت به ارائه خدمات امن‌سازی و ارزیابی و رتبه‌بندی سالانه امنیت سایبری کلیه دستگاه‌های

اجرائی موضوع ماده (۱) این قانون مطابق استانداردها و ضوابط مصوب مراجع قانونی ذیربط اقدام و گزارش آن را حسب مورد به قوای سه گانه ارائه نماید.

۲- با همکاری وزارت اطلاعات، نسبت به تمهید شکل‌گیری کارورهای امنیت تشخیص صلاحیت شده برای ارائه خدمات امنیت سایبری برای تأمین نیاز بخش‌های دولتی و غیردولتی و تقویت طرف عرضه این خدمات اقدام نماید.

ج- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تا پایان سال اول برنامه، آیین‌نامه اجرایی نحوه بهره‌برداری از معادن واقع در محدوده و حریم‌های امنیتی، ایمنی و حفاظتی استقرار یگان‌ها و میداین تیر نیروهای مسلح و صنایع دفاعی و مناطق مرزی را تهیه و به تصویب دولت برساند.

چ- به منظور کمک به پیشرفت عمران و آبادانی روستاهای کشور دستگاه‌های اجرایی مجازند تا سقف پنج درصد (۵٪) از اعتبارات اختصاص‌یافته خود را با استفاده از ظرفیت و توانمندی بسیج سازندگی هزینه نمایند.

ح- به منظور کاهش آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و ارتقای پایداری ملی، کلیه دستگاه‌های اجرایی ملزم به رعایت سیاست‌های ابلاغی پدافند غیرعامل و انجام اقدامات زیر می‌باشند:

۱- اجرای کامل پدافند غیرعامل برای کلیه مراکز حیاتی و حساس کشور بر اساس طرح مصوب کمیته دائمی پدافند غیرعامل مبتنی بر گسترش هوشمندانه و مصون‌سازی و تصویب در مراجع قانونی

۲- تهیه و تدوین طرح‌های ایمن‌سازی و حفاظت از مراکز مهم کشور و به اجرا درآوردن آنها پس از تصویب در مراجع قانونی مربوط

۳- تهیه پیوست پدافند غیرعامل برای طرح‌های حساس جدید کشور و الزام به رعایت و اجرای آن پس از تصویب در مراجع قانونی مربوط

خ- تمام نهادهای نظامی، انتظامی و سایر نهادهای مسئول مستقر در مرز، موظفند نسبت به ایجاد و پشتیبانی دسترسی وزارت اطلاعات به داده‌های سامانه‌های مرزی خود و امکان مناسب استقرار سامانه‌های اختصاصی وزارت اطلاعات در مرز، اقدام نمایند. وزارت اطلاعات موظف است با استفاده از داده‌های اطلاعاتی موجود و با رعایت کلیه ملاحظات حفاظتی و براساس کارویژه مرز

شورای امنیت کشور، نیازمندی‌های اطلاعاتی نهادهای امنیتی، نظامی و انتظامی مستقر در مرز را تأمین نماید. دستورالعمل چگونگی نحوه تبادل اطلاعات و وظایف دستگاه‌ها ظرف مدت شش ماه توسط کارویژه مرز شورای امنیت کشور تدوین و برای اجرا ابلاغ می‌گردد.

د- به منظور افزایش ظرفیت‌های قدرت نرم و دفاع رایانیک (سایبری) و تأمین پدافند و امنیت رایانیک برای زیرساخت‌های کشور، طرح جامع توسعه قدرت نرم دفاعی و رایانیک و مقابله با جنگ نرم با مشارکت ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در سال اول اجرای قانون برنامه تهیه می‌شود و پس از تصویب شورای عالی فضای مجازی از سال دوم اجرای این قانون به اجرا در می‌آید.

ذ- کلیه شهرک‌ها و مجتمع‌های اداری، تجاری، مسکونی و صنعتی و همچنین مراکز عمومی مکلفند پیوست‌های حفاظتی- انتظامی لازم برای ارتقاء امنیت و ایمنی این اماکن و پیشگیری از سرقت را برابر استانداردهای اعلامی نیروی انتظامی رعایت نمایند. آیین‌نامه نحوه اجرای این حکم و استانداردهای اعلامی توسط وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی با همکاری فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و شورای عالی استان‌ها در شش ماه اول قانون برنامه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ر- به منظور رفع کمبود و تأمین خانه‌های سازمانی نیروهای مسلح با اولویت در مناطق امنیتی، مرزی و محروم، زمین مورد نیاز و تسهیلات برای احداث خانه‌های سازمانی در اختیار نیروهای مسلح قرار می‌گیرد.

ماده ۶۷- دولت مکلف است به منظور تقویت بنیه دفاعی و ارتقاء بازدارندگی و اکتساب فناوری‌های اقتدار آفرین مورد نیاز صنایع دفاعی و امنیتی با تأکید بر خودکفایی کشور در سامانه‌ها، تجهیزات و خدمات اولویت‌دار حداقل پنج درصد (۵٪) بودجه عمومی کشور را برای نیل به اهداف زیر به بخش‌های دفاعی و امنیتی اختصاص دهد:

الف- توسعه و افزایش توان تولیدی موشکی

ب- توسعه و تقویت توان پدافند هوایی در سطوح مختلف برد کوتاه، متوسط و بلند

- پ- توسعه و به‌روزرسانی شبکه‌های ارتباطی امن و پایدار و تعامل‌پذیر و برخوردار از فناوری‌های مناسب با هدف استقرار کامل سامانه فرماندهی و کنترل و پایش اطلاعاتی و امنیتی
- ت- هوشمند و متحرک‌سازی برخی سامانه‌های تسلیحاتی متناسب با تهدیدات
- ث- توسعه و تقویت امکانات جنگ الکترونیک و دفاع رایانیک (سایبری)
- ج- تحقیق، طراحی و تولید اقلام مورد نیاز برای مواجهه و تقابل با گروه‌های مسلح تروریستی
- چ- توسعه و تقویت توان ناوگان هوایی در حوزه‌های مختلف آفندی، پدافندی و پشتیبانی رزمی با اتکا به سامانه‌های پیشرفته هواپیمایی، بالگردی و پهپادی
- ح- توسعه و بازسازی صنایع هوایی دفاعی برای پشتیبانی از ناوگان هوایی نیروهای مسلح (اعم از هواپیما، بالگرد و تسلیح آن‌ها)
- خ- توسعه و به‌روزرسانی توانمندی تولید پهپادها و تسلیح آن‌ها
- د- توسعه زیرساخت‌ها و صنایع امنیتی
- ذ- نوسازی سامانه‌های ناوبری و کمک ناوبری و نظارتی ویژه نظامی هواپیماهای نیروهای مسلح
- ر- توسعه ناوگان نیروی دریایی با تجهیز به شناورهای سطحی، زیرسطحی سنگین، یگان‌های پروازی دریایا پیه و تسلیح آنها به سامانه‌های کشف، شناسایی و ردگیری و کنترل آتش و سلاح‌های پیشرفته و به‌روز و کارآمد
- ز- تولید و توسعه فناوری‌های نوین امنیتی
- ژ- توسعه و تقویت یگان‌های رزمی و تیپ‌های واکنش سریع نیروهای مسلح
- ماده ۶۸-** به منظور ارتقاء ضریب امنیت پایدار و کاهش جرایم امنیتی، وزارت اطلاعات موظف است با همکاری سایر دستگاه‌های ذیربط نسبت به تدوین سند راهبردی امنیت و طرح جامع پایش اطلاعاتی کشور با تقسیم کار ملی با رویکرد مبارزه با اقدامات بیوتروریستی، ناامنی، اختلال و تهدید علیه امنیت کشور اقدام و به تصویب شورای عالی امنیت ملی برساند.

فصل ۲۳ - اصلاح نظام اداری

ماده ۶۹- در اجرای بند بیست و پنجم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۱۹) این قانون:

الف- به منظور توسعه نظام مدیریت عملکرد نتیجه‌محور و حافظه‌دار کردن پرونده شغلی مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی، سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است نسبت به بازطراحی و استقرار سامانه جامع عملکرد کارکنان دولت بر اساس شاخص‌های اصلی نتیجه‌محور و استانداردهای جلب رضایت مردمی و سلامت اداری به‌گونه‌ای اقدام کند که:

۱- گزارش‌های عملکرد مدیران در بازه‌های زمانی مشخص قابل رصد باشد. بالاترین مقام دستگاه‌های اجرایی مربوط مکلفند در هنگام انتصاب مدیران، نسبت به انعقاد تفاهم‌نامه‌های عملکرد اقدام و نسبت به انتشار آن به پیوست حکم مدیران و همچنین بارگذاری آن در سامانه اقدام کنند. کارنامه مدیران بر اساس نتایج ارزیابی سامانه، مبنای عزل و نصب مدیران و تخصیص اعتبارات جاری دستگاه در خصوص پرداخت‌های غیرحکمی مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی مربوط خواهد بود. آن دسته از مدیرانی که نمرات ارزشیابی لازم را اخذ ننموده‌اند، بر اساس دستورالعملی که به تصویب شورای عالی اداری می‌رسد برکنار می‌شوند.

۲- آن دسته از کارکنان دستگاه‌های اجرایی که حداقل نمره ارزشیابی لازم را در طول دو سال اول برنامه احراز ننمایند، بر اساس دستورالعملی که سازمان اداری و استخدامی کشور ابلاغ می‌کند، تا تعیین تکلیف وضعیت، مشمول ماده (۱۲۲) قانون مدیریت خدمات کشوری قرار می‌گیرند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده مشتمل بر نحوه ارزیابی و دسترسی سطوح مختلف به اطلاعات این سامانه به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب- با هدف شناسایی مدیریت موقعیت‌های تعارض منافع در مؤسسات عمومی موضوع ماده (۱) قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، «ستاد ملی مدیریت تعارض منافع» بر اساس آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد مرکب از رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور، رئیس سازمان، معاون حقوقی رئیس‌جمهور، وزیر اطلاعات، بازرس ویژه رئیس‌جمهور

و سه نفر خبره به انتخاب رؤسای سه قوه با مأموریت‌ها و وظایف زیر تشکیل می‌شود. اجرای این حکم در خصوص وزارت اطلاعات، نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی ایران و بنگاه‌های اقتصادی وابسته به آن‌ها براساس مصوبه شورای عالی امنیت ملی خواهد بود. دبیرخانه ستاد در سازمان اداری و استخدامی کشور مستقر می‌گردد.

۱- شناسایی موقعیت‌های تعارض منافع و اعمال اصلاحات فرایندی و در صورت نیاز ارائه پیشنهاد تصویب یا اصلاح قوانین و مقررات لازم در مراجع ذی‌ربط برای مدیریت این موقعیت‌ها
۲- ارزیابی و رتبه‌بندی سالانه مؤسسات عمومی از حیث مدیریت تعارض منافع و انتشار عمومی نتایج

پ- به منظور ارتقای شفافیت و در راستای اجرای قانون «انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات»، از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون کلیه «مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی» موظفند گزارش مالی سالیانه خود مشتمل بر کلیه درآمدها، دارایی‌ها و هزینه‌های خود و همچنین تمامی مجوزهای صادر شده یا تصمیمات نقل و انتقال و ابطال و تمدید مجوزهای صادره را به همراه دلایل قانونی و جزئیات تصمیمات خود به صورت عمومی در سامانه رسمی خود و «درگاه ملی مجوزهای کشور» منتشر کنند.

ت- سازمان تأمین اجتماعی موظف است تا پایان سال دوم برنامه، نسبت به الکترونیکی نمودن فرایند صدور مفاصاحساب به نحوی اقدام نماید که در کلیه قراردادهای پیمان، تشخیص نوع قرارداد، محاسبه نرخ حق بیمه و تعهدات طرفین به صورت سیستمی در زمان صدور مفاصاحساب تعیین شود.

ث- سازمان ثبت احوال کشور مکلف است نسبت به راه اندازی پایگاه ملی هویت اشخاص حقیقی و حقوقی با امکان شناسایی روابط سببی و نسبی اشخاص حقیقی و شناسایی خانوار اقدام نماید. این سازمان مکلف است با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات حداکثر یکسال پس از ابلاغ برنامه، نسبت به ارائه خدمت احراز هویت در ارائه خدمات الکترونیکی به کلیه بخش‌های دولتی و خصوصی اقدام نماید.

ج- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها مکلفند با همکاری شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان ضمن استقرار چرخه بهره‌وری، به صورت سالانه و حداکثر تا پایان اردیبهشت هر سال برنامه عملیاتی ارتقای بهره‌وری استان و دستگاه‌های اجرایی استان، مشتمل بر گزارش

مسئله‌شناسی، نماگر بهره‌وری وضعیت مسئله و اقدامات اساسی خود را به‌منظور تحقق رشد اقتصادی از محل بهره‌وری و مطابق با طرح آمایش سرزمین، به تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) برسانند.

ج- پرداخت هرگونه پاداش به اعضای هیأت‌مدیره، مدیران و کارکنان شرکت‌های دولتی و نیز شرکت‌ها و مؤسساتی که مدیران آن‌ها به هر طریق توسط دستگاه‌های اجرایی منصوب می‌شوند، صرفاً بر اساس نتایج کارنامه بهره‌وری آن‌ها که به تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) می‌رسد، انجام می‌پذیرد. مجامع عمومی و ذی‌حسابان شرکت‌ها و مؤسسات مذکور و بالاترین مقام دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط مسئول حسن اجرای این حکم می‌باشند.

ح- به‌منظور نظارت بر شرکت‌های خدماتی ارائه‌دهنده وظایف موضوع ماده (۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری، حمایت از کارکنان شرکتی شاغل در این شرکت‌ها و امکان تجمیع و یکپارچه‌سازی عقد قرارداد متمرکز و هوشمند با آن‌ها، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی، تا پایان سال اول برنامه نسبت به طراحی و استقرار سامانه مدیریت یکپارچه نیروی انسانی شاغل در شرکت‌های خدماتی طرف قرارداد با دستگاه‌های اجرایی به استثنای سازمان انرژی اتمی اقدام کند به نحوی که کلیه فرایندها از به کارگیری تا پرداخت حقوق و مزایای این کارکنان به‌صورت عادلانه و از طریق این سامانه انجام گیرد. ثبت در سامانه صرفاً جهت اطلاع و ارزیابی است و هیچ‌گونه تعهد استخدامی ایجاد نمی‌کند.

شيوه‌نامه نحوه نظارت بر شرکت‌ها و رتبه‌بندی آن‌ها توسط سازمان اداری و استخدامی کشور با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت امور اقتصادی و دارایی، تدوین و ابلاغ می‌گردد.

خ- دولت می‌تواند با پیشنهاد مشترک سازمان، سازمان امور اداری و استخدامی و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی‌ربط نسبت به انحلال، ادغام یا سازمان‌دهی مجدد دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی غیردولتی وابسته به آن‌ها از جمله مؤسسات آموزشی و پژوهشی و شرکت‌های دولتی اقدام نماید.

د- دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با حفظ شخصیت حقوقی مستقل و با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه از وزارت امور اقتصادی و دارایی منتزع و به نهاد ریاست جمهوری منتقل می‌شود.

ماده ۷۰- به منظور هوشمندسازی و تحقق دولت الکترونیک دستگاه‌های اجرایی موضوع این قانون مکلفند طی سال اول برنامه اقدامات زیر را انجام دهند:

الف- ایجاد مرکز نوآوری و تحول اداری هوشمند از محل تجمیع مأموریت و ساختار و نیروی انسانی مرکز نوسازی و تحول اداری، فناوری اطلاعات و امنیت فضای مجازی، مراکز تحقیق و توسعه و عناوین مشابه.

ب- تدوین برنامه عملیاتی استقرار و پیاده‌سازی چرخه هوشمندسازی، اصلاح فرآیندها و استقرار نظام حکمرانی داده مینا

پ- تمرکز طراحی و راهبری سامانه‌ها در ستاد دستگاه‌های اجرایی اصلی و حذف سامانه‌های موازی در چارچوب قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی مصوب سال ۱۴۰۱

ماده ۷۱- سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است:

الف- طی سال اول برنامه، نظام جبران خدمات کارکنان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون را با رعایت شرایط زیر، بازنگری نموده و پس از تصویب در شورای حقوق و دستمزد و تأیید رئیس‌جمهور برای طی مراحل قانونی اقدام کند:

۱- ایجاد هماهنگی و تعادل میان قوانین و مقررات متنوع حقوق و دستمزد دستگاه‌های اجرایی

۲- ساماندهی امتیازات فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری

۳- پیش‌بینی فوق‌العاده خاص برای حداکثر ۱۰ درصد سرجمع پست‌های مصوب نظام اداری کشور با هدف نگهداشت نیروهای توانمند و نخبه

۴- ممنوعیت دریافت هم‌زمان حقوق و مزایای ناشی از اشتغال، مستمری بازنشستگی، وظیفه، از کارافتادگی و عناوین مشابه.

ب- با همکاری دستگاه‌های اجرایی نسبت به نیازسنجی آموزشی مبتنی بر بانک اطلاعات سوابق و عملکرد مدیران و نیازهای شغلی و نتایج ارزیابی کانون‌های صلاحیت حرفه‌ای،

طراحی و تنظیم برنامه‌های آموزش و توسعه قابلیت‌های مدیران با رویکرد تربیت حکمران از بین کارکنان و مدیران شاغل در دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در قالب پودمان‌ها و دوره‌های آموزش حین خدمت، اقدام نماید، هر یک از مراکز آموزش‌های ضمن خدمت دستگاه‌ها با نظارت مرکز آموزش مدیریت دولتی برگزاری دوره‌ها را بر عهده خواهد داشت. در اجرای این حکم صدور مدرک تحصیلی یا معادل آن برای دوره‌های مذکور ممنوع است.

پ- در راستای ارتقای اثربخشی و انسجام اقدامات متولیان بهره‌وری در کشور، طرح نظام ملی بهره‌وری، شرح تکالیف نقش‌آفرینان آن و تقسیم کار ملی و استانی را حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب شورای عالی اداری برساند. دستگاه‌های اصلی مکلفند ضمن استقرار چرخه بهره‌وری در مجموعه خود و دستگاه‌های تابعه، برنامه عملیاتی ارتقای بهره‌وری خود را با هدف حل مسائل اولویت‌دار بهره‌وری مشتمل بر عوامل پیش‌برنده، بازدارنده و نماگرهای قابل سنجش و اهداف عملیاتی سالیانه خود را حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب رسانده و سالانه در موافقت‌نامه‌های متبادله با سازمان درج نمایند.

ت- عملکرد بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی کشور را در ارزشیابی سالانه دستگاه‌های مذکور لحاظ کرده و دستورالعمل ابلاغی مربوط به انتصاب و ارتقاء مدیران، به نحوی که ارتقای مدیران بر مبنای کارنامه بهره‌وری مدیران باشد، شش ماه پس از تصویب این قانون ابلاغ نماید.

ث- با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور بر اساس پیشنهادی که ظرف مدت یک سال به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، فرایند استخدام در دستگاه‌های اجرایی را به‌گونه‌ای اصلاح کند که حداکثر تا سقف ۵ درصد ظرفیت پذیرش سالانه دستگاه‌های اجرایی به جذب نیروهای نخبه و کارآمد اختصاص یابد. جذب موضوع این ماده از مقررات ماده (۴۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مستثنی است. از ابتدای برنامه، هر گونه استخدام جز در پست‌های حساس که فهرست آن‌ها به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، در قالب عقد قراردادهای پیمانی ۳ تا ۵ ساله برای پذیرفته‌شدگان آزمون‌های استخدامی امکان‌پذیر است. سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است ساز و کار تمدید این قراردادها را مبتنی بر نتایج ارزیابی عملکرد و ابزارهای سنجش شایستگی کارکنان طراحی کند.

ماده ۷۲- به منظور حذف تشکیلات موازی و غیرضرور و با هدف افزایش بهره‌وری نظام اداری کشور دستگاه‌های اجرایی موظفند با هماهنگی سازمان اداری و استخدامی کشور اقدامات زیر را انجام دهند.

الف- تمرکز بر مأموریت و جابه‌جایی فعالیت‌های خارج از مأموریت اصلی دستگاه‌ها به دستگاه‌های مرتبط و حذف تشکیلات موازی و غیرضرور

ب- به‌روزرسانی مقررات در مناسبات اداری و فرایندهای دستگاه‌های اجرایی و تمرکز بر نتیجه‌گرایی در ارائه خدمت ضمن رعایت کیفیت، دسترسی عادلانه و بهره‌وری.

پ- ادغام شوراها به جز شوراهایی که به موجب قانون اساسی یا تدبیر مقام معظم رهبری ایجاد شده‌اند.

ت- جایگزینی سیاست خرید خدمت به‌جای تولید خدمت توسط دستگاه‌های اجرایی.

ث- ارائه همه خدمات دولتی بر بستر سامانه یکپارچه پنجره ملی جز در مواردی که ارائه خدمت نیاز به حضور داشته باشد.

ج- ممنوعیت ایجاد هرگونه سازمان، دستگاه، شرکت دولتی و عمومی، صندوق و نظایر آن‌ها جز از محل صرفه‌جویی، کاهش هزینه، ادغام یا تجمیع

چ- کاهش یا حذف ساختار و نیروی انسانی بخش‌های پشتیبانی و عمومی با سازوکارهایی مثل تجمیع، ادغام و سامانه‌مند کردن به‌صورت متمرکز

ح- ادغام واحدهای تابعه و وابسته استانی و شهرستانی دستگاه‌های اجرایی در یک واحد سازمانی استانی و شهرستانی

خ- واگذاری حداکثری امور به شهرداری‌ها با رویکرد مدیریت یکپارچه شهری و تقویت نقش خط‌مشی‌گذاری، هماهنگی، تسهیل‌گری و نظارتی دولت

د- طراحی الگوی حکمرانی محلی با تاکید بر محله‌محوری و مسجدمحوری

ذ- ایجاد مجتمع‌های اداری و ممنوعیت ایجاد واحدهای اداری مستقل در شهرستان‌های زیر ۷۰ هزار نفر جمعیت و تجمیع تدریجی دستگاه‌های اجرایی سایر شهرستان‌ها در مجتمع‌های اداری طی برنامه

ر- حذف چهل درصد از پست‌های سازمانی بالاتصدی‌مزد و غیر ضرور.

ماده ۷۳- به منظور ساماندهی جذب، به کارگیری و همچنین رشد کارکنان دولت اقدامات زیر صورت می‌گیرد:

الف- در طول برنامه هر گونه استخدام رسمی و عناوین مشابه در دستگاه‌های اجرایی موضوع این قانون ممنوع است. به کارگیری کارکنان در این دوره تنها در قالب قراردادهای سه تا پنج ساله برای پذیرفته‌شدگان آزمون استخدامی و استمرار آن مبتنی بر نتایج ارزیابی عملکرد و به کارگیری ابزارهای مکمل آزمون استخدامی صورت می‌گیرد.

ب- تمامی اختیارات دستگاه‌های اجرایی مشمول این قانون در خصوص جذب و به کارگیری نیروی انسانی در طول برنامه موقوف‌الاجرا می‌باشد. هر گونه استخدام اعم از رسمی، پیمانی، کارگری دائم و موقت و عناوین مشابه؛ و به کارگیری نیروی انسانی اعم از قرارداد کارمعی، قرارداد کارگری، قرارداد از محل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، شرکتی و سایر عناوین، صرفاً بر مبنای اطلاعات ثبت شده در سامانه یکپارچه نظام اداری و بر اساس مجوز مشترک سازمان و سازمان اداری و استخدامی کشور، در صورت تأمین اعتبار توسط سازمان صورت می‌گیرد. هر گونه درخواست دستگاه‌ها برای جذب و به کارگیری نیروی جدید منوط به ثبت فهرست اسامی نیروهای مورد نیاز یا مازاد در سامانه فوق و تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور مبنی بر عدم وجود نیروی متناسب در سامانه مذکور است.

پ- به منظور بالابردن بهره‌وری نیروی انسانی و جلوگیری از افزایش اندازه دولت، سازمان اداری و استخدامی کشور مجاز است نیروهای رسمی، ثابت، پیمانی و قرارداد کارمعی و مشمولین ماده (۱۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری دستگاه‌های اجرایی را به صورت بین دستگاهی در درون استان جایابی و منتقل کند.

ت- مرکز آموزش مدیریت دولتی مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی، سامانه نظارت و ارزیابی آموزش کارکنان دولت را تا پایان سال اول برنامه طوری طراحی نماید که نظارت و ارزیابی مراکز آموزشی دستگاه‌های اجرایی بر اساس عملکرد ثبت شده در این سامانه انجام شده و نظارت بر ارزیابی برگزاری دوره‌ها و صدور گواهی‌نامه‌ها از طریق این سامانه انجام می‌پذیرد.

ث- با هدف بالا بردن بهره‌وری و استفاده متقابل از ظرفیت‌های بخش غیردولتی و دولتی، امکان مأموریت کارکنان متخصص بخش غیردولتی به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده و

بالعکس امکان پذیر است. این مأموریت همواره بدون حفظ پست سازمانی خواهد بود و پرداخت حقوق و مزایای کارکنان انتقالی برعهده مقصد است. آیین نامه نحوه شناسایی و مأموریت کارکنان متخصص غیردولتی با پیشنهاد مشترک سازمان اداری و استخدامی کشور و وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

فصل ۲۴- تحول قضایی و حقوقی

ماده ۷۴- در اجرای بند بیست و ششم سیاست‌های کلی برنامه و تحقق اهداف کمی مندرج در جدول شماره (۲۰) این قانون، قوه قضائیه مکلف است:

الف- سامانه «شفافیت عملکرد و کلا و کارشناسان رسمی» اعم از وکلای کانون وکلای دادگستری، وکلا و کارشناسان مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه و کارشناسان کانون کارشناسان رسمی دادگستری را ضمن پیش‌بینی فرآیندی جهت اخذ نظرات موکلین و ذی‌نفعان در پایان هر پرونده، راه‌اندازی و اطلاعات عملکردی از قبیل تعداد پرونده‌ها و موضوعات آن‌ها بدون درج محتوای محرمانه پرونده‌ها، میزان حضور در جلسات دادگاه‌ها، سابقه تخلف انتظامی، پرداخت مالیات و حقوق دولتی با امکان شکایت از وکیل یا کارشناس یا گزارش تخلفات وی در دسترس مردم قرار دهد. در صورتی که تعداد تخلفات یا گزارش‌های ذکرشده در یک موضوع از پنج مورد بیشتر شود دادستان کانون یا مرکز مربوطه به‌عنوان مدعی‌العموم موظف است در صورت لزوم رأساً نسبت به اقامه دعوی اقدام کرده و موضوع را تا صدور رأی قطعی پیگیری کند.

ب- به‌منظور پیشگیری از وقوع جرائم و دعاوی و تسهیل محاسبه خطر (ریسک) انجام معاملات و تعاملات مالی با اشخاص از جنبه سوابق قضایی، حداکثر ظرف مدت شش ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون، امکان استعلام برخط سوابق محکومیت‌های قطعی و اعسار اشخاص در محاکم حقوقی و کیفری از قبیل تعدد و تکرار محکومیت‌ها، نوع عمل ارتكابی، نوع و میزان محکومیت، میزان محکومیت‌های مالی پرداخت شده و پرداخت نشده، وضعیت اعسار

از پرداخت محکوم به و هزینه دادرسی و وضعیت ایفای تعهدات اشخاص در دواير اجرای ثبت را به صورت ساختاریافته از طریق مرکز ملی تبادل اطلاعات و مشروط به رضایت شخص استعلام‌شونده فراهم نماید.

پ- امکان استعلام برخط و آنی وضعیت مالی مدعیان اعسار یا ورشکستگی و اشخاص محکوم‌علیه، بدهکاران در دواير اجرای ثبت و در صورت لزوم توقیف و برداشت محکوم‌به و بدهی پرونده‌های اجرای ثبت را از طریق سامانه هوشمند استعلامات مالی (سهام) حسب مورد برای مقام قضایی صالح و دواير اجرای ثبت فراهم نماید. تبادل اطلاعات و داده با سایر دستگاه‌ها بر اساس قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی مصوب سال ۱۴۰۱ انجام گردد. تمام مراجعی که به هر نحو اطلاعاتی در مورد اموال این اشخاص دارند مکلفند کلیه اطلاعات خود در مورد اموال فعلی و قبلی متعلق به اشخاص مذکور، بدهی، جریمه یا حقوق دولتی راجع به آن اموال، تغییرات راجع به آن اموال و هر نوع نقل و انتقال بعدی راجع به آن اموال، اموالی که بعد از استعلام اولیه به شخص مذکور منتقل شده است و همچنین امکان توقیف، رفع توقیف و برداشت آن‌ها را، به صورت برخط (آنلاین) و آنی از طریق سامانه مذکور وفق قوانین و مقررات در اختیار قوه قضائیه قرار دهند.

ت- به منظور شناسایی و پیشگیری از قاچاق کالا و ارز و تکمیل اطلاعات سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تبصره (۳) ماده (۵) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، قوه قضائیه و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظفند حداکثر ظرف شش ماه از لازم‌الاجراء شدن این قانون، علاوه بر تبادل برخط اطلاعات، امکان استعلام برخط کلیه سوابق محکومیت‌های قطعی و نیز اطلاعات متهمان قاچاق و اعسار محکومان قاچاق در محاکم حقوقی و کیفری و نیز کلیه اجرائیه‌های ثبتی و قضایی با ذکر موضوع پرونده و نوع و میزان محکومیت، اطلاعات اجرای احکام این پرونده‌ها، شامل میزان محکومیت پرداخت شده و پرداخت نشده، وضعیت اعسار و احکام مربوطه، قرارهای تأمین کیفری و تأمین خواسته صادره و اموال توقیف شده در اجرای تأمین، کلیه اطلاعات توقیف اموال و اسناد متهمان و محکومان قاچاق در محاکم قضایی و دواير اجرای ثبت و وضعیت ایفای تعهدات اشخاص در دواير اجرای ثبت را به صورت ساختاریافته و قابل بهره‌برداری، از طریق مرکز ملی تبادل اطلاعات یا به صورت مستقیم برای سامانه مذکور فراهم آورند.

ث- نسبت به برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی برای کاهش جرم و جنایت با هدف کاهش ده درصدی (۱۰٪) سالانه در مصادیق مهم آن توسط دستگاه‌های ذی‌ربط اقدام و علاوه بر اعلام عمومی، بر اجرای آن نظارت و گزارش عملکرد دستگاه‌ها را اعلام نماید.

ج- از طریق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و با همکاری ستاد مبارزه با مواد مخدر مزایده‌های شعب اجرای احکام، دوایر اجرای ثبت، تصفیه امور ورشکستگی و اموال موضوع ماده (۳۰) قانون مبارزه با مواد مخدر را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) یا سایر سکوه‌های (پلتفرم‌های) دارای مجوز برگزار کند. وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است امکان برگزاری مزایده‌های مذکور را در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) فراهم سازد. در صورت برگزاری مزایده‌های مذکور از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد)، مقررات ناظر به فروش مال در محل، و نیز حکم ماده (۱۲۷) (جز در مورد دادورزها و ارزیابان)، قانون اجرای احکام مدنی به‌جز مزایده اموال فاسدشدنی اجرا نمی‌شود و فروش به‌صورت غیرحضوری انجام می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر میزان سپرده نقدی شرکت در مزایده و استفاده از سایر وسایل به‌جای سپرده نقدی، مهلت استرداد سپرده، ظرف شش ماه پس از ابلاغ برنامه به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

چ- تا پایان سال اول برنامه با استفاده از فناوری‌های نوین، امکان انجام اموری از قبیل ارجاع پرونده، تعیین وقت و انتخاب کارشناس را به‌صورت تخصصی و هوشمند و بدون مداخله عامل انسانی فراهم نماید و با استفاده از فناوری‌های نوین از جمله هوش مصنوعی نسبت به الکترونیکی کردن و هوشمندسازی فرایندها و بهبود روش‌های ارائه خدمات قضایی اقدام نماید.

ح- تا پایان اجرای قانون برنامه پرونده‌های قضایی را الکترونیکی و جایگزین پرونده‌های کاغذی نماید.

خ- به گونه‌ای برنامه‌ریزی کند که مرجع صادرکننده گواهی حصر وراثت تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه، یک نسخه از آن را بلافاصله پس از صدور به‌صورت برخط و آنی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان امور مالیاتی کشور، سازمان بورس، بانک مرکزی و سایر دستگاه‌های اجرایی متقاضی ارسال کند.

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است گواهی حصر وراثت را بلافاصله پس از دریافت در سامانه جامع اسناد و املاک ثبت و در استعلامات بعدی منعکس کند.

ماده ۷۵- به منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم:

الف- دولت مکلف است در طول سال‌های برنامه نسبت به تقویت و تثبیت سهم قوه قضائیه از منابع بودجه عمومی دولت و تأمین نیازهای مالی و استخدامی قوه قضائیه اقدام نماید.

ب- به منظور پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با سیم‌کارت‌های تلفن همراه یا شناسه‌های مخابراتی معادل آن، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است رأساً یا حسب اعلام قوه قضائیه سیم‌کارت‌های متوفیان، اشخاص حقوقی انحلال یافته یا تعطیل شده، اتباع غیرایرانی دارای اقامت موقت از کشور خارج شده، زندانیان در طول مدت حضور در زندان را جز در موارد دستور داده شده توسط مقام قضایی، تا زمان تعیین تکلیف توسط مالک قانونی حسب مورد یک‌طرفه یا مسدود نماید. مراجع دارنده اطلاعات موضوع این جزء مکلفند اطلاعات لازم را در اختیار وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات قرار دهند.

پ- تمام اعضای سازمان‌های نظام پزشکی و نظام پرستاری و نظام دامپزشکی ملزم به تهیه بیمه مسئولیت حرفه‌ای بوده و دستگاه قضایی آن را به‌عنوان وثیقه قرار تأمین بپذیرد، به‌جز در مواردی که خسارات عمدی است و امکان استیفای حق وجود نداشته باشد. سازمان‌های مذکور مکلفند اطلاعات مربوط به بیمه‌نامه و بیمه‌گذاران را به نحوی در اختیار قوه قضائیه قرار دهند که امکان دسترسی مراجع قضایی برای بررسی اصالت بیمه‌نامه به‌صورت برخط و آنی وجود داشته باشد.

ت- مراجع غیرقضایی که نتیجه تصمیمات، آرا و دستورانشان مطابق قوانین یا مقررات باید به ذی‌نفع ابلاغ شود، از قبیل شعب سازمان تعزیرات حکومتی، هیأت حل اختلاف مالیاتی، هیأت‌های بدوی و تجدید نظر تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی، هیأت تشخیص و هیأت حل اختلاف کارگر و کارفرما، کمیسیون‌های موضوع ماده (۹۹) و (۱۰۰) قانون شهرداری و کمیسیون ماده (۱۲) قانون زمین شهری موظف‌اند از ابتدای سال دوم اجرای قانون برنامه، ابلاغ‌های خود را در صورتی که شخص ذی‌نفع در سامانه ابلاغ الکترونیک قوه قضائیه دارای حساب کاربری باشد، از طریق سامانه مذکور ارسال نمایند. در صورتی که شخص در سامانه ابلاغ الکترونیک قوه قضائیه دارای حساب کاربری نباشد، ابلاغیه باید به

طرق سابق به ذی‌نفع ارسال شود. ابلاغ قانونی مراجع موضوع این بند مستلزم ابلاغ از طریق ذکر شده در این بند است.

ماده ۷۶- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است:

الف- تا پایان سال اول برنامه، «سامانه خودکاربری اجرای ثبت» را با قابلیت‌ها و امکانات ذیل راه‌اندازی کند. کلیه دستگاه‌های اجرائی و کلیه مراجع دارنده اطلاعات و داده‌های لازم برای صدور اجرائیه الکترونیکی موظفند، پس از استعلام سامانه خودکاربری اجرای ثبت در مورد اطلاعات اسناد لازم‌الاجرا، اطلاعات مذکور را به صورت برخط و آنی ارائه کنند.

۱- امکان ثبت کلیه درخواست‌های مورد نیاز در فرآیند اجرا به صورت غیر حضوری و بدون مداخله عامل انسانی؛

۲- امکان فراخوانی اطلاعات و داده‌های لازم برای صدور اجرائیه الکترونیکی از مراجع دارای اطلاعات مرتبط با اسناد لازم‌الاجرا؛

۳- امکان رویت کلیه اطلاعات و مستندات مرتبط با پرونده اجرا برای طرفین پرونده؛

۴- امکان بازداشت و رفع بازداشت برخط و آنی کلیه املاک دارای سند حدنگار (کاداستر) با شماره دفتر املاک الکترونیک برای محاکم دادگستری و دوائر اجرای ثبت و سایر مراجع دارای مجوز قانونی با رعایت اصل محرمانگی

ب- سامانه جامع املاک و اسناد را به نحوی اصلاح کند که امکان ثبت تمام حقوق راجع به املاک از قبیل مالکیت عین، مالکیت منافع، حق انتفاع، حق ارتفاق، حقوق رهنی، سرقفلی، حق کسب و پیشه و تجارت و سایر حقوق متصوره راجع به این اموال و همچنین امکان ثبت برخط و آنی اعمال حقوقی از قبیل تعهدات و قراردادهای وقایع حقوقی، آرای قطعی و دستورات قضایی راجع به این اموال و نیز امکان پاسخ برخط و آنی به استعلامات انجام شده در مورد اطلاعات مندرج در این سامانه را فراهم سازد. قوه قضائیه موظف است آرا و دستورات قضایی موضوع این بند را به صورت برخط و آنی به منظور ثبت در سامانه مذکور در اختیار سازمان ثبت اسناد و املاک کشور قرار دهد.

پ- جهت تعیین تکلیف پرونده‌های اجرایی که دو سال از آخرین پیگیری بستانکار سپری شده، پس از اخطار اداری مراتب را به ذی‌نفع ابلاغ نماید. چنانچه از تاریخ ابلاغ به مدت ده

روز، پرونده مربوطه تعیین تکلیف نگردد، اجرائیه صادره بلااثر تلقی و در صورتی که حق الاجرا وصول نشده باشد بدون دریافت حق الاجرا مختومه الکترونیکی می‌گردد. بستانکار می‌تواند مجدداً تقاضای صدور اجرائیه نماید که پس از آن پرونده از حالت مختومه الکترونیکی به جاری تبدیل خواهد شد. با جاری شدن پرونده اجرائیه، بستانکار متضامناً مسئول پرداخت حق الاجرا خواهد بود.

ت- در اجرای قانون جامع حدنگار برای کلیه قطعات اراضی کشاورزی که منشاء تصرفات قانونی داشته باشد و با تأیید وزارت جهاد کشاورزی دارای کاربری کشاورزی باشد و متقاضی اخذ سند مالکیت، مالک هیچ‌یک از اراضی کشاورزی مجاور نباشد، با هر مساحتی سند مفروزی حدنگار قید کاربری کشاورزی صادر کند. پس از صدور سند مالکیت حدنگاری موضوع این تبصره، هرگونه افزاز، تقسیم و تفکیک اراضی مذکور، مشمول قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی مصوب ۱۳۸۵/۱۱/۲۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌شود و تنظیم سند معاملات رسمی در خصوص اراضی با کاربری کشاورزی منوط به اخذ تأییدیه از وزارت جهاد کشاورزی مبنی بر حفظ کاربری کشاورزی است.

ث- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و مراجع صادرکننده گواهی پایان کار ساختمانی مکلفند در صورتی که صدور گواهی پایان کار برای ساختمانی، بنا بر حکم کمیسیون ماده (۱۰۰) قانون شهرداری‌ها یا سایر مراجع ذیصلاح صرفاً منوط به پرداخت جریمه یا بدهی باشد، برای هر یک از واحدهای آن ساختمان که جریمه قسمت‌های اختصاصی تعیین شده توسط کمیسیون‌های موضوع مواد (۹۹) و (۱۰۰) قانون شهرداری‌ها و سهم واحد ساختمانی از جریمه قسمت‌های مشترک (به نسبت مساحت اختصاصی) تعیین شده توسط کمیسیون‌های مذکور را پرداخت کرده باشند، گواهی پایان کار ساختمانی آن واحد، صورت-مجلس تفکیک آپارتمان‌ها (اعیانی) و سند تفکیکی مالکیت را صادر نمایند.

ج- به منظور تسهیل در ارائه خدمات ثبتی و تسریع در اجرای قانون حدنگاری (کاداستر)، نسبت به صدور پروانه کارگزاری فنی، مهندسی و حقوقی برای اشخاص حقوقی دارای صلاحیت اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر تا پایان سال اول برنامه به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ج- پس از پایان سال اول اجرای قانون برنامه، چنانچه دستگاه‌های اجرایی موضوع قانون تسهیل تنظیم اسناد رسمی، براساس پاسخ استعلام حق دریافت مطالباتی را داشته باشند، مکلفند مراتب را بلافاصله پس از استعلام و به‌صورت برخط و آنی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و دفترخانه استعلام‌کننده اعلام نمایند. در غیر این‌صورت سردفتر مکلف است سند را بدون وصول مطالبات تنظیم و آن را ثبت کند و اداره ثبت، سردفتر و منتقل‌الیه مسئولیت و تعهدی در خصوص مطالبات وصول نشده نخواهند داشت. این امر حسب مورد مانع از مراجعه به انتقال‌دهنده یا ایجادکننده بدهی نیست. سازمان مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی موضوع این بند امکان پرداخت مطالبات موضوع این بند را از طریق سامانه ثبت الکترونیک اسناد و در دفترخانه فراهم نماید.

ماده ۷۷- به‌منظور کاهش اطاله دادرسی و ارتقای خدمات پزشکی قانونی:

الف- سازمان پزشکی قانونی موظف است تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه، سامانه الکترونیک ارائه خدمات پزشکی قانونی اعم از معاینات، آزمایشگاه‌ها، تشریح و کمیسیون‌ها را ایجاد نماید و پاسخ کلیه استعلامات دستگاه‌ها و مراجع قضایی و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران را به‌صورت برخط و آنی ارسال نماید. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان تأمین اجتماعی، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و مراجع قضایی موظفند اسناد پزشکی، مکاتبات و گزارش‌ها را به‌صورت برخط و آنی در اختیار سازمان پزشکی قانونی قرار دهند.

ب- سازمان پزشکی قانونی کشور مجاز است خدمات پزشکی قانونی مورد نیاز دستگاه‌های دولتی و غیردولتی، نهادهای عمومی، مراکز تشخیصی و درمانی، بیمه‌ها، مردم و بخشی از وظایف مذکور در ماده (۱) قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی کشور مصوب ۱۳۷۲/۴/۲۷ به استثنای موارد موضوع بند (۱) ماده (۱) قانون مذکور را با اعمال نظارت کامل به گروه پزشکی معتمد که به این منظور تعیین خواهند شد واگذار نماید.

آیین‌نامه اجرایی این بند به‌وسیله سازمان پزشکی قانونی و با همکاری وزارت دادگستری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۷۸- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مجاز است:

الف- با اخذ مجوز از وزارت امور اقتصادی و دارایی، پس از تعیین کاربری با رعایت ماده (۶)

قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۴ و تفکیک اراضی با رعایت قانون از محل فروش، تهاتر و یا معاوضه اراضی و اموال واقع در محدوده و حریم شهری، نسبت به خریداری اراضی مورد نیاز، تأمین تأسیسات زیربنایی، احداث، تکمیل، تعمیر و تجهیز طرح‌ها و پروژه‌ها اقدام نماید.

ب- بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات مربوط به مزایده و مناقصه نسبت به فروش نقدی، تهاتر و یا معاوضه اراضی و اموال واقع در محدوده و حریم شهری با تمام دستگاه‌های اجرایی، حداقل به قیمت تعیین شده توسط هیأت کارشناسان رسمی و در خصوص سایر اشخاص حقیقی و حقوقی با رعایت کلیه قوانین و مقررات مربوط به مزایده و مناقصه اقدام نماید.

پ- در صورت فروش نقدی، وجوه حاصل از فروش به حساب ویژه نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و صددرصد (۱۰۰٪) آن تخصیص یافته تلقی می‌گردد و خزانه‌داری کل کشور مکلف است مبالغ واریزی را بابت هزینه کرد خریداری اراضی موردنیاز، تأمین تأسیسات زیربنایی، احداث، تکمیل، تعمیر و تجهیز طرح‌ها و پروژه‌ها، به سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور پرداخت نماید. هزینه کرد اعتبارات این بند، در قالب موافقتنامه‌های متبادله با سازمان صورت می‌گیرد. مانده مصرف‌نشده با پیش‌بینی در قوانین بودجه سنواتی قابل هزینه‌کرد در سنوات بعدی می‌باشد و مفاد این حکم بر ماده (۲) قانون انتقال زندان‌ها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی موجود به خارج از شهر مصوب ۱۳۸۰/۰۹/۰۷ در بخش مغایرت حاکم است.

در صورت فروش غیرنقدی، تهاتر و یا معاوضه، سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف هستند عملکرد این بند را به روش جمعی - خرجی ثبت نمایند.

ت- در صورت تفاهم بین سازمان با خریدار یا خریداران و پس از عقد قرارداد، ساختمان زندان داخل شهر، تا اتمام احداث و بهره‌برداری از زندان جدید به صورت اجاره در اختیار سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور قرار می‌گیرد و اجاره‌بهای آن برابر نظر هیأت کارشناسان رسمی، از مبلغ مورد تفاهم قیمت زندان کسر می‌گردد.

ث- ضمن آگاهی دادن به مقامات قضایی در خصوص وضعیت آمار زندانیان و فضای آزاد زندان، ظرفیت پذیرش زندانیان را به صورت برخط و با رعایت جهات امنیتی در اختیار مقامات

قضایی صلاحیت‌دار قرار دهد. قضات با لحاظ ظرفیت اعلام شده و تناسب قرار تأمین، از صدور قرارهای تأمین منتهی به بازداشت و یا احکام حبس جز در موارد ضروری به موجب قوانین مربوط خودداری و با رعایت قوانین مربوط از تأسیس‌های جدید کیفری مانند تعلیق تعقیب یا مجازات، تعویق صدور حکم، آزادی‌های مشروط و مجازات‌های جایگزین حبس استفاده خواهند نمود. دادرسی انتظامی قضات بر حسن اجرای این بند نظارت می‌کند.

ماده ۷۹- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است:

الف- با ایجاد زیرساخت‌های لازم در طول سال‌های برنامه نسبت به صدور کلیه اسناد مالکیت به صورت الکترونیکی اقدام نماید. مفاد سند مالکیت صادره در سامانه ابلاغ قوه قضائیه به مالک ارسال و مراتب با ارسال شناسه یکتای سند مالکیت به مالک، پیامک می‌گردد.

ب- احراز هویت اشخاصی که امضای ایشان برای دریافت تمامی خدمات ثبتی از قبیل دریافت خدمت از دفاتر اسناد رسمی، دفاتر ازدواج و طلاق و ادارات ثبت شرکت‌ها لازم است را منوط به اخذ تصدیق الکترونیکی نماید. اتباع خارجی فاقد حساب کاربری در سامانه ابلاغ الکترونیک قوه قضائیه و اشخاصی که به عنوان محکوم یا متهم در زندان‌ها و بازداشتگاه‌ها حضور دارند و همچنین ارائه خدمات موضوع این تبصره در خارج از کشور از حکم این تبصره مستثنی هستند.

پ- با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تا پایان سال چهارم اجرای این قانون نسبت به راه‌اندازی سامانه دفاتر تجاری موضوع مواد (۶) الی (۱۷) قانون تجارت به صورت الکترونیکی به جای پلمپ دفاتر سنتی اقدام نماید.

ت- به منظور تسهیل در ارائه خدمات ثبتی و تسریع در اجرای قانون حدنگاری (کاداستر)، در دو سال اول اجرای برنامه، نسبت به ایجاد کارگزار فنی، مهندسی و حقوقی حدنگاری اقدام نماید. نحوه پذیرش، صدور ابلاغ، ساختار تشکیلاتی و فعالیت‌ها، تعرفه‌های خدمات ثبتی، کارگزاران و همچنین نحوه نظارت سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، بازرسی و رسیدگی به تخلفات آن‌ها مطابق آیین‌نامه‌ای است که ظرف مدت شش ماه بنا به پیشنهاد سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۸۰- به منظور ساماندهی امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی:

الف- دولت (معاونت حقوقی رئیس‌جمهور) مکلف است با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور و دستگاه‌های ذیربط ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون، تمهیدات لازم را جهت ساماندهی «مراجع اختصاصی اداری» مبتنی بر رعایت اصول دادرسی منصفانه، تأمین حقوق مردم، رسیدگی شفاف، ثبت شکایات و ابلاغ آرا از طریق ایجاد سامانه جامع برخط، خودکاربر و رایگان، عضویت یک کارشناس حقوقی از کارکنان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری در تمامی مراجع اختصاصی اداری که به اختلافات و تخلفات رسیدگی می‌کنند به استثنای مراجعی که یک قاضی در آن عضویت دارد، انجام دهد.

ب- در اجرای اصل یکصد و سی و چهارم (۱۳۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اختلافات میان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون که ذیل قوه مجریه می‌باشند با رعایت اصل مذکور و از طریق معاونت حقوقی ریاست جمهوری در دولت حل و فصل می‌شود. در مواردی که این اختلافات توسط معاونت مذکور حل و فصل نشود موضوع همراه با نظریه مستدل و مستند به رئیس‌جمهور منعکس می‌گردد. چنانچه دستگاه‌های اجرایی به هر دلیلی از اجرای رأی خودداری کنند، سازمان مطابق رأی بنا به درخواست معاونت حقوقی رئیس‌جمهور از اعتبارات بودجه سنواتی دستگاه مربوطه مبلغ مورد حکم را کسر و به اعتبارات دستگاه اجرایی ذی‌نفع اضافه می‌کند. در مورد آن دسته از شرکت‌های دولتی یا مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت یا نهادهای عمومی غیردولتی و یا بانک‌ها (که فاقد ردیف در بودجه سنواتی بوده و یا فاقد حساب‌های متمرکز هستند) اجرای رأی مرجع حل اختلاف از محل حساب‌های متعلق به آن‌ها، بر عهده خزانه‌داری کل کشور یا بانک مرکزی می‌باشد. در هر حال ارجاع اختلافات دستگاه‌های اجرایی به قوه قضائیه موقوف به تأیید معاونت یاد شده است. دعاوی کیفری از شمول مقررات این بند خارج است.

پ- در مواردی که آرای مراجع قضایی موجبات تضییع حقوق دولت را فراهم می‌کند معاونت حقوقی رئیس‌جمهور می‌تواند از رئیس قوه قضائیه اعمال ماده (۴۷۷) قانون آئین دادرسی کیفری را درخواست نماید.

ت- وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی از پرداخت هزینه‌های دادرسی در مراجع قضایی معاف می‌باشند.

ماده ۸۱- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن تنفیذ و قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ و قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ به عنوان بخشی از این قانون با رعایت موارد ذیل در طول اجرای قانون برنامه حاکم می‌باشد:

الف- در طول سال‌های برنامه کلیه منابع بودجه کل کشور صرفاً جهت تحقق اهداف و احکام این قانون و سایر قوانین موجود اختصاص می‌یابد. هرگونه طرح قانونی که متضمن استفاده از منابع بودجه کل کشور در غیر این موارد باشد، اصلاح برنامه محسوب شده و مشمول ماده ۱۸۱ آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی خواهد بود.

ب- ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور بر اطلاق مواد این قانون حاکم است.

پ- احکام قوانین و مقرراتی که لغو یا اصلاح آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است در صورت مغایرت با احکام این قانون، در طول برنامه موقوف‌الاجراء می‌گردد.

جدول شماره (۱) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی کلان برنامه

سنجه عملکردی	واحد متعارف	متوسط رشد سالانه در برنامه
رشد اقتصادی	درصد / سالانه	۸
رشد بخش کشاورزی	درصد / سالانه	۵,۵
رشد بخش نفت	درصد / سالانه	۹
رشد بخش معدن	درصد / سالانه	۱۳
رشد بخش صنعت	درصد / سالانه	۸,۵
رشد بخش آب و برق و گاز	درصد / سالانه	۸
رشد بخش ساختمان	درصد / سالانه	۹,۰
رشد بخش حمل و نقل و انبارداری	درصد / سالانه	۱۰
رشد بخش ارتباطات	درصد / سالانه	۱۱
رشد بخش سایر خدمات	درصد / سالانه	۶,۵
رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص (سرمایه‌گذاری)	درصد / سالانه	۲۲ (رشد موجودی سرمایه ۶,۵ درصد)
رشد اشتغال	درصد / سالانه	۳,۵ (متوسط سالی یک میلیون شغل)
رشد بهره‌وری کل عوامل تولید	درصد / سالانه	۲,۸ (سهام یک سوم در تأمین رشد اقتصادی ۸ درصدی)
نرخ تورم	درصد / سالانه	۱۸ (متوسط برنامه) (تورم در پایان برنامه ۹,۵ درصد)
رشد نقدینگی	درصد / سالانه	۲۰ (متوسط برنامه) (در پایان برنامه ۱۳,۸ درصد)
رشد صادرات نفتی	درصد / سالانه	۱۲
رشد صادرات غیرنفتی	درصد / سالانه	۲۳
رشد واردات کالا	درصد / سالانه	۱۶
رشد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	درصد / سالانه	۴۴
نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	درصد / سالانه	۱۰,۶ (متوسط برنامه) (در پایان برنامه ۱۲,۲ درصد)
نسبت درآمدهای عمومی به اعتبارات هزینه‌ای	درصد / سالانه	۹,۴ (متوسط برنامه) (در پایان برنامه ۱۰۰ درصد)

جدول شماره (۲) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی مهار پایدار تورم

هدف کمی در سال پایان برنامه	سال پایه ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی
۱۴۰۶			
۱۳,۸	۳۱	درصد	رشد نقدینگی
۹,۵	۴۸	درصد	تورم
۲۰	-	درصد	کاهش سالانه ناترازی بانک‌ها (تجمعی)

جدول شماره (۳) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی امنیت غذایی و تولید کشاورزی

هدف کمی در سال پایان برنامه	برآورد سال ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی
۱۴۰۶			
۹۰	۷۰,۶	درصد	ضریب خودکفایی محصولات اساسی کشاورزی
۶۷	۸۲	میلیارد مترمکعب	مصرف آب بخش کشاورزی
۲,۱	۱,۳۹	کیلوگرم محصول بر مترمکعب آب	بهره‌وری آب
۴۲	۳۰	میلیون هکتار	سطح کل عملیات آبخیزداری و آبخوان‌داری
۴,۲	۲,۲	میلیون هکتار	اجرای عملیات آب و خاک
۸۷۰۰	۱۲۰۰	هزار هکتار	میزان بیابان‌زدایی و تثبیت کانون‌های داخلی گرد و غبار

جدول شماره (۴) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی نظام مدیریت یکپارچه منابع آب

هدف کمی در سال پایان برنامه	بر آورد سال ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی
۱۴۰۶			
۴۳,۴	۴۴,۵	میلیارد متر مکعب	منبع تامین آب سطحی
۳۶,۷	۴۹,۲	میلیارد متر مکعب	منبع تامین آب زیرزمینی
۱,۷۷۴	۰,۷۳۵	میلیارد متر مکعب	منبع تامین آبهای غیرمتعارف (آب دریا و پساب)
۸۱,۸۷	۹۴,۴۳	میلیارد متر مکعب	جمع کل

جدول شماره (۵) - اهداف کمی سنج‌های عملکردی انرژی (نفت و گاز)

هدف کمی در سال پایان برنامه	سال پایه	واحد متعارف	سنجه عملکردی
۱۴۰۶	۱۴۰۱		
۴۴۵۰	۳۹۸۰	هزار بشکه در روز	ظرفیت تولید نفت خام
۴۲۵۰	۲۶۶۸	هزار بشکه در روز	تولید نفت خام (توان)
۸۰۴	۷۲۶	هزار بشکه در روز	تولید میعانات گازی
۱۲۳۹	۹۱۶	میلیون مترمکعب در روز	تولید گاز خام
۱۱۵	-	میلیارد مترمکعب در سال	جمع‌آوری گازهای همراه (گاز پالایش NGLها)
۶۲۵	-	معادل هزار بشکه نفت خام در روز	کاهش مصرف نهایی از طریق اجرای طرح‌های بهینه‌سازی مصرف سوخت
۱۲۹	۱۰۱	میلیون لیتر در روز	تولید بنزین
۱۳۰	۱۰۹	میلیون لیتر در روز	تولید نفت گاز
۴۹	۶۷	میلیون لیتر در روز	تولید نفت کوره
۷۵	۴۵	درصد	نسبت تولید بنزین و نفت گاز پورو ۴ به بالا به کل تولید این دو فراورده
۱۲,۹	۲۰,۳	درصد	نسبت تولید نفت کوره به کل تولید محصولات پالایشگاهی

جدول شماره (۶) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی انرژی (برق)

هدف کمی در سال پایان برنامه	سال پایه	واحد متعارف	سنجه عملکردی
۱۴۰۶	۱۴۰۱		
۱۲۴,۴۸۵	۹۰,۸۰۷	مگاوات	کل ظرفیت نامی منصوبه
۷,۳۸۸	۹۳۸	مگاوات	ظرفیت منصوبه تجدیدپذیر
۴۸۹,۲۹۵	۳۶۹,۷۵۹	میلیون کیلووات ساعت	تولید برق
۱۳,۶۲۴	۱,۷۵۹	میلیون کیلووات ساعت	تولید برق تجدیدپذیر
۴۱	۳۹	درصد	راندمان تولید برق
۱۲	۱۴	درصد	تلفات انتقال و توزیع برق
۱۰,۱۲۸	۴,۹۸۶	میلیون کیلووات ساعت	صادرات برق
۴,۹۸۳	۳,۸۷۸	میلیون کیلووات ساعت	واردات برق
۸۷,۱۴۰	۵۹,۹۶۷	مگاوات	حداکثر توان تولید برق در اوج بار
۸۵,۵۰۸	۶۹,۶۵۷	مگاوات	حداکثر نیاز مصرف برق در اوج بار
۱,۶۳۲	-۹,۶۹۰	مگاوات	تراز برق در اوج بار

جدول شماره (۷) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی طرح‌های کلان پیشران و زنجیره ارزش

هدف کمی در سال پایان	سال پایه	واحد متعارف	سنجه عملکردی
۱۴۰۶	۱۴۰۱		
۱۳۱٫۵	۹۱٫۵	میلیون تن	ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی
۱۱٫۶	۲٫۲	میلیون تن	ظرفیت تولید پروپیلن و زنجیره پروپیلن
۰٫۷	۰٫۲	میلیون تن	ظرفیت تولید پایین‌دستی زنجیره متانول
۱۱٫۹	۷٫۱	میلیون تن	ظرفیت تولید پایین‌دستی زنجیره اتیلن
۳	۱٫۶	میلیون تن	ظرفیت تولید پایین‌دستی زنجیره آروماتیک
۳۸	۳٫۳	میلیون تن	ذخایر قطعی اکتشاف سنگ آهن
۱۱۷٫۸	۱۰٫۴	میلیون تن	استخراج سالانه سنگ آهن
۵۵	۴۷	میلیون تن	ظرفیت سالانه شمش فولاد
۴۱	۳۰٫۳	میلیون تن	ظرفیت سالانه مقاطع طولیل
۱۸٫۳	۱۲٫۱	میلیون تن	ظرفیت سالانه مقاطع تخت
۱۰	-	درصد	استحصال درصدی از محتوای آهن موجود در باطله معادن و کارخانه‌های فراوری
۱۰	-	درصد	کاهش ضایعات تولید فولاد نسبت به سال ۱۴۰۱
۳۰	-	درصد	تأمین نیاز گاز از محل بهینه‌سازی مصرف گاز در سایر بخش‌ها (فولاد)
۱۹٫۷	۱۹٫۲	میلیون تن	اکتشاف (ذخیره مس محتوی قطعی)
۳۳۶۰	۱۲۲۱	هزار تن	ظرفیت کنسانتره مس
۱۴۱۲	۵۱۲	هزار تن	ظرفیت کاتد مس
۱۸۰۰	۱۸۰۰	هزار تن	ظرفیت محصولات مسی

جدول شماره (۸) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی مسکن

هدف کمی در سال پایان برنامه ۱۴۰۶	سال پایه ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی	
	۴۰۰		۲۲۰	هزار واحد
۱۰۰	۵۰	هزار واحد	بافت فرسوده و ناکارآمد شهری	اهداف عملیاتی
۲۰۰	۸۰	هزار واحد	احداث مسکن روستایی	
۳۰۰	۱۳۰	هزار واحد	احداث مسکن حمایتی	
۷,۵	۸,۵	سال	شاخص دسترسی به مسکن	
۴۰	۴۶	درصد	واحدهای ناپایدار در بافت فرسوده	اهداف راهبردی
۱۵	۳	درصد	تولید صنعتی ساختمان	

جدول شماره (۹) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی تجارت و ترانزیت

هدف کمی در سال پایان برنامه ۱۴۰۶	سال پایه ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی	
	۳۰		۱۰,۸	میلیون تن
۶,۵	۳	میلیارد دلار	صادرات غیرنفتی و غیرانرژی بر از مناطق ویژه اقتصادی	

جدول شماره (۱۰) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی ارتقاء نظام سلامت

هدف کمی در سال پایان برنامه ۱۴۰۶	سال پایه ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی	
	۱۰۰		۹۷	درصد
۲,۵	۱,۸	به هزار نفر	نسبت تخت های بیمارستانی به جمعیت	
۲,۳	۱,۷۶	به هزار نفر	سرانه پزشک به جمعیت	

جدول شماره (۱۱) - اهداف کمی سنج‌های عملکردی فرهنگ عمومی و رسانه

هدف کمی در سال پایان برنامه	سال پایه ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی
۱۴۰۶			
۶۰۰	۳۲۰	هزار عنوان	تعداد رسانه‌های برخط ثبت شده/ دارای مجوز
۵۰۰۰	۱۳۴۵	پروانه	تعداد صدور پروانه انتشار نرم‌افزارهای محتوایی داخلی
۵۰۰۰	۳۸۵۹	مؤسسه	تعداد مؤسسات فرهنگی هنری چند منظوره فعال
۹۳۰۰	۷۲۰۰	نفر	تعداد هنرجویان هنرستان‌های هنری
۱۰۰	۵۰	فیلم سینمایی	تعداد عنوان فیلم سینمایی تولید شده
۱۶۰۰	۱۲۷۰	موسسه	تعداد مؤسسات فرهنگی قرآن و عترت

جدول شماره (۱۲) - اهداف کمی سنج‌های عملکردی زن، خانواده و جمعیت

هدف کمی در سال پایان برنامه	سال پایه ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی
۱۴۰۶			
۱۰۰	۱۰	تعداد افراد آموزش‌دیده (هزار نفر)	آموزش الگوهای صحیح همسرگزینی و ترغیب ازدواج بهنگام، آسان و پایدار
۱۰۰	۱۰	تعداد	حمایت از سازمان‌های غیردولتی حامی زنان و کودکان
۱۰	۳	تعداد زنان توانمندشده و آموزش‌دیده (به هزار نفر)	ارتقای توانمندی‌ها و مهارت‌های شغلی زنان
۲,۵	۱,۶۶	نفر	نرخ باروری

لایحه برنامه هفتم توسعه □ ۱۳۳

جدول شماره (۱۳) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

هدف کمی در سال پایان برنامه ۱۴۰۶	سال پایه ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی
			۱۵,۰۰۰
۱,۹۰۰	۱,۴۳۰	تعداد	تعداد هتل‌های کشور
۱,۰۰۰	۷۷۵	تعداد	موزه‌های فعال کشور (وزارت، سایر دستگاه‌ها و غیر دولتی)
۵۷	۴۷	اثر	اثر ثبت شده در فهرست آثار جهانی
۹۵۰	۶۰۰	اثر	تعداد آثار غیرمنقول مرمت شده در طول سال
۴۹۰	۲۲۴	میلیون دلار	ارزش صادرات صنایع دستی (بر اساس آمار گمرک ج.ا.ا)

جدول شماره (۱۴) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی تأمین اجتماعی و سیاست‌های حمایتی

هدف کمی در سال پایان برنامه ۱۴۰۶	سال پایه ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی
			-
۱۰۰	۰	درصد	پوشش بیمه‌ای خدمات توانبخشی سالمندان
۱۰	-	درصد	آموزش و بازآموزی مراقبین رسمی و غیررسمی سالمندان
۱۱۲,۰۰۰	۶۲,۰۰۰	میلیارد ریال	میزان سرمایه بانک توسعه تعاون
۱۲۶۵۰	۱۶۵۰	میلیارد ریال	میزان سرمایه صندوق ضمانت

جدول شماره (۱۵) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی سیاست داخلی و ارتقاء سلامت اجتماعی

اهداف کمی			
هدف کمی در سال پایان برنامه ۱۴۰۶	وضعیت در پایان سال پایه (۱۴۰۱)	واحد	سنجه عملکردی
۴۵,۹	۳۶,۷۵ (سال ۱۴۰۰)	درصد	ارتقاء شاخص کل سرمایه اجتماعی (سطوح کلان میانه و خرد)
۸,۴	۶,۷ (سال ۱۴۰۰)	تعداد بر حسب هزار نفر	افزایش میزان ازدواج
۳۰۰	۱۱۵۳	تعداد محلات در سال	ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی

جدول شماره (۱۶) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی شبکه ملی اطلاعات و اقتصاد رقومی (دیجیتال)

هدف کمی در سال پایان برنامه ۱۴۰۶	وضعیت ۱۴۰۱	واحد اندازه‌گیری	سنجه عملکردی
۱۵	۸	درصد	سهم ارزش افزوده اقتصاد رقومی (دیجیتال) از ارزش افزوده کل کشور
۹۰	۷۰	درصد	امکان دسترسی خانوارها به پهن باند ثابت
۴۰	۶	درصد	افزایش نسبت تعداد پورت‌های منصوبه FTTH به تعداد خانوار کشور
۱۳۰	۵۰	Tbps	افزایش ظرفیت پهنای باند شبکه انتقال
۸۰	۳۳	Tbps	افزایش ظرفیت پهنای باند داده داخلی
۲۰	۹	Tbps	افزایش ظرفیت پهنای باند اینترنت بین‌الملل
۱۱۵	۳۱	Tbps	افزایش ظرفیت لایه تجمع شبکه IP
۳۴۰	۹۰	Tbps	افزایش ظرفیت لایه دسترسی شبکه IP
۸	۲٫۹	Tbps	ترافیک ترانزیت مرز به مرز
۱۳	۹	مرکز	افزایش مراکز تبادل داده (IXP) خدمات و محتوای داخلی
۲۹	۳۴	میلی ثانیه	کاهش تأخیر دیتا (RTT)
۰٫۰۴	۰٫۰۸	درصد	کاهش نرخ اتلاف بسته‌ها (PLR)
۰٫۱۳	۱	میلی ثانیه	کاهش نوسانات تأخیر (Jitter)
۹۹٫۹۵	۹۸	درصد	دسترسی پذیری سرویس DNS
۴	۱	مرکز	ایجاد و توسعه قطب‌های مرکز داده و نقطه حضور بین‌الملل در مناطق ویژه ارتباطات و فناوری اطلاعات با رعایت اصول دفاعی و امنیتی
۱۰۰	۰	درصد	تامین نیازهای زیرساختی ذخیره‌سازی، پردازشی و سکویی برای سه فراهم‌کننده خدمات ابری (حداکثر معادل ۳۰۰ سرور برای هر فراهم‌کننده ابری در ۵ سال)
۸۷٫۳	۶۲٫۵	درصد	مصون‌سازی، کاهش آسیب‌پذیری و افزایش پایداری و تاب‌آوری امنیتی و دفاعی شبکه ملی اطلاعات و زیرساخت‌های ارتباطی و اطلاعاتی
۱۴	۰	تعداد/تجمعی	پروژه‌های پیش‌ران بر بستر ابری در راستای تحول رقومی (دیجیتال)
۲۰	۰	درصد/تجمعی	درصد شناسه‌های یکتای پستی (شیپ) صادره
۱۰۰	۳۰	درصد	افزایش ظرفیت زیرساختی پنجره واحد خدمات دولت هوشمند جهت ارائه سرویس‌های دستگاه‌های دولتی
۱۴	۶	میلیارد تراکنش	افزایش ظرفیت زیرساخت مرکز ملی تبادل اطلاعات
۱۰۰	۱۰	درصد تجمعی	ایجاد و توسعه ابر دولت هوشمند
-	۰	مرکز داده تجمعی	ایجاد و توسعه مراکز داده اختصاصی ابردولت
۰	۰	سکو	ایجاد و توسعه سکوی یکپارچه خدمات ابری
۱۰۰	۰	درصد	ایجاد مرکز پایش و مدیریت یکپارچه ابر
۱۰۰	۰	درصد	الکترونیکی نمودن کامل فرایندهای ارائه خدمات دولت
۱۰۰	۰	درصد	ارائه خدمات دولت از درگاه‌های هماهنگ و یکپارچه
۱۰۰	۱۵	درصد تجمعی	افزایش قابلیت اطمینان پرتابگرهای بومی مدار پایین عملیاتی (لثو) و دستیابی حداقلی به مدار ۳۶۰۰۰ کیلومتری
۱۰۰	۸	درصد تجمعی	راه اندازی مرکز تجمع و آزمون ملی سامانه‌های ماهواره‌ای نیمه سنگین (کلاس حداقل ۵۰۰ کیلوگرم)
۵۰	۸	درصد تجمعی	احداث پایگاه ملی پرتاب‌های فضایی
۲۵	۷	خدمت (سامانه)	ارائه حداقل ۲۵ خدمت فضاپایه با ارزش افزوده
۳۶	۷	تعداد (تجمعی)	تامین و یا ساخت ماهواره‌های عملیاتی / تحقیقاتی به منظور استفاده در منظومه‌های ماهواره‌ای

جدول شماره (۱۷) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی ارتقاء نظام علمی، فناوری و پژوهشی

هدف کمی در سال پایان برنامه	سال پایه ۱۴۰۱	واحد متعارف	سنجه عملکردی
۱،۱۵	۰،۹	مقاله به نفر	سرانه سالانه مقالات نمایه شده در پایگاه‌های استنادی بین‌المللی به هیأت علمی
۱۷۵	۱۲۸	تعداد	تعداد نشریات ایرانی نمایه شده دارای چارک (Q) در پایگاه اسکوپوس به کل نشریات ایرانی
۱۳	۱۵	-	رتبه جهانی ایران از نظر کمیت تولید علم به استناد پایگاه‌های معتبر بین‌المللی
۳۸،۵۳	۳۴،۸۴	درصد	نسبت تعداد مقالات مشترک با محققان خارجی از کل مقالات ایرانی نمایه شده در پایگاه اسکوپوس
۳۹	۴۰	-	رتبه کشور بر مبنای شاخص هرش (اچ ایندکس) به استناد پایگاه اسکوپوس
۶۷	۷۲	-	رتبه کشور در جهان از لحاظ تعداد اختراعات ثبت شده خارجی
۰،۶	۰،۱۵	پشت در هر صد مقاله	نسبت تعداد اختراعات منتشر شده در پایگاه‌های بین‌المللی معتبر به مقالات نمایه شده در پایگاه اسکوپوس
۴۰	۳۳	درصد	سهم محصولات با فناوری متوسط به بالا (Hi-Tech) از کل محصولات صنعتی
۷	۴،۲۶	درصد	سهم محصولات با فناوری متوسط به بالا (Hi-Tech) از تولید ناخالص داخلی
۴۰	۳۳	درصد	سهم صادرات محصولات با فناوری متوسط به بالا از کل صادرات
۳۲۰،۰۰۰	۹۴،۰۰۰	نفر	افزایش شمار دانشجویان خارجی (حضور و الکترونیکی)
۱۰۵	۵۸	تعداد	افزایش تعداد دانشگاه‌های ایرانی قرار گرفته در نظام رتبه بندی تایمز
۲۲۰۰۰	-	مقاله	افزایش مقالات علمی چاپ شده در نشریات Q1
۵۰۰	-	نفر	افزایش تعداد سرآمدان علمی بین‌المللی
۴۸	۵۳	رتبه	ارتقاء رتبه شاخص نوآوری (GII) در حد ۵ رتبه

جدول شماره (۱۸) - اهداف کمی سنج‌های عملکردی ارتقاء نظام آموزشی

۱۴۰۶	سال پایه (۱۴۰۱)	واحد	سنجه عملکردی
۱۶۵۰	۱۷۶۰	درصد	نسبت دانش آموزان به کل کارکنان آموزشی
۷۶	۲۶	درصد	درصد کلاس های دولتی مجهز به امکانات رایانه ای
۱۰۰۰۰	۵۰۰۰	درصد	درصد کتب درسی مبتنی بر ساحت های شش گانه سند تحول
۳۷۴۶	۳۹۳۹	تعداد	تعداد مدارس کمتر از ۵ نفر
۵۴۱۷	۵۸۱۳	تعداد	تعداد مدارس کمتر از ۶ نفر تا ۱۰ نفر
۴۷۶۵	۵۲۷۲	تعداد	تعداد مدارس کمتر از ۱۰ نفر تا ۱۵ نفر
۶۹۴۲	۸۰۸۴	تعداد	تعداد مدارس کمتر از ۱۵ نفر تا ۲۰ نفر
۹۹۵۷	۱۲۲۱۱	تعداد	تعداد مدارس کمتر از ۲۰ نفر تا ۴۰ نفر
۴۹۵۷۲	۶۴۰۶۵	تعداد	تعداد مدارس کمتر از ۴۱ نفر به بالا
۱۰	۲۱	درصد	نسبت ساعات حق التدریس به کل ساعات مورد نیاز
۶۰	۳۴۰	تعداد	درصد معلمان دارای گواهینامه صلاحیت حرفه ای
۴۸۰	۲۱۰۶	نفر	نسبت دانش آموز به مراقب سلامت (دانش آموز شهری)
۲۸۰	۴۷۶	نفر	نسبت دانش آموز به معلم تربیت بدنی
۱۵۰	۸۱۳	نفر	نسبت دانش آموز به مشاور
۱۲۰	۸۷۵	نفر	نسبت دانش آموز به مربی پرورشی

جدول شماره (۱۹) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی اصلاح نظام اداری

سنجه عملکردی	واحد متعارف	سال پایه	هدف کمی در سال پایان برنامه
		۱۴۰۱	۱۴۰۶
بازطراحی و اصلاح روش‌های انجام کار	درصد	۴۰	۶۵
افزایش ارائه خدمات الکترونیکی به شهروندان	درصد	۶۰	۸۵
انجام معاملات و خدمات به صورت الکترونیک	درصد	۱۰	۳۵
توسعه دفاتر پیشخوان و مجتمع‌های خدمات اداری	درصد	۳۵	۶۰
توسعه استعلامات الکترونیکی	درصد	۹۲	۱۰۰
فراگیر شدن پرداخت الکترونیکی به حساب‌های دولتی	درصد	۹۱	۱۰۰
کاهش مجموع کارکنان دستگاه‌های اجرایی	درصد	۳	۱۵
کاهش ساختمان‌ها و فضاهای اداری دولتی	درصد	۰	۵
کاهش نرخ تشکیل پرونده تخلفات اداری	درصد	۰	۳۰
واگذاری وظایف و اختیارات قابل واگذاری به سطوح استانی و شهرستانی	درصد	۵۰	۷۵

جدول شماره (۲۰) - اهداف کمی سنجه‌های عملکردی تحول قضایی و حقوقی

سنجه عملکردی	واحد متعارف	سال پایه	هدف کمی در سال پایان برنامه
		۱۴۰۱	۱۴۰۶
میانگین زمان رسیدگی به پرونده	روز	۴۱	۳۷
		۸۷	۷۸
		۸۳	۷۵
		۷۵	۶۵
		۱۴۳	۱۲۶
		۸۸	۷۷
		۳۵۲	۳۱۶
		٪۹۰	۱۰۰
سرانه قاضی به صدهزار پرونده	نفر	۱۹	۲۵
نسبت پرونده‌های مختومه اجرایی به کل پرونده‌های اجرایی احکام	درصد	۶۵	۷۰
میزان پرونده‌های منتهی به صلح و سازش به کل پرونده‌های ورودی	درصد	٪۲۲/۱	۲۳.۱
تعداد زندانیان به ازای (۱۰۰) هزار نفر جمعیت (موجودی)	نفر	۲۶۲	۲۳۰
نسبت ثبت الکترونیک فوری (کمتر از پنج دقیقه) خلاصه معاملات به کل معاملات	درصد	۴۰	۱۰۰
نسبت آرای اجرا نشده دیوان عدالت اداری نسبت به کل آرای اجرایی	درصد	۳۰	۲۰
میانگین زمان اظهارنظر پزشکی قانونی در تشخیص علت فوت	روز	۷۰	۶۰